

Wiadomości **Uniwersyteckie**

28 | Wydarzenia

*AZS UMCS Lublin pisze własną historię.
Trzy medale olimpijskie spełnieniem
marzeń!*

44 | Nauka i ludzie

Rozmowa z prof. Marią Łanczont

52 | Nauka i ludzie

*Rozmowa z dyrektorem Centrum Badań
Zmian Klimatu i Środowiska UMCS –
dr. hab. Janem Chadamem, prof. Uczelni*

Spotkania ze studentkami UMCS – medalistkami Igrzysk Olimpijskich w Tokio – Malwiną Kopron i Małgorzatą Hołub-Kowalik (9 i 10 sierpnia 2021 r.)

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 28** | Nasze sukcesy
- 38** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 44** | Rozmowa z prof. Marią Łanczont z Katedry Geomorfologii i Paleogeografii Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS o badaniach paleogeograficznych i kobietach w nauce
- 49** | Archeologia – nauka społecznie użyteczna i pożyteczna
- 52** | Rozmowa z dyrektorem Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS – dr. hab. Janem Chadamem, prof. Uczelni
- 54** | Skutki odświeżania wyobraźni w jednowymiarowym nanoświecie
- 56** | Żaluzje słoneczne w oku – ważne odkrycie międzynarodowego zespołu badawczego pod kierunkiem UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 58** | I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny
- 60** | „Wiosenne prezentacje” – XIII sympozjum naukowe doktorantów

- 61** | Laureaci IX edycji Stypendium im. Leopolda Ungera
- 62** | Międzynarodowa konferencja nt. mediacji w Polsce i na Ukrainie
- 63** | Konferencja „Mediatyzacja sfery publicznej i prywatnej. Międzynarodowe podejście porównawcze”
- 64** | International Research Day

KARTKA Z KALENDARZA

- 65** | Rocznica Towarzystwa Polsko-Austriackiego
- 67** | „Jesteśmy źle, bądź mało zorientowani...” Z dziejów „Informatora UMCS” (1974–1987). Część I

SPRAWY STUDENCKIE

- 73** | Wakacje z MaFiI-ą
- 73** | Webinar dla zagranicznych kandydatów na studia
- 74** | Integracyjne wyjazdy dla studentów zagranicznych UMCS

ŻYCIE KULTURALNE

- 75** | Chór Akademicki UMCS wystąpił w Macedonii
- 75** | Sceniczna Przygoda z Chatką Żaka
- 76** | RE:AKTYWACJA w Chatce Żaka
- 76** | Lubelska Przestrzeń Kultury Studenckiej

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Drwal, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skąlecka

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Renata Gogol, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Agata Kołodziej, Eliza

Komierzyńska-Orlińska, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska, Iwona Nogieć, Anna Obara-Pawłowska, Anna Pastuszka, Artur Popławski, Tomasz Poślada

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, http://dtp.academicon.pl/

Druk: Standruk

Nakład: 500 egzemplarzy

Okładka: Małgorzata Hołub-Kowalik i Malwina Kopron

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Podsumowanie jubileuszu 30-lecia „Wiadomości Uniwersyteckich”

W kwietniu 2021 r. minęło 30 lat funkcjonowania „Wiadomości Uniwersyteckich”, co stało się okazją do podsumowań i wspomnień. Z okazji jubileuszu przygotowane zostały następujące inicjatywy:

Cykl „Z archiwum Wiadomości Uniwersyteckich”

Cykl „Z archiwum Wiadomości Uniwersyteckich”, w którym przypominaliśmy, czym żyła społeczność akademicka w minionych latach, a co zostało udokumentowane na łamach „WU”, ” publikowany był na stronie UMCS oraz profilu UMCS na Facebooku od kwietnia do czerwca 2021 r. W ramach cyklu przypomnieliśmy: pierwszy numer „WU”; dwa ważne wydarzenia związane z Patronką Uczelni – udział delegacji z UMCS w przeniesieniu szczątków Marii i Piotra Curie do Panteonu oraz wizytę wnuków Marii Curie-Skłodowskiej w Uczelni; śmiałe pomysły dotyczące rozbudowy infrastruktury Uczelni; upamiętnienia ważnych dla UMCS osób w cyklu „Świat rodzinnych pamiątek” oraz teksty zawierające ciekawe obserwacje codziennego funkcjonowania Uniwersytetu i komentujące sprawy bieżące.

Cykl audycji w Akademickim Radiu Centrum

Na przełomie czerwca i lipca 2021 r. Akademickie Radio Centrum we współpracy z Centrum Prasowym UMCS przygotowało cykl audycji poświęconych czasopiśmu oraz prasie akademickiej w Polsce. Filip Kozłowski rozmawiał z Elżbietą Mulawą-Pachoł, była redaktorką naczelną „Wiadomości Uniwersyteckich”, związaną z redakcją do 2009 r., która wspominała swoją pracę w redakcji oraz na stanowisku rzecznika prasowego UMCS. Marek Skowronek rozmawiał z Piotrem Kieracińskim, redaktorem naczelnym „Forum Akademickiego” na temat roli czasopism akademickich w Polsce. Joanna Kukier rozmawiała z Ewą Kawałko-Marczuk, redaktorką naczelną „Wiadomości Uniwersyteckich” na temat obecnego funkcjonowania czasopiśma oraz jubileuszu 30-lecia.

Numer specjalny „Wiadomości Uniwersyteckich”

W lipcu 2021 r. ukazał się numer specjalny „Wiadomości Uniwersyteckich” w którym przypomnieliśmy

historię czasopiśma i jego przemiany na przestrzeni lat, opublikowane zostały wspomnienia redaktorów i osób związanych z redakcją w przeszłości, sylwetki zmarłych redaktorów, ciekawe rozmowy i wspomnienia dotyczące periodyku oraz tekst poświęcony czasopiśmom akademickim w Polsce.

Film ukazujący historię i rozwój czasopiśma oraz wspomnienia osób je tworzących

W lipcu 2021 r. ukazał się film ukazujący historię i rozwój czasopiśma oraz wspomnienia osób je tworzących dostępny na stronie internetowej Uczelni oraz na kanale UMCS w serwisie YouTube.

W filmie wystąpili:

- Piotr Kieraciński, redaktor naczelny „Forum Akademickiego”, który nakreśla historię oraz obecną sytuację czasopism akademickich w Polsce, w tym kontekście umieszczając „Wiadomości Uniwersyteckie”;
- prof. Wiesław Kamiński, współzałożyciel czasopiśma oraz rektor UMCS w latach 2005–2009, który wspomina początki „Wiadomości Uniwersyteckich”, idee, które przyświecały ich utworzeniu oraz atmosferę, która towarzyszyła wydawaniu kolejnych numerów;
- prof. Andrzej Kokowski, który wspomina początki współpracy z czasopiśmem oraz wskazuje na różnorodne funkcje „WU”, m.in. promocyjną czy spajającą wspólnotę akademicką;
- prof. Anna Łosowska, emerytowany dyrektor Archiwum UMCS, która zwraca uwagę na dokumentacyjną i informacyjną rolę „Wiadomości Uniwersyteckich”;
- Ewa Kawałko-Marczuk, redaktorka naczelną „Wiadomości Uniwersyteckich”;
- prof. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS.

Współpraca z „Forum Akademickim”

Przy różnych inicjatywach w ramach jubileuszu „WU” redakcja współpracowała z „Forum Akademickim” – ogólnopolskim czasopiśmem branżowym dotyczącym szkolnictwa wyższego. Na łamach „Forum Akademickiego” ukazały się artykuły oraz komunikaty dotyczące jubileuszu. Ponadto redaktor naczelny Piotr Kieraciński wziął udział w audycji w Akademickim Radiu Centrum, filmie jubileuszowym oraz przygotował tekst do wydania specjalnego czasopiśma.

Logotyp jubileuszu

Na początku 2021 r. został opracowany logotyp 30-lecia „Wiadomości Uniwersyteckich”. Logotyp pojawia się od numeru marcowego na okładce czasopisma i będzie się pojawiać do końca tego roku. Na bazie logotypu zostały stworzone baner oraz slider na stronę UMCS.

Redakcja „Wiadomości Uniwersyteckich” dziękuje wszystkim osobom, które aktywnie włączyły się w świętowanie jubileuszu czasopisma.

Zapraszamy do współpracy i publikowania na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich” oraz do lektury naszego czasopisma.

Ewa Kawałko-Marczuk

Każdy absolwent UMCS na wagę złota

Program Absolwent to stale powiększająca się rodzina absolwentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, która pozostaje blisko swojej Alma Mater i kultywuje tradycje akademickie. Inauguracja Programu Absolwent odbyła się 30 stycznia 2014 r. w Chatce Żaka. Inicjatywa powstała za sprawą Arkadiusza Wronowskiego – założyciela programu. Od tego dnia działa ona nieprzerwanie i stale się rozwija.

Przez ponad siedem lat wydano blisko 15 000 Kart Absolwenta. Miesięcznie stronę www.umcs.pl/absolwent

Fot. Artur Mijak

went odwiedza prawie 10 000 osób (są to unikalne wejścia). Warto także zwrócić uwagę na dużą rodzinę partnerów programu, która jest stabilna. Cieszy fakt, że firmy i instytucje wspierają program, a ich liczba stale rośnie. Nie można tu także pominąć tego, że dla rozwoju programu kluczowe było wsparcie dr Grażyny Szymczak, dotyczące nieodpłatnego wstępu na teren Ogrodu Botanicznego UMCS, co wśród posiadaczy karty cieszy się dużą popularnością. To wszystko pokazuje, jak ogromny potencjał drzemie w programie.

W ramach Programu Absolwent UMCS odbywa się piknik absolwentów, zjazdy absolwentów i Absolutoria. Wszyscy tęsknimy za spotkaniami na żywo. Wierzmy głęboko, że po ustaniu pandemii wrócimy do organizacji regularnych imprez, a program stanie się jeszcze bardziej popularny.

Póki co zachęcamy wszystkich pracowników UMCS, absolwentów naszej Uczelni, a także tych, przed którymi obrona pracy dyplomowej, do wyrabiania Karty Absolwenta. Nie rozstawajcie się z nami! Kontynuujcie swoją przygodę z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie!

Komu dedykowany jest Program Absolwent? Do programu mogą przystąpić absolwenci wszystkich typów studiów, niezależnie od daty ich ukończenia.

Co trzeba zrobić, by otrzymać Kartę Absolwenta? Aby ją założyć, wystarczy wypełnić formularz na stronie www.umcs.pl/absolwent. W formularzu należy podać numer dyplomu. Absolwenci studiów podyplomowych wpisują w tym polu nazwę ukończonego kierunku studiów. Pamiętajcie, że Karta Absolwenta jest nieodpłatna.

Jakie są korzyści z uczestnictwa w Programie Absolwent? Są to m.in. zniżki na studia podyplomowe oraz kursy i szkolenia, bezpłatny wstęp do Ogrodu Botanicznego UMCS, system zniżek i rabatów przyznawanych posiadaczom Karty Absolwenta UMCS przez blisko 200 firm i instytucji.

Zapraszamy Was tym bardziej, że Program Absolwent przeszedł niedawno rebranding. Zaprojektowaliśmy nową Kartę Absolwenta, a na naszym fanpage’u pojawiła się seria, w której nasz brand hero – mgr Skłodowski – prezentuje obecnych i nowych partnerów.

Dołączcie do nas! A jeśli macie pytania – zajrzyjcie na stronę www.umcs.pl/absolwent oraz na Facebooka – @Program.Absolwent.UMCS lub napiszcie na adres email: program.absolwent@umcs.pl.

Do zobaczenia na Absolutoriach i pikniku dla absolwentów w Ogrodzie Botanicznym UMCS w Lublinie!

Program Absolwent

Działalność Lubelskiego Związku Uczelni

23 czerwca w Sali Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, w obecności mediów, odbyło się podpisanie listu intencyjnego o współpracy pomiędzy Lubelskim Związkiem Uczelni reprezentowanym przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Przyrodniczy oraz Politechnikę Lubelską – a Uniwersytetem Medycznym w Lublinie, który tym samym dołączył do związku.

W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele władz rektorskich i kanclerskich wszystkich lubelskich uczelni publicznych, w tym: prof. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, dr hab. inż. Dariusz Czerwiński – prorektor ds. ogólnych i rozwoju Politechniki Lubelskiej, prof. Krzysztof Kowalczyk – rektor Uniwersytetu Przyrodniczego, prof. Wojciech Załuska – rektor Uniwersytetu Medycznego oraz ks. prof. Mirosław Kalinowski – rektor KUL. Ponadto UMCS reprezentowali: prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką – prof. Zbigniew Pastuszek, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej – prof. Wiesław I. Gruszecki, prorektor ds. stu-

Fot. Bartosz Profil

↑ Spotkanie 17 czerwca 2021 r.

denckich i jakości kształcenia – prof. Dorota Kołodyńska, kanclerz – mgr Grażyna Elżbieta Fiok, dyrektor Centrum ECOTECH-COMPLEX – prof. Ryszard Naskręcki.

20 lipca w Sali Senatu UMCS nastąpiło podpisanie umowy o współpracy dydaktycznej między członkami związku: Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Politechniką Lubelską oraz Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie. Podczas spotkania uczelnie były reprezentowane przez: prof. Radosława Dobrowolskiego, rektora UMCS, prof. Dorotę Kołodyńską, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS, prof. Pawła Drożdźdźla, prorektora ds. studenckich PL, prof. Wojciecha Franusa, prorektora ds. nauki PL, prof. Krzysztofa Kowalczyka, rektora UP i prof. Urszulę Kosior-Korzecką, prorektor ds. studenckich i dydaktyki UP.

W ramach umowy uczelnie określiły zasady współpracy stron przy przygotowaniu i prowadzeniu wspólnych inicjatyw dydaktycznych, w tym kierunku studiów, wspólnych wykładów, szkoleń, warsztatów, webinarów itp.

Prof. Dorota Kołodyńska z UMCS przekazała, że od kilku miesięcy pracują zespoły robocze, których zadaniem jest opracowanie nowych kierunków studiów. Obecnie takie nowości powstają w każdej uczelni – będą to studia ogólnoakademickie I stopnia prowadzone w języku angielskim. Na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej procedowany jest program pn. *Sustainable development management*. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przygotowuje kierunek pn. *Management in smart agriculture*, zaś Politechnika Lubelska – wzornictwo przemysłowe. Jak podkreślił prorektor ds. studenckich Politechniki Lubelskiej prof. Paweł Drożdźdź: *Zespoły zostały powołane, pracujemy nad tym, co jest clue sprawy dla każdego kierunku, czyli efektami uczenia się i przedmiotami. Chcemy je otworzyć na nową rekrutację 1 października 2022 r.*

Lubelski Związek Uczelni powstał 18 grudnia 2017 r. na mocy porozumienia trzech uczelni: Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Politechniki Lubelskiej. Celem działalności związku jest optymalizacja wykorzystania zasobów Uczelni tworzących związek poprzez wspieranie realizacji wspólnych zadań.

Centrum Prasowe UMCS

Fot. Bartosz Profil

↑ Spotkanie
20 lipca 2021 r.

Od lewej: rektor UP prof. Krzysztof Kowalczyk, rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski i prorektor PL prof. Wojciech Franus →

Fot. Bartosz Profil

Odznaczenia państwowe i resortowe na UMCS

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

7 lipca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyła się uroczystość nadania pracownikom naszego Uniwersytetu odznaczeń państwowych i resortowych.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego uhonorował osoby zasłużone w służbie państwu i społeczeństwu. Uroczystego wręczenia odznaczeń państwowych dokonał wojewoda lubelski Lech Sprawka. Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: prof. Arkadiusz Bağłajewski, prof. Radosław Dobrowolski oraz prof. Iwona Hofman, Srebrnym Krzyżem Zasługi: dr hab. Piotr Krzyżanowski, dr Ewelina Panas, prof. Jolanta Panasiuk, prof. Lidia Pokrzycka oraz prof. Katarzyna Smyk, zaś Brązowym Krzyżem Zasługi uhonorowani zostali: prof. Ilona Biernacka-Ligięza, dr hab. Bogdan Borowik, prof. Magdalena Jaszek, dr Urszula Jęczeń, dr Dagmara Kociuba, dr hab. Monika Kowalska, dr hab. Konrad Pawłowski, dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak oraz dr Liliana Węgrzyn-Odzioba.

Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Złotym Medalem za Długoletnią Służbę Odznaczonych zostało 21 pracowników Uniwersytetu, medalem srebrnym – 23 pracowników, a brązowym – 18 pracowników.

Podczas uroczystości wręczono również Medal Studia Odzyskanej Niepodległości, którym odznaczony został prof. Mariusz Korzeniowski.

W uznaniu szczególnych zasług w dziedzinie wynalazczości Prezes Rady Ministrów nadał odznakę honorową „Za zasługi dla wynalazczości” pięciu pracownikom UMCS: prof. Magdalenie Jaszek, prof. Annie

Matuszewskiej, prof. Anecie Ptaszyńskiej, prof. Mariuszowi Trytkowi oraz dr. Dawidowi Stefaniukowi.

Po wręczeniu odznaczeń państwowych wojewoda lubelski pogratulował oraz podziękował wyróżnionym i odznaczonym pracownikom Uczelni za pracę na polu naukowym, dydaktycznym i administracyjnym. W nawiązaniu do obecnej sytuacji epidemicznej Lech Sprawka życzył również „powrotu do normalności, za którą zaczynamy tęsknić”.

W kolejnej części uroczystości Medale Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania 42 pracownikom UMCS wręczyła kurator oświaty Teresa Misiuk. Na koniec rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski wyraził radość i uznanie, że tak liczne grono pracowników zostało odznaczone, podkreślając, że to wyraz docenienia zaangażowania oraz dotychczasowej pracy.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Konferencja prasowa ws. XVII Lubelskiego Festiwalu Nauki

2 lipca w Centrum Ecotech-Complex odbyła się konferencja prasowa dotycząca XVII edycji Lubelskiego Festiwalu Nauki, który zaplanowano na 18–24 września br. pod hasłem „Nauka bez granic. Enjoy science!”. W wydarzeniu udział wzięli: prof. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, dr Monika Baczevska-Ciupak – zastępca przewodniczącego komitetu XVII LFN ds. naukowych, UMCS, dr hab. Karolina Wójciak, prof. Uczelni – koordynator UP XVII LFN, dr Anna Dutkowska – koordynator KUL XVII LFN, dr n. med. Monika Jakubiak-Hulicz – koordynator UM XVII LFN, dr inż. Małgorzata Ciosmak – koordynator PL XVII LFN, Wiktoria Herun – koordynator XVII LFN, Urząd Miasta Lublin. Podczas konferencji przedstawiony został m.in. program naukowy i artystyczny festiwalu (z uwzględnieniem najciekawszych projektów) oraz Lubelskiego Pikniku Naukowego, a także poruszone zostały kwestie organizacyjne.

W związku z aktualną sytuacją epidemiczną tegoroczna edycja Lubelskiego Festiwalu Nauki została zaplanowana w formule hybrydowej – część projektów oraz wydarzeń ma być zrealizowana online, pozostałe zaś w formie tradycyjnej przy zachowaniu obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

„ Tytuł tegorocznej edycji Lubelskiego Festiwalu Nauki „Nauka bez granic. Enjoy science!” jest zmienny i wyjątkowy. Podkreśla bowiem dwa elementy: ten związany z faktem, że nauka nie zna granic, a jej język jest językiem wspólnym i uniwersalnym, oraz wskazuje, że nauka powinna cieszyć i sprawiać radość od najmłodszych lat, powinna interesować wszystkich [...]. Tegoroczny LFN to wyjątkowa edycja – zależy nam bowiem, żeby wykraczać poza sferę naszego miasta i regionu oraz żeby zainteresowanie festiwalem zakorzeniło jego pozycję jako jednej z najbardziej rozpoznawalnych imprez naukowych w kraju. W tym roku wzbogaciłmy ofertę festiwalu m.in. o spotkania ze światowej sławy popularyzatorami nauki czy tzw. część artystyczno-kulturalną

– tak ideę tegorocznego LFN przedstawił prof. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS.

Głos zabrała również dr Monika Baczevska-Ciupak, która podkreśliła, że w bieżącym roku przygotowany został przełomowy w historii festiwalu program:

Fot. Barbara Proff

„ Wydarzenie rozpocznie Lubelski Piknik Naukowy na Placu Teatralnym CSK, podczas którego odbędzie się próba pobicia krajowego rekordu Guinnessa na największy polimer. Przed nami także wiele projektów, konkursów dla uczniów, międzynarodowe sympozjum naukowe oraz wydarzenia kulturalno-naukowe.

Wiktoria Herun przybliżyła idee przyświecające twórcom programu przygotowanego w ramach LFN przez Urząd Miasta Lublin:

„ Muszę przyznać, że Lubelski Festiwal Nauki to największe wydarzenie kulturalne i naukowe Lublina, które już na stałe wpisało się w program wydarzeń miejskich i akademickich. Jesteśmy dumni z tej inicjatywy. Miasto Lublin aktywnie bierze udział w kolejnych edycjach festiwalu, ale w tym roku pragnie zaangażować się jeszcze bardziej pod względem merytorycznym. W naszym programie stawiamy na umiędzynarodowienie, dlatego wiele naszych projektów będzie realizowanych w języku angielskim, rosyjskim i ukraińskim. Chcemy pokazać wszystkim mieszkańcom Lublina akademicki, naukowy, kulturalny i gospodarczy potencjał miasta. Wspólnie ze studentami zagranicznymi chcemy również pokazać, dlaczego młodzi ludzie z innych krajów wybierają Lublin, dlaczego jesteśmy najbardziej umiędzynarodowionym miastem w Polsce i dlaczego kształcą się tutaj studenci z 96 państw świata.

Lubelski Festiwal Nauki jest największą cykliczną imprezą upowszechniającą naukę na Lubelszczyźnie i w regionach ościennych, a ze względu na liczbę uczestników znajduje się w pierwszej trójce największych festiwali nauki w Polsce. Głównym celem LFN jest upowszechnianie, promowanie oraz popularyzowanie nauki i badań naukowych w społeczeństwie.

Wydarzenie organizowane jest przez pięć lubelskich uczelni publicznych: Uniwersytet Marii Curie-

-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnikę Lubelską oraz Urząd Miasta Lublin. Dodatkowo co roku w organizację LFN włączają się inne instytucje naukowo-badawcze i publiczne z województw lubelskiego i podkarpackiego. Zarówno uczelnie publiczne Lublina, jak i instytucje współorganizujące festiwal stanowią o sile całego przedsięwzięcia. Dzięki dotychczasowej współpracy Lubelski Festiwal Nauki na stałe wpisał się w kalendarz wydarzeń naukowo-kulturalnych Lublina, przyczyniając się jednocześnie do wzmocnienia potencjału intelektualnego oraz społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny.

„W ostatnich miesiącach wiele mówi się o zacieśnianiu współpracy między lubelskimi uczelniami. Chcę w tym miejscu podkreślić, że Lubelski Festiwal Nauki jest projektem wspólnym, realizowanym z powodzeniem już od ponad 17 lat. Na gruncie popularyzatorskim współpraca ta układa się więc wzorcowo

– podkreślił na koniec rektor UMCS.

XVII Lubelski Festiwal Nauki uzyskał dofinansowanie w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” i modułu „Popularyzacja nauki i promocja sportu” Ministra Edukacji i Nauki w kwocie 591 250 zł. Cała wartość projektu opiewa na kwotę 721 250 zł.

W bieżącym roku planowana jest realizacja przełomowego w historii festiwalu programu, na który składają się m.in.: Lubelski Piknik Naukowy na Placu Teatralnym przed Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, podczas którego podjęta zostanie próba pobicia rekordu Guinnessa na największy polimer, projekty indywidualne uczelni i innych współorganizatorów promujące oraz popularyzujące naukę i badania naukowe, w tym spotkania ze światowej sławy popularyzatorami nauki, wydarzenia artystyczno-kulturalne, a także międzynarodowe sympozjum naukowe dla studentów i młodych naukowców z całej Europy oraz konkursy dla dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, studentów oraz osób dorosłych.

Relacja z LFN ukaż się w październikowym wydaniu „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Agnieszka Stańczak

Fot. Barbara Proń

Wizyta ambasadora Japonii na UMCS

30 czerwca w UMCS gościł ambasador Japonii w Polsce pan Akio Miyajima wraz z panią Tae Sato-Takita, drugą sekretarz w Dziale Ekonomii Ambasady Japonii. Gościom towarzyszyła pani Elżbieta Korona – tłumacz i urzędnik z Działu Ekonomii Ambasady Japonii.

Goście spotkali się z przedstawicielami władz rektorskich UMCS: rektorem prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim oraz prorektorem ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesławem Gruszeckim w celu omówienia możliwości i zakresu współpracy. Na spotkaniu obecni byli również prof. dr. hab. Leszek Leszczyński – dyrektor Instytutu Nauk Prawnych, który prowadził wieloletnią współpracę badawczą z instytucjami z Japonii, oraz dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska – dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej.

Rektor zaprosił ambasadora do wzięcia udziału w inauguracji roku akademickiego 2021/2022 na UMCS, co zostało przyjęte z aprobatą. Ambasador wyraził chęć wygłoszenia w przyszłości wykładu otwartego dla studentów UMCS.

Agnieszka Stańczak

Fot. Barbara Proń

Powrót tradycji. Lato Polonijne 2021 w CJKP UMCS

Po ubiegłorocznej przerwie spowodowanej przez pandemię COVID-19 Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS ponownie gościło cudzoziemców uczących się języka polskiego w ramach Lata Polonijnego. Na tegoroczną wyjątkową edycję online przyjęliśmy 180 uczestników z ponad 30 krajów świata. W Letnim Kursie NAWA 2021 finansowanym przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej uczestniczyli studenci z ponad 30 krajów na trzech kontynentach (Europa, Azja, Afryka), tj. z: Armenii, Belgii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chin, Czech, Egiptu, Filipin, Francji, Indii, Indonezji, Kazachstanu, Korei Południowej, Maroka, Mołdawii, Rosji, Rumunii, Serbii, Słowacji, Turcji, Ukrainy, Stanów Zjednoczonych czy Wielkiej Brytanii. Byli wśród nich studenci polonistyk światowych i uczestnicy lektoratów języka polskiego studiujący na innych kierunkach uniwersyteckich. Spośród prawie 300 kandydatów zakwalifikowano osoby, które są najbardziej zaangażowane w promowanie języka polskiego i kultury polskiej w swoich krajach. Należy dodać, że CJKP UMCS było jedynym lipcowym beneficjentem grantów NAWA na organizację Kursów Letnich 2021.

Uroczysta inauguracja kursu odbyła się online 3 lipca 2021 r., a następnie przez 21 dni słuchacze intensywnie uczyli się języka polskiego na zajęciach lektoratowych, uczestniczyli w bogatej serii wykładów, zajęciach dodatkowych i spotkaniach z wyjątkowymi gośćmi: przedstawicielami UMCS, Urzędu Miasta i polskimi studentami. Zajęcia z języka polskiego odbywały się w 16 grupach na różnych poziomach znajomości języka polskiego od A1 do C1. Studenci otrzymali bezpłatny dostęp do pod-

ręczników i innych materiałów dydaktycznych; mogli także brać udział w indywidualnych i grupowych konsultacjach ze swoimi nauczycielami. Uczestniczyli w obowiązkowych wykładach m.in. z historii Polski, kultury polskiej, literatury, malarstwa oraz muzyki, filmu, kultury języka, polskiej etykiety językowej, kultury polskich Żydów itd., które odbywały się równolegle w języku polskim i angielskim.

Kolejnym komponentem programu były prezentacje filmowe, które dały słuchaczom możliwość poznania ważnych filmów z historii polskiej kinematografii, ze wstępem na temat kontekstu historycznego, problematyki, postaci reżysera i aktorów oraz dyskusją po projekcjach. Dodatkowo uczestnicy otrzymali linki do innych cennych filmów z naszego dorobku do oglądania asynchronicznego. Odbywały się także warsztaty tłumaczeniowe, w czasie których studenci mieli okazję zapoznać się z informacjami na temat pracy tłumacza i spróbować swych sił w tłumaczeniu przykładów polskiej literatury i tekstów użytkowych. Pokłosiem tych zajęć jest broszurka *Nasze małe tłumaczenia – Kurs Letni NAWA 2021*.

Atrakcyjnym elementem kursu były wycieczki wirtualne po Lublinie i Lubelszczyźnie oraz koncerty muzyki polskiej różnych nurtów, które odbywały się we wszystkie weekendy. Przekazaliśmy studentom dodatkowe linki do materiałów online związanych z odwiedzanymi atrakcjami turystycznymi i do innych koncertów, których mogli wysłuchać indywidualnie. Wielką popularnością wśród naszych słuchaczy cieszyły się również rozmaite konkursy: „Mam talent”, „I love Polish” i „Ślady polskości w moim kraju”. Studenci z radością i emocjami uczestniczyli w quizie wiedzy o Polsce i escape roomie „Zagadkowy Lublin”. Wszyscy brali udział w głosowaniach online, a filmiki można obejrzeć na naszym fanpage’u na FB.

Ważnym modułem Kursu Letniego były spotkania z Polakami. Odbyło się spotkanie informacyjne z przedstawicielami Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej: Kamilą Dembińską – dyrektorką Biura Programów Języka Polskiego, Adamem Brańką – koordynatorem kursów letnich NAWA i Carlosem Pankiem, byłym uczestnikiem Programu im. Wł. Andersa, którzy opowiedzieli o działalności i programach agencji oraz korzyściach płynących z nich dla uczestników

poszczególnych projektów. Wielki zaszczyt uczyniła nam swoją obecnością prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS, która opowiedziała o naszej Uczelni, jej historii, sukcesach i ofercie edukacyjnej, zaprosiła cudzoziemców do odbycia części studiów w Polsce. Pani rektor towarzyszył Robert Ainebyona z Ugandy, były student naszego kierunku International Relations, który przedstawił swoje doświadczenia z pobytu na UMCS i udzielił wielu cennych rad przyszłym studentom cudzoziemcom.

Słuchacze spotkali się również z przedstawicielami Instytutu Filologii Polskiej i Instytutu Wiedzy o Kulturze. Swą obecnością zaszczytili nas prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS, dr hab. Monika Gabryś-Sławińska, prof. UMCS, dr hab. Aneta Wysocka, prof. UMCS, dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS, dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS i dr Sebastian Wasiuta. Goście przedstawili ofertę dydaktyczną swoich instytutów oraz eksplorowane przez nie obszary badawcze i projekty realizowane przez badaczy i studentów. Dzięki tym wydarzeniom słuchacze mogli zobaczyć obraz Polski jako kraju dużych możliwości edukacyjnych i naukowych, a także dowiedzieli się, w jaki sposób dołączyć do naszych działań. Były to cenne spotkania, szczególnie w kontekście coraz dynamiczniej rozwijającego się programu Polonista NAWA, w którym UMCS bierze udział już od 2019 r.

Kolejna grupa gości to dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej w Urzędzie Miasta Krzysztof Stanowski i Wiktoria Herun – kierownik Referatu Wspierania Akademickości UM. Spotkanie to pokazało studentom Polskę jako kraj wielorakich możliwości biznesowych, edukacyjnych, turystycznych, doskonałe miejsce do nauki, pracy i osiedlenia się dla cudzoziemców. Okazją do poznania życia akademickiego i stylu studiowania było spotkanie z przedstawicielami polskich studentów z trzech uczelni: UMCS, SGH i Politechniki Warszawskiej, którzy opowiedzieli o swoich studiach, możliwościach uczestniczenia w programach mobilności akademickiej, pracy i życiu studenckim. Dodatkowym atutem tej rozmowy był dla naszych słuchaczy kontakt z potocznym językiem młodych Polaków i możliwość otrzymania obrazu studiów w Polsce z perspektywy studentów.

Słuchacze entuzjastycznie wypowiadali się o Kurse Letnim w rozmowach z nauczycielami i w mediach społecznościowych. Ich słowa świadczą o popularności i sukcesie działań prowadzonych w CJKP UMCS w ramach Lata Polonijnego.

Z przyczyn obiektywnych w tym roku zorganizowaliśmy tylko jeden duży kurs letni w nowej formule, ale trzydziestoletnia tradycja Centrum została podtrzymana i mamy nadzieję, że będzie kontynuowana w kolejnych latach. Słowa uznania należą się wszystkim, którzy przyczynili się do naszego sukcesu – nauczycielom z CJKP, Wydziału Humanistycznego oraz Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS, pracownikom administracji, Biblioteki i Biura ds. Zdalnego Kształcenia, a także władzom Uczelni i dyrekcji CJKP, dzięki którym uzyskaliśmy i zrealizowaliśmy ten wymagający grant. Studentów uczelni zagranicznych zakochanych w języku polskim i naszej kulturze zapraszamy za rok na Lato Polonijne 2022!

Anna Dunin-Dudkowska

Spotkanie z przedstawicielami AGH

22 czerwca w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się spotkanie władz UMCS z liderem konsorcjum Instytut Autostrada Technologii i Innowacji (IATI) – Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Spotkanie dotyczyło wymiany doświadczeń oraz stosowanych dobrych praktyk w zakresie współpracy uczelni z otoczeniem gospodarczym. Zaprezentowano zaplecze technologiczne Centrum Ecotech-Complex oraz potencjalne obszary współpracy z dziedziny nauk biologicznych oraz nauk chemicznych.

Podczas spotkania Akademię Górniczo-Hutniczą z Krakowa reprezentowali: prorektor ds. współpracy AGH prof. dr hab. inż. Rafał Wiśniowski, dziekan Wydziału Zarządzania dr hab. inż. Marek Dudek, prof. AGH oraz dyrektor Biura IATI (AGH) dr hab. Joanna Kulczycka, prof. AGH. Z ramienia UMCS w spotkaniu wzięli udział: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS oraz prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska.

W rozmowach na temat doświadczeń w zakresie współpracy obu uczelni z otoczeniem gospodarczym, prezentacji potencjalnych obszarów współpracy oraz prezentacji Ecotech-Complex uczestniczyli również dyrektor Ecotech-Complex prof. dr hab. Ryszard Naskręcki oraz dr inż. Andrzej Stępniewski. Gośćmi z AGH zostały przedstawione także obszary współpracy z dziedziny nauk biologicznych oraz nauk chemicznych. W tej części

Fot. Bartosz Profil

spotkania poza władzami UMCS wzięli udział: dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Biologicznych prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska, dr Robert Zubel odpowiedzialny za wsparcie współpracy naukowców Instytutu Nauk Biologicznych z otoczeniem gospodarczym, dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Chemicznych dr hab. Katarzyna Szymczyk, prof. UMCS, kierownik Pracowni Technologii Światłowodów dr hab. Paweł Mergo, prof. UMCS, dr hab. Wojciech Gac, prof. UMCS z Katedry Technologii Chemicznej, kierownik Laboratorium Analitycznego dr Weronika Sofińska-Chmiel, dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii mgr Anna Grzegorzczak i mgr Agnieszka Flaga z CTWiT oraz koordynator UMCS ds. IATI mgr inż. Małgorzata Lipczyńska.

Instytut Autostrada Technologii i Innowacji to wirtualny instytut stworzony z myślą o zintegrowaniu prac naukowo-badawczych przez trzy środowiska: uczelnie, niezależne instytuty badawcze i przedsiębiorstwa. IATI tworzy wielopartnerską sieć współpracy, działając w ramach konsorcjum. IATI zrzesza 51 instytucji, w tym: 24 uczelnie, 8 instytutów badawczych i 19 przedsiębiorstw. Liderami konsorcjum IATI są Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie i Politechnika Wrocławska. Dodatkowe informacje o IATI znajdują się na stronie: www.iati.pl.

Małgorzata Lipczyńska

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Profil

Fot. Tomasz Poślada

Promocje doktorskie na Wydziale Filozofii i Socjologii

24 czerwca na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych. W obecności prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego, dziekana Wydziału Filozofii i Socjologii dr. hab. Leszka Kopciucha, prof. UMCS, prodziekana dr hab. Urszuli Kusio, prof. UMCS, dyrektora Instytutu Filozofii dr. hab. Piotra Konderaka, dyrektora Instytutu Socjologii dr. hab. Stanisława Lachowskiego, prof. UMCS, zastępcy dyrektora Instytutu Filozofii dr. Marcina Rządeczki, zastępcy dyrektora Instytutu Socjologii dr. Dominiki Polkowskiej dyplomy odebrali:

- dr hab. Grzegorz Polak – na podstawie przedstawionego osiągnięcia naukowego: „Wczesny buddyzm a chan. Medytacja i wyzwolenie” uzyskał 21 kwietnia stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Obecnie jest zatrudniony w Katedrze Historii Filozofii i Filozofii Porównawczej w Instytucie Filozofii UMCS;
- dr hab. Marcin Krawczyk – na podstawie przedstawionego osiągnięcia naukowego: „Estetyka i finanse.

O miejscu i roli tego, co estetyczne w świecie elektronicznych rynków finansowych” uzyskał 19 maja stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Obecnie jest zatrudniony w Katedrze Estetyki i Filozofii Kultury w Instytucie Filozofii UMCS;

- dr Monika Nowak – na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Trajektorie doświadczania choroby nowotworowej przez dzieci, młodzież i ich rodziców” uzyskała 25 września 2020 r. stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne;
 - dr Małgorzata Kozioł – na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Sponsoring seksualny – od transakcji do intymności. Socjologiczna analiza zjawiska” uzyskała 25 września 2020 r. stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.
- W uroczystości brali udział również kierownicy katedr, w których zatrudnieni są wypromowani doktorzy habilitowani – prof. dr hab. Teresa Pękala oraz dr hab. Honorata Jakuszko, prof. UMCS.

Tomasz Poślada

Małgorzata Stręciwilk – zastępcą kanclerza ds. ogólnych

30 sierpnia zakończył pracę na naszym Uniwersytecie inż. Ryszard Sołowiej, pełniący dotychczas funkcję zastępcy kanclerza ds. ogólnych. Serdecznie dziękujemy Panu Kanclerzowi za ponad 12 lat pracy na rzecz naszej Alma Mater. Pracownicy Uczelni zawsze mogli liczyć na Pana pomoc i wsparcie merytoryczne, a także okazaną na co dzień życzliwość.

W wyniku otwartego konkursu 1 września stanowisko zastępcy kanclerza ds. ogólnych objęła mgr Małgorzata

Stręciwilk, która dotychczas pracowała w Katedrze Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Jest radcą prawnym, członkiem Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej Izbie Obrotkowej w Krakowie, a także byłym Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych. Była również członkiem i rzecznikiem prasowym Krajowej Izby Odwoławczej. Małgorzata Stręciwilk jest wieloletnim praktykiem w dziedzinie zamówień publicznych, a także autorką branżowych artykułów, publikacji oraz monografii eksperckich i naukowych. W 2016 r. została odnotowana w rankingu „50 najbardziej wpływowych prawników” Dziennika Gazety Prawnej.

Nowo powołanej Pani Wicekanclerz życzymy owocnej współpracy z członkami społeczności UMCS. Mamy nadzieję, że praca na Uniwersytecie przyniesie jej wiele satysfakcji zawodowej.

Aneta Adamska

Nowe wydziały na UMCS

Z dniem 1 września 2021 r., na mocy Zarządzenia Rektora UMCS z 25 maja 2021 r., Wydział Humanistyczny został przekształcony poprzez jego podział w Wydział Historii i Archeologii oraz Wydział Filologiczny. Nowe wydziały pozostaną w dotychczasowym obiekcie mieszczącym się przy pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4a.

Dziekanem Wydziału Historii i Archeologii została dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. Uczelni (Instytut Historii), prodziekanem zaś – dr hab. Anna Zakościelna, prof. Uczelni (Instytut Archeologii). Dziekanem Wydziału

Filologicznego została prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz (Katedra Portugalistyki im. Luisa Lindleya Cintry), prodziekanem ds. kształcenia został dr hab. Jarosław Krajka, prof. Uczelni (Katedra Lingwistyki Stosowanej), a prodziekanem ds. studentów została dr hab. Joanna Szadura (Katedra Tekstologii i Gramatyki Języka Polskiego).

Poniżej publikujemy rozmowy z dziekanami nowych wydziałów na UMCS.

Centrum Prasowe UMCS

Rozmowa z prof. dr hab. Barbarą Hlibowicką-Węglarz – dziekan Wydziału Filologicznego

1 września 2021 r. została Pani dziekanem Wydziału Filologicznego, który został utworzony w wyniku podziału Wydziału Humanistycznego. Jakie ma Pani wizje i cele związane z pracą na tym stanowisku?

Zgodnie z obecnie obowiązującymi aktami prawnymi, określonymi zarówno na szczeblu ministerstwa, jak i w statucie naszej Uczelni, obowiązki dziekana skupiają się głównie wokół działalności dydaktycznej i związanej z nią dbałością o jakość kształcenia. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że pod tymi hasłami kryje się wiele wyzwań szczegółowych bezpośrednio powiązanych z realizacją tych zobowiązań. Dlatego sądzę, że na organizację kształcenia na tak dużym wydziale należy spojrzeć zarówno z perspektywy pracowników, jak i studentów, tym bardziej, że nowo powstały Wydział Filologiczny pozostaje wciąż jednym z największych w naszej Alma Mater. Będzie się na nim kształcić ponad dwa tysiące studentów na 17 kierunkach studiów.

Zacznę zatem od spraw najbardziej ogólnych, choć w moim przekonaniu zasadniczych. Jak wiadomo, proces kształcenia dotyczy dwóch podstawowych, a nawet trzech grup akademickiej społeczności. Z jednej strony – pracowników dydaktycznych i naukowo-badawczych prowadzących zajęcia ze studentami; z drugiej zaś – znacznie większej grupy kształcących się na wydziale studentów, z trzeciej natomiast – niewielkiej w porównaniu z poprzednimi – grupy pracowników wspierających proces dydaktyczny, bez których jego organizacja byłaby niemożliwa. W tym kontekście uważam, że nadrzędnym wyzwaniem dla dziekana jest wypracowanie takich relacji pomiędzy wspomnianymi grupami, aby stworzyć optymalne warunki dla kształcenia i uczynić proces dydaktyczny przyjaznym zarówno dla pracowników, jak i studentów. Wydaje się to możliwe przy wdrożeniu transparentnych procedur i zasad działania oraz przy wypracowaniu szybkiego i sprawnego

Fot. Barixze-Profi

przepływu informacji. Wierzę, że połączenie racji i interesów wszystkich zaangażowanych w proces dydaktyczny jest możliwe przy zachowaniu przejrzystych i sprawiedliwych zasad działania.

Do najistotniejszych wyzwań, jakie sobie stawiam, poza wspomnianą już sprawną organizacją działalności dydaktycznej, zaliczam także konieczność podjęcia działań na rzecz systemu zapewnienia jakości kształcenia, poszerzanie oferty dydaktycznej, która pozostawałaby w zgodzie z potrzebami rynku pracy, oraz jej promocję, rozwijanie współpracy z zagranicą w tym zakresie, a także – co podkreślałam wielokrotnie – zwrócenie uwagi na wszelkiego rodzaju problemy, z jakimi zmagają się nasi studenci, szczególnie obecnie, w trudnym okresie pandemii. Myślę tu o konieczności otoczenia potrzebujących studentów opieką psychologiczną, a także o pochyleniu się nad problemami osób z niepełnosprawnością. Nie możemy też zapominać oczywiście o wspieraniu działalności studenckich kół naukowych czy wydziałowego samorządu studentów. Za bardzo istotne uważam umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego, rozwijanie oferty za-

jęć w języku angielskim, a także zachęcanie do uczestnictwa w krajowych i międzynarodowych projektach dydaktycznych. Wydaje mi się, że o ile studenci wykazują duże zainteresowanie uczestnictwem w wymianie międzynarodowej, to korzystają w niewielkim jedynie stopniu z programów wymiany krajowej.

Jakie są najważniejsze wyzwania przed samym Wydziałem Filologicznym?

Postawione pytanie wydaje się bezpośrednio związane z poprzednim, gdyż założone cele stają się dla mnie jednocześnie wielkimi wyzwaniami. Na temat sposobów realizacji wszystkich wspomnianych wyzwań mam oczywiście wiele przemyśleń, lecz trudno by było tu o wszystkich wspomnieć.

Już sama organizacja procesu kształcenia na progu nowego roku akademickiego jest ogromnym przedsięwzięciem, szczególnie w dobie rozwijającej się pandemii i konieczności zapewnienia wszystkim bezpiecznych warunków nauczania i uczenia się. Planowanie zajęć w formie hybrydowej stawia nam wiele ograniczeń, głównie z powodu konieczności zachowania reżimu

sanitarnego, braku odpowiedniej liczby pomieszczeń dydaktycznych często utrudniających zachowanie wymaganego dystansu, wreszcie z racji konieczności takiej organizacji dydaktyki, aby uniknąć nadmiernego gromadzenia się studentów w budynkach wydziału.

Biorąc pod uwagę fakt, iż rekrutacja na zdecydowaną większość kierunków studiów była w tym roku daleka od zadowalającej, wyzwaniem staje się również troska o większą promocję wydziału. Zdaję sobie sprawę, że na tegoroczną rekrutację złożyło się wiele powodów: głównie okres pandemii i wszelkie związane z nim konsekwencje, ale być może wynikająca również z tej sytuacji nieco skromniejsza promocja. Chciałabym zatem, aby myśleć o promocji wydziału w ciągu całego roku akademickiego, organizować spotkania z młodzieżą i nauczycielami szkół oraz włączać do promocji w większym stopniu studentów. Jestem przekonana, że nikt lepiej niż studenci nie jest w stanie zachęcić swych rówieśników do studiowania na wymarzonych kierunkach.

Chciałabym również – na wyraźną prośbę niektórych grup pracowniczych – umożliwić, w miarę możliwości, większy dostęp do różnego rodzaju szkoleń przewidzianych dla kadry administracyjnej i technicznej w celu podnoszenia ich kompetencji zarówno językowych, jak i innych, niezbędnych w wykonywaniu ich codziennych obowiązków.

Głęboko wierzę, że zakładane cele i wyzwania uda się zrealizować we współpracy ze wszystkimi pracownikami współtworzącymi naszą wydziałową wspólnotę akademicką.

Czy studenci jakoś odczuwają te zmiany w strukturze?

Tworzenie nowego wydziału wymaga dostosowania bardzo wielu uregulowań prawnych do nowej rzeczywistości. Podejmujemy jednak wiele starań, aby studenci nie odczuli zmian w strukturze wydziału i w żaden sposób nie poczuli się zdezinformowani.

Od pierwszego dnia funkcjonowania Wydziału Filologicznego bardzo intensywnie pracujemy nad organizacją nowego roku akademickiego 2021/2022. Pracownicy dziekanatu dysponują wszystkimi niezbędnymi informacjami, aby sprawnie zabezpieczyć prawidłowe i terminowe rozpoczęcie roku akademickiego. Najistotniejsze informacje zamieszczamy na systematycznie uzupełnianej nowej stronie internetowej. Również wszyscy pracownicy wydziału otrzymują aktualne i niezbędne informacje, m.in. na temat zasad kształcenia w nadchodzącym roku akademickim.

Czego życzyłaby Pani społeczności Wydziału Filologicznego u progu nowego roku akademickiego?

Już w pierwszym dniu objęcia przeze mnie funkcji dziekana Wydziału Filologicznego UMCS złożyłam wszystkim pracownikom naszej wydziałowej społeczności najserdeczniejsze życzenia zdrowia, wszelkiej pomyślności, a także wielu sukcesów osobistych w nadchodzącym roku akademickim 2021/2022.

Pracownikom naszego wydziału, zarówno nauczycielom akademickim, jak i pracownikom wspierającym realizację procesu dydaktycznego i badawczego, życzyłam wielu sukcesów w pracy zawodowej, a także pełnej satysfakcji z realizacji podejmowanych wyzwań.

Studentom i doktorantom złożyłam natomiast życzenia wytrwałości w rozwijaniu swych zainteresowań i pasji, wielu nowych doświadczeń, a także radości wynikającej z przynależności do naszej Alma Mater.

Wierzę, że najbliższe lata przyniosą Wydziałowi Filologicznemu możliwości dalszego rozwoju naukowo-dydaktycznego, a wszystkim pracownikom pozwolą na dalszą owocną współpracę oraz dostarczą wiele osobistej satysfakcji.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

UMCS
WYDZIAŁ FILOLOGICZNY

Fot. Bartosz Pół

Rozmowa z dr hab. Joanną Sobiesiak, prof. Uczelni – dziekan Wydziału Historii i Archeologii

1 września 2021 r. została Pani dziekanem Wydziału Historii i Archeologii, który został utworzony w wyniku podziału Wydziału Humanistycznego. Jakie ma Pani wizje i cele związane z pracą na tym stanowisku?

Na początku mojej pracy chciałam sprawić, by pracownicy i studenci zaczęli patrzeć na dziekanat nie jako na obcą im strukturę, która wymaga od nich spełniania szeregu najróżniejszych, czasami niezrozumiałych dla nich zadań, ale na przyjazną jednostkę administracyjną pomiędzy nimi a władzami Uczelni. Tego rodzaju zmianę umożliwia fakt podziału Wydziału Humanistycznego, którego liczebność czasami nie sprzyjała zarządzającym skupiać się na efektywnej pracy na rzecz podległych im ludzi. Mniejszy wydział daje większe możliwości sprawnego zarządzania, zwłaszcza, że sytuacja – niż demograficzny i kryzys tradycyjnych studiów – wymaga wytężonej i kreatywnej pracy. Chodzi o reformę nauczania, odejście od wymagań encyklopedycznego pamiętania tzw. faktów i pójście w stronę

uczenia analizy, poszukiwania informacji, a następnie ich selekcji i przetwarzania, budowania własnych, oryginalnych wypowiedzi. Chcemy uczyć studentów kreatywnego rozwijania swoich zainteresowań z myślą o wyborze ich przyszłej, indywidualnej drogi życiowej.

Przygotowujemy się do uruchomienia nowych, atrakcyjnych na rynku pracy studiów, dających nie tylko wiedzę, ale i określone umiejętności praktyczne. Trwają intensywne prace, które powinny zakończyć się otwarciem nowych kierunków studiów w roku akademickim 2022/2023. Obecnie nie mogę jeszcze zdradzać szczegółów. Ważne jest dla nas zapewnienie studentom interesujących ofert praktyk, staramy się o sformalizowanie współpracy z pracodawcami gwarantującymi ich wysoki poziom.

Kolejnym, bardzo istotnym celem, który stoi przed nami, jest głęboka reforma programowa już istniejących kierunków studiów zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu nauczania.

Zależy nam na takim przekształceniu programów zajęć, aby to sami studenci, zwłaszcza na drugim stopniu studiów, mogli wybierać dużą część interesujących ich przedmiotów. Mam tu na myśli odejście od systemu ze sztywną siatką zajęć na rzecz możliwości kreowania przez studenta własnej drogi edukacyjnej, która byłaby związana nie tylko z jego rozprawą magisterską, ale w dalszej perspektywie z wyborem zawodu. Takie podejście do programu studiów z pewnością wzmocniłoby świadomość naszych absolwentów, że proces nauczania nie jest czymś abstrakcyjnym, ale ma na celu ułatwienie im wyboru ich drogi życiowej po opuszczeniu murów Uczelni.

Na studiach licencjackich musi oczywiście pozostać dostatecznie rozbudowany trzon przedmiotów obowiązkowych – te przecież przygotowują do zawodu – ale nie może być on zbyt rozległy. Również na tym etapie studiów trzeba uczyć samodzielności i rozwijania swoich zainteresowań z myślą o własnej przyszłości. Chcemy uczyć bardziej „życiowo” i praktycznie.

Jakie są najważniejsze wyzwania przed samym Wydziałem Historii i Archeologii?

Takich wyzwań jest wiele. Niektóre z nich mają charakter zewnętrzny i nie mamy większego wpływu na ich wyeliminowanie. Mam tu na myśli nie tylko niż demograficzny, ale również, może przede wszystkim, błędne przekonanie, rozpowszechniane zbyt często w polskich mediach, że studia historyczne produkują bezrobotnych. Z tym mitem trudno się uporać. Tym nie mniej będziemy próbować wpływać na opinię publiczną. Najbardziej pomogą nam w tym, jestem tego pewna, nasi absolwenci zreformowanych studiów.

Prócz tego oczekujemy, że możliwa będzie intensywniejsza niż do tej pory współpraca pomiędzy wydziałami w zakresie wzbogacania oferty dydaktycznej. Zamykanie programów zajęć w obrębie jednego wydziału jest często niekorzystne dla jakości oferowanych kierunków.

Musimy konsolidować siły z myślą, że każdy sukces indywidualny (jednego badacza i całych zespołów) niezależnie od tego, gdzie ma miejsce, jest sukcesem nas wszystkich. Będę się starała konsekwentnie krzewić tego rodzaju myślenie.

Czy studenci jakoś odczuwają te zmiany w strukturze?

Będziemy się starali, żeby studenci odczuli jedynie zmiany na lepsze. Zadbamy, aby w dziekanacie panowała przyjazna atmosfera wobec problemów zarówno pojedynczych studentów, jak i przedstawicieli samorządu studenckiego. Postrzegam rolę dziekana przede wszystkim jako opiekuna i doradcę studentów.

W nowej jednostce musi zorganizować się samorząd studencki, historyczno-archeologiczny. Mówię o tym dlatego, że dotąd w samorządzie dużego Wydziału Humanistycznego dominowali studenci innych, bardziej licznych kierunków. Teraz historycy i archeolodzy mają szansę na decydowanie sami o sobie. Wydaje się, że studentom bliskich sobie kierunków łatwiej będzie realizować podobne cele i zadania, np. w zakresie spraw natury socjalnej. Nie ulega wątpliwości, że swego rodzaju integracja merytoryczna ułatwi działalność studenckiego ruchu naukowego. Będziemy zachęcali do intensyfikacji działalności studenckich kół naukowych i wykraczania z ich aktywnością poza tradycyjne ramy. Postaramy się na przykład o to, by studenci jak najszybciej wchodzili w obieg wyspecjalizowanej, pogłębionej nauki. Wspierając studenckie konferencje naukowe i czasopisma, będziemy zachęcać, by zainteresowani studenci mogli uczestniczyć w zwykłych, „dorosłych” spotkaniach naukowych.

Czego życzyłyby Pani społeczności Wydziału Historii i Archeologii u progu nowego roku akademickiego?

Życzę nam wszystkim sukcesu, czyli udanej reformy istniejących kierunków studiów i powołania do życia programów nowych, atrakcyjnych specjalności.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

UMCS
WYDZIAŁ HISTORII I ARCHEOLOGII

Forum Młodych Konstytucjonalistów

W dniach 10–11 czerwca odbyło się Forum Młodych Konstytucjonalistów pt. „Współczesne wyzwania parlamentaryzmu”. Tytuł wydarzenia nawiązywał do głównego nurtu zainteresowań badawczych zmarłego w listopadzie 2019 r. prof. Wojciecha Orłowskiego. Organizatorzy w ten sposób chcieli uczcić jego pamięć, podziękować za lata pracy dydaktycznej, naukowej oraz działalności związanej ze wspieraniem i rozwojem środowiska akademickiego.

Współcześnie parlamentaryzm odgrywa istotną rolę wobec nowych wyzwań, które pojawiają się w państwach wraz z ich rozwojem. Celem wydarzenia było przeanalizowanie zagadnień dotyczących m.in. określenia miejsca parlamentu w systemie organizacji władzy państwowej, zasad funkcjonowania izb parlamentu, statusu deputowanych, organizacji wewnętrznej oraz posiedzeń, procedur parlamentarnych, jakości tworzonego prawa, a także współdziałania parlamentu z instytucjami międzynarodowymi.

W ramach forum 10 czerwca odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Współczesne wyzwania parlamentaryzmu – teoria i praktyka”. W czasie uroczystego otwarcia głos zabrali: prof. Arkadiusz Bereza – prorektor

ds. ogólnych UMCS, prof. Anna Przyborowska-Klimczak – dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS, prof. Leszek Leszczyński – dyrektor Instytutu Nauk Prawnych UMCS, Maksymilian Mosionek – przewodniczący Koła Naukowego Prawa Parlamentarnego, prof. Sławomir Patyra – kierownik Centrum Badań nad Parlamentaryzmem oraz kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego UMCS. W konferencji udział wzięli przedstawiciele ośrodków naukowych z: Czech, Słowacji, Węgier, Ukrainy, Litwy i Polski.

11 czerwca została zorganizowana ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona doświadczeniom państw Europy Środkowo-Wschodniej w zakresie współczesnych wyzwań parlamentaryzmu. Wydarzenie odbyło się zdalnie za pośrednictwem platformy MS Teams. Brało w niej udział młodzi badacze, doktoranci i studenci.

Forum zostało organizowane przez Koło Naukowe Prawa Parlamentarnego UMCS, Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS i Radę Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS we współpracy z Centrum Badań nad Parlamentaryzmem. Partnerem strategicznym było Stowarzyszenie Naukowe Pro Sciencia Iuridica.

Agnieszka Stańczak

List intencyjny ws. działań na rzecz promocji walorów przyrodniczych województwa lubelskiego

25 czerwca podpisany został list intencyjny dotyczący działań o charakterze edukacyjnym, naukowym i społecznym promujących walory przyrodnicze regionu lubelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem Poleskiego Parku Narodowego. Pod dokumentem podpisy złożyło 23 sygnatariuszy będących przedstawicielami instytucji rządowych i samorządowych, jednostek ochrony środowiska, edukacyjnych, kulturalnych oraz prasowych. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentował rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

W liście zadeklarowano wspólny cel, jakim jest „propagowanie i realizowanie działań na rzecz ochrony przyrody i środowiska w skali lokalnej i regionalnej, a w szczególności czynna ochrona żurawi gniazdujących na terenie województwa lubelskiego oraz edukacja mieszkańców województwa lubelskiego i Polski na temat biologii, zagrożeń oraz możliwości ochrony tego gatunku”. Podpisujący list partnerzy wyrazili również chęć wspierania działań prowadzonych w ramach długoterminowego projektu pod nazwą „Wędrówki lubelskich żurawi”.

Agnieszka Stańczak

Stypendia Kulturalne Bogdanki rozdane

Nowe projekty artystyczne już wkrótce pojawią się na kulturowej mapie Lublina. A wszystko dzięki Stypendiom Kulturalnym Bogdanki w Chatce Żaka. Jest to program stypendialny mający na celu wspieranie działań młodych artystów i animatorów kultury z Lubelszczyzny. Jest realizowany w ramach Polityki Zaangażowania Społecznego Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A. we współpracy z Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka w Lublinie.

» *Kultura i sztuka od lat stanowi mocny filar zaangażowania sponsorskiego Bogdanki. Dostrzegamy rolę kultury i sztuki jako motoru napędowego dla rozwoju regionu. Widzimy w nich ogromny potencjał dla ciągłego zwiększania atrakcyjności Lubelszczyzny. Dążymy do tego, aby nasz Program Stypendialny stał się ważnym narzędziem wspierającym młodych, którzy aktywnie działają w sferze kultury. Nasze stypendium jest pewnego rodzaju inwestycją, która – tak jak w biznesie – przyniesie szereg korzyści. Dla nas to stymulowanie rozwoju młodych ludzi i tym samym wdrażanie naszej społecznej odpowiedzialności*

– mówi Adam Partyka, zastępca prezesa Zarządu ds. Pracowniczych i Społecznych Lubelskiego Węgla „Bogdanka”.

Decyzją Komisji Konkursowej przyznanych zostało 15 stypendiów z zakresu twórczości artystycznej (muzyka, sztuki wizualne, teatr, literatura) oraz upowszechniania kultury o łącznej kwocie 70 000 zł brutto. Stypendystami są osoby, które nie ukończyły 35. roku życia i mieszkają, uczą się lub tworzą na terenie województwa lubelskiego. Czworo z nich pochodzi z Ukrainy i Białorusi.

» *Studenci po raz kolejny udowodnili nam, jak istotne miejsce w ich życiu ma kultura. Bardzo się cieszę, że dzięki współpracy z LW Bogdanka S.A. w Lublinie pojawi się kilkanaście nowych projektów i inicjatyw, które niewątpliwie ubogacą życie kulturalne tego miasta.*

Z niecierpliwością czekam na efekty, bo młodzi ludzie już niejednokrotnie udowodnili nam, że jest na co czekać.

– dodaje rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Stypendia zostały wręczone podczas uroczystej gali, która odbyła się 6 lipca w Sali Widowiskowej Chatki Żaka.

» *Chatka Żaka po raz kolejny stała się miejscem, dzięki któremu młodzi ludzie mogą realizować swoje pomysły. Ich kreatywność i zaangażowanie za każdym razem nas zaskakują. Każdy projekt, który został wybrany, jest na swój sposób wyjątkowy i wart uwagi. To właśnie ci ludzie udowadniają, że kultura studencka ciągle ma swoje trwałe miejsce na mapie Lublina i Polski*

– podkreśla Izabela Pastuszko, dyrektor ACKiM UMCS Chatka Żaka, przewodnicząca Komisji Konkursowej.

Wszystkie projekty zostaną zrealizowane do końca 2021 r. Poniżej przedstawiamy listę stypendystów wraz z tytułami ich projektów:

- Evghenia Gritsku – Wystawa, której nie ma (kategoria: Upowszechnianie kultury: sztuki wizualne);
- Barbara Gryka – O czym śnią pomniki w Lublinie? (kategoria: Sztuki wizualne);
- Aleksandra Kutrzepa – Realizacja dwóch teledysków promujących album *No one knows where* (kategoria: Muzyka);
- Darya Lazouskaya – Solidarni z Białorusią (kategoria: Upowszechnianie kultury);
- Katarzyna Mach – Organizacja koncertu Lubelskiej Orkiestry Muzyki Rozrywkowej „FeelHarmonia” (kategoria: Upowszechnianie kultury: muzyka)
- Aleksandra Madej – „Błękit” – koncert zespołu Couples Therapy (kategoria: Muzyka);

Fot. Magdalena Tomkiewicz

- Michael Mishchenkov – Koncert muzyki współczesnej „Astral Con-Tact” (kategoria: Muzyka);
- Przemysław Mrowiński – WOJNA NA BAGNETY (kategoria: Teatr);
- Patryk Pawelec – Realizacja monodramu pod robotycznym tytułem *Księżę z papieru* (kategoria: Teatr);
- Joanna Podlowska – Kiedy wyjdiesz za mąż? (kategoria: Teatr);
- Mariusz Sanok – Frustracja – nowe stare historie (kategoria: Muzyka);

- Olha Shpynda – Temat miłości w językach słowiańskich (kategoria: Muzyka);
- Jowita Stępnik – Aktorska interpretacja poezji inspirowana przyrodą Polskich Parków Narodowych – cz. II (kategoria: Sztuki wizualne);
- Katarzyna Strużyńska – RETROspekcje (kategoria: Upowszechnianie kultury);
- Nikola Wójcik – Książka *Dzieciaki z Lake Payne* (kategoria: Literatura).

Paweł Bik

Przedstawiciele akademickich centrów kultury z całej Polski przyjechali do Chatki Żaka

Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka na dwa dni stało się miejscem warsztatów, prezentacji, a co najważniejsze – rozmów z przedstawicielami dziewięciu centrów kultury z całego kraju. 17 i 18 czerwca 2021 r. odbyło się Seminarium Badawcze w ramach Forum Kultury Studenckiej. *Kultura Studencka jest przestrzenią, w której młodzi ludzie mogą odnaleźć siebie i swoje pasje. Dlatego tak ważne jest stwo-*

wienie dla nich odpowiednich warunków, w których będą mogli się rozwijać i popełniać błędy. Poprzez Forum Kultury Studenckiej chcemy na nowo pokazać, jak ważny wpływ na życie kulturalne całego kraju mają studenci – mówi Izabela Pastuszko, dyrektor ACKiM UMCS Chatka Żaka, pełnomocnik rektora ds. Forum Kultury Studenckiej.

W Chatce Żaka po raz pierwszy od rozpoczęcia projektu jednostki pielęgnujące na co dzień kulturę studencką mogły spotkać się twarzą w twarz. Niezwykle miło było spotkać się z osobami, które (tak samo jak my) żyją na co dzień kulturą studencką. Te dwa dni były niezwykle inspirujące dla nas wszystkich i mamy nadzieję, że ta pozytywna energia, którą razem wytworzyliśmy, przełoży się na kolejne wspólne działania – dodaje Iłona Woźniak-Kostecka, koordynator projektu.

Kluczową częścią projektu będzie planowane na październik 2021 r. Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej zorganizowane w ACKiM UMCS Chatka Żaka, na którym zostanie zaprezentowana szczegółowa analiza zjawiska kultury studenckiej w realiach XXI w.

Paweł Bik

Fot. Karol Samborski

Fot. Karol Samborski

II Forum Pracuj w Kulturze odbyło się w Chatce Żaka

Kompetencje przyszłości, perspektywy na rynku pracy, rekrutacja w kulturze – to tylko niektóre z zagadnień, które były omawiane podczas II Forum Pracuj w Kulturze organizowanego przez Narodowe Centrum Kultury i Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Wszyscy, którzy pracują lub chcą zacząć pracować w kulturze, 10 i 11 czerwca 2021 r. mogli tu znaleźć coś dla siebie.

» Narodowe Centrum Kultury od lat podejmuje działania na rzecz rozwoju i profesjonalizacji naszej branży. Podmioty z sektora kultury wspieramy finansowo oraz dzieląc się wiedzą i doświadczeniami. Podejmujemy różnorodne aktywności rozwijające kompetencje animatorów oraz innych osób zatrudnionych lub współpracujących z instytucjami i organizacjami kultury. Korzystają z nich także studenci i absolwenci. W odpowiedzi na ich oczekiwania powstał portal pracujwkulturze.nck.pl. Jest on naturalną kontynuacją działań NCK wspierających rozwój tego sektora. Pod szyldem Kadry Kultury prowadzimy też bardzo intensywny program szkoleń i webinarów podnoszących kompetencje ludzi kultury. W tej chwili w sieci udostępniamy bezpłatnie ponad 50 webinarów. W ramach cyklicznych projektów Zaproś nas do siebie! i Ogólnopolska Giełda Projektów

Fot. Karol Samborski

Fot. Karol Samborski

dzielimy się najlepszymi praktykami w branży. To nie tylko realizacja naszej misji, ale też ogromna satysfakcja, że dzięki takim inicjatywom jak Forum Pracuj w Kulturze czy Praktykuj w Kulturze możemy zarówno wspierać instytucje kultury, jak też pomagać młodym osobom w odnalezieniu się na rynku pracy w Polsce

– podkreśla prof. Rafał Wiśniewski, dyrektor Narodowego Centrum Kultury.

Temat przewodni tegorocznej edycji Forum Pracuj w Kulturze brzmiał: „Młodzi na rynku pracy”. Zaproszeni eksperci dyskutowali między innymi o: możliwościach rozwoju dla studentów, metodach budowania marki osobistej, sposobach rozpoczęcia działań w sektorze kultury, sposobach nawiązywania współpracy z biznesem, przygotowaniu do rozmowy kwalifikacyjnej.

Narodowe Centrum Kultury do współorganizacji II Forum Pracuj w Kulturze zaprosiło Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka w Lublinie.

» Nasze Centrum od ponad pół wieku jest miejscem, w którym studenci nie tylko twórczo się rozwijają, ale w równym stopniu zdobywają praktyczne kompetencje do przyszłej pracy w szeroko rozumianym obszarze kultury. Ogromnie nas cieszy możliwość wsparcia tego procesu, dzięki zaproszeniu ze strony Narodowego Centrum Kultury, do współorganizacji II Forum Pracuj w Kulturze. Miło nam było gościć uczestników tego wyjątkowego spotkania w naszej lubelskiej Chatce Żaka

– komentuje Izabela Pastuszko, dyrektor ACKiM UMCS Chatka Żaka.

Podczas dwudniowej konferencji odbyły się prezentacje, debaty, warsztaty stacjonarne i online oraz webinaria dotyczące marketingowego podejścia do kultury, kierowania zespołem w instytucji kultury czy zarządzania własnym wizerunkiem. W forum wzięło udział ok. trzydziestu prelegentów. Gościem specjalnym, który podzielił się z uczestnikami swoimi doświadczeniami w zakresie kreowania marki osobistej, był znany kompozytor, dyrygent i producent muzyczny Adam Sztaba.

Paweł Bik

Dzień Przedsiębiorcy z UMCS

21 czerwca odbył się Dzień Przedsiębiorcy z UMCS. W ciągu dnia emitowane były materiały wideo z wypowiedziami ekspertów z naszego Uniwersytetu. Wydarzenie zainaugurował prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, który opowiedział o idei Dnia Przedsiębiorcy. Następnie głos zabrał dr Bartosz Twarowski, Uniwersytecki Konsultant ds. Przedsiębiorczości, który przybliżył różne aspekty przedsiębiorczości. Mgr Anna Grzegorzczak, dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS opowiedziała o działaniach Uniwersytetu skierowanych na wspieranie przedsiębiorczości.

W Centrum Ecotech-Complex odbyła się debata dotycząca istoty przedsiębiorczości w społeczeństwie i przedsiębiorcy jako kreatora rzeczywistości. Udział w niej wzięli: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS, Agnieszka Gąsior-Mazur, prezes Lubelskiego Klubu Biznesu, dr hab. Mariusz Kicia, dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, Damian Lawenda, wiceprezes Vilaro oraz Mateusz Toruń, założyciel WeDoLBN Foundation. Dyskusję obejrzało ponad 4 tys. osób. Nagranie debaty dostępne jest na Facebooku UMCS.

Wydarzenie zakończyło się wieczorem specjalnym odcinkiem Akademickiego Kwadransa Przed-

Fot. Marcin Wiechnik

Fot. Marcin Wiechnik

siębiorczości, w którym prowadząca program dr Izabela Łucjan, ekspertka ds. rynku pracy i bezrobocia, przemian pracy oraz kapitału intelektualnego i społecznego przeprowadziła wywiad z dr. Mariuszem Filipkiem, radcą prawnym, prezesem Pracodawców Ziemi Lubelskiej.

Dzień Przedsiębiorcy to wyjątkowa inicjatywa skłaniająca do refleksji nad rolą dużych i małych przedsiębiorców, którzy w istotny sposób wpływają na rozwój polskiej gospodarki. Inicjatywa ma również zachęcić studentów do podejmowania wszelkich działań związanych z rozwojem oraz przedsiębiorczością.

Marcin Wiechnik

Święto Wojska Polskiego

15 sierpnia obchodzimy święto Wojska Polskiego. W tym dniu wspominamy także zwycięstwo armii polskiej nad wojskami bolszewickimi w Bitwie Warszawskiej. W całym kraju odbywają się uroczystości, pikniki wojskowe oraz pokazy sprzętu i wyszkolenia militarnego.

W Lublinie uroczyste obchody rozpoczęły się mszą świętą w archikatedrze lubelskiej. Następnie złożono znice i wieńce pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza oraz pomnikiem marszałka Józefa Piłsudskiego. Minister edu-

kacji i nauki Przemysław Czarnek odczytał list premiera skierowany do żołnierzy, zaś w imieniu ministra obrony narodowej wystąpił wojewoda lubelski Lech Sprawka. W trakcie uroczystości władze rektorskie UMCS reprezentował prorektor ds. ogólnych prof. Arkadiusz Bereza.

Wojewódzkie obchody zakończył piknik na błoniach pod Zamkiem, gdzie odbywały się pokazy urządzeń oraz można było zobaczyć sprzęt 19. Lubelskiej Brygady Zmechanizowanej.

Katarzyna Skątecka

Szczepienia przeciw COVID-19 na UMCS

W dniach 19 i 20 czerwca UMCS uruchomił zakładowy punkt szczepień przeciw COVID-19. Weekendowa akcja odbywała się w Centrum Kultury Fizycznej. Mogli wziąć w niej udział pracownicy Uczelni, studenci i doktoranci, a także osoby współpracujące z UMCS, które wypełniły formularz zgłoszeniowy dotyczący udziału w akcji szczepienia. Uczestnicy otrzymali szczepionkę mRNA firmy Pfizer / BioNTech.

Wniosek złożony przez UMCS do Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych uwzględniał utworzenie zakładowego punktu szczepień dla 1550 chętnych. Na uwagę zasługuje fakt, że znaczną część osób spośród tak licznego grona stanowili studenci pochodzący z Ukrainy oraz Białorusi (łącznie kilkaset osób).

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej przy organizacji zakładowego punktu szczepień współpracował z Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym w Lublinie. W przeprowadzeniu akcji UMCS wspierała także Legia Akademicka.

Magdalena Kozak-Siemińska

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Fot. Blaż Maczowski

Święto pszczół i otwarcie Pasieki UMCS

8 sierpnia w Ogrodzie Botanicznym UMCS obchodziliśmy „Święto pszczół”. Była to świetna okazja do nauki i zabawy dla całych rodzin. Organizatorzy przygotowali wiele atrakcji, wykładów i warsztatów, aby przybliżyć uczestnikom, jak można pomóc naszym skrzydlatym zapylaczom.

W programie znalazły się m.in. konsultacje w zakresie opieki nad pszczołami, obserwacje życia pszczołej rodziny, zdrowa żywność i kosmetyki z wykorzystaniem produktów pochodzenia pszczelego, kiermasz miodów i roślin oraz wystawa domków dla dzikich zapylaczy. Wykłady wygłosili pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii. Dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS przeprowadziła prelekcję pt. „Możliwe sposoby ochrony zapylaczy – nowe preparaty chroniące pszczoły oraz wzmacniające ich odporność przed pestycydami”, a dr Anna Rysiak opowiedziała „Jak wspierać zapylacze i cieszyć się pięknym ogrodem?”. Zainteresowani mogli wziąć udział w licznych konkursach: na najciekawszy pszczeli strój, rozpoznawanie roślin miododajnych, podchody „Śladami pszczół wśród roślin miododajnych” czy „Portret dzikiego zapylacza”. Dla najmłodszych oraz ich rodziców przygotowano ciekawe warsztaty: domki dla dzikich zapylaczy, portrety kwiatów na drewnie, świece z wosku pszczelego czy woreczki zapachowe.

Ważnym wydarzeniem było otwarcie Pasieki UMCS. W wydarzeniu wzięli udział zaproszeni goście z lubelskich uczelni, urzędów, instytucji i organizacji ze środowiska pszczelarskiego. Władze rektorskie naszego Uniwersytetu reprezentowali: prorektor ds. ogólnych prof. Arkadiusz Bereza oraz prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. Zbigniew Pastuszek.

Pasieka ma służyć przede wszystkim celom edukacyjnym – nie będzie ogólnodostępna dla gości Botanika ze względu na bezpieczeństwo zwiedzających i pszczół. Wkrótce na stronie internetowej Ogródu pojawi się oferta zajęć w pasiece skierowana do dzieci i młodzieży szkolnej.

Katarzyna Skatecka

Finał „World Robot Olympiad”

14 lipca w auli na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyło się wręczenie nagród laureatom „World Robot Olympiad”. Zwycięzcy otrzymali medale z rąk rektora prof. Radosława Dobrowolskiego oraz prezesa fundacji SpaceShip Marcina Gizy.

„World Robot Olympiad” to międzynarodowa olimpiada robotyki, w którą zaangażowanych jest ponad 70 krajów z całego świata. Zawody są organizowane w kilku kategoriach wiekowych. Tegoroczna edycja konkursu miała temat przewodni „Powerbots” i dotyczyła odnawialnych źródeł energii. Polskim organizatorem zawodów WRO jest Fundacja „SpaceShip”. Rektor UMCS objął wydarzenie patronatem honorowym.

Do polskiego finału zarejestrowało się 17 drużyn w trzech grupach wiekowych. Członkowie zespołów to uczniowie szkół podstawowych i średnich. Ze względu na epidemiczne tegoroczny finał odbył się w formule online. Zwycięzcami w poszczególnych grupach zostały drużyny:

Fot. Bartosz Proń

Elementary:

- 1 miejsce: Space Beavers One (Karczmiska)
- 2 miejsce: Water Tigers Blue (Terpentyna)
- 3 miejsce: Water Tigers Orange (Terpentyna)

Junior:

- 1 miejsce: Dwójka TL (Tomaszów Lubelski)
- 2 miejsce: SP2 (Tomaszów Lubelski)
- 3 miejsce: ZSP w Zagłobie (Zagłoba)

Senior:

- 1 miejsce: GroundZero (Karczmiska)
- 2 miejsce: New Tech 7570.1 (Zamość)
- 3 miejsce: Real Steel (Lublin)

Zespoły: Space Beavers One, Dwójka TL, GroundZero awansowały do Finału Ogólnoświatowego World Robot Olympiad, który odbędzie się w dn. 18–21 listopada.

Katarzyna Skątecka

UMCS wśród sygnatariuszy certyfikatu UNESCO

W dn. 7–8 sierpnia odbyły się Dni Otwarte Roztoczańskiego Parku Narodowego. W trakcie wydarzenia miało miejsce spotkanie sygnatariuszy Rezerwatu Biosfery „Roztocze”, podczas którego wręczano certyfikat UNESCO. Wśród sygnatariuszy certyfikatu utworzenia transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” znalazł się także UMCS, a Uczelnię reprezentował rektor prof. Radosław Dobrowolski.

Pracownicy Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS od początku byli zaangażowani w projekt i wspierali starania o utworzenie transgra-

nicznego rezerwatu. 19 czerwca 2019 r. decyzją Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu Człowiek i Biosfera (UNESCO), podczas posiedzenia plenarnego w Paryżu, Roztocze zostało wpisane do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery jako transgraniczny rezerwat biosfery obejmujący obszar Roztocza w Polsce i Rezerwat Biosfery „Roztochya” na Ukrainie. Honor reprezentowania projektu w trakcie paryskich obrad przypadł prof. Radosławowi Dobrowolskiemu – delegatowi Ministerstwa Środowiska.

Roztocze jest pięknym regionem o wielkich walorach przyrodniczych i kulturowych. Jest to również ważny korytarz ekologiczny o dużej bioróżnorodności – obejmuje obszary lessowe, niewysokie wapienne wzgórza porośnięte lasami i polami, głębokie doliny rzek, a także złoża wód mineralnych i drewna kopalnego. Powierzchnia Roztocza to aż 297 tys. hektarów. Rezerwat Biosfery „Roztocze” jest jedenastym rezerwatem biosfery w Polsce, zaś piątym o charakterze transgranicznym.

Katarzyna Skątecka

Zakończenie sezonu sportowego na UMCS

28 czerwca w Ogrodzie Botanicznym UMCS miało miejsce podsumowanie sezonu w wykonaniu sekcji sportowych UMCS. Nasz Uniwersytet po raz kolejny znalazł się w ścisłej czołówce polskich uczelni.

Na spotkaniu obecni byli: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. Uczelni, dyrektor Centrum Kultury Fizycznej UMCS dr Tomasz Bielecki, prezes KU AZS UMCS Lublin Rafał Walczyk, trenerzy sekcji akademickich oraz zaproszeni goście.

Wśród wielu tegorocznych sukcesów studentów i pracowników UMCS są m.in. te związane z koszykówką. W fi-

nałowym turnieju mężczyzn (koszykówka 3x3) zawodnicy z Lublina nie mieli sobie równych. W spektakularny sposób sięgnęli po złote medale, wygrywając wszystkie mecze. Cieszą także wyniki pływackie: drugie miejsce pań i trzecie panów podczas Akademickich Mistrzostw Polski, które odbyły się w Lublinie. Świetnie spisały się także drużyny piłki ręcznej: drużyna kobieca sięgnęła po wicemistrzostwo, natomiast reprezentacja mężczyzn po brąz. O ile podopieczne trenera Patryka Maliszewskiego i Barbary Radlińskiej przyzwyczyły do takich sukcesów, o tyle wynik panów jest dużą niespodzianką i potwierdzeniem ogromnego postępu, który dokonał się w zespole po przejściu tegoż przez trenera Łukasza Achruka półtora roku temu. Zazwyczaj zmagania na podium kończyli piłkarze nożni (teraz 7. miejsce), ale tym razem lepiej poradziły sobie piłkarki nożne! Panie do Lublina wróciły z brązowymi krążkami na szyjach. Reprezentanci UMCS zapisali na swoich kontach jeszcze wiele imponujących wyników, za które podziękowania podczas podsumowania przekazał prezes Rafał Walczyk. UMCS okazał się także najlepszą uczelnią regionu, wygrywając Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego. Z kolei w AMP-ach zielono-biali rywalizację w sezonie 2020/2021 zakończyli na 6. miejscu klasyfikacji generalnej.

Kamil Wojdat

Fot. Bartosz Pioli

Turniej „UMCS Tennis Cup 2021”

W dni. 12–13 czerwca na kortach tenisowych Centrum Kultury Fizycznej w Lublinie odbywał się III Turniej w Tenisie Ziarnym o Puchar Rektora UMCS „UMCS Tennis Cup 2021”. Zawody rozegrane zostały w następujących kategoriach: singiel OPEN, singiel 45+ oraz debel.

Pierwszego dnia zawodnicy rywalizowali na świeżym powietrzu, natomiast drugiego dnia organizatorzy turnieju zostali zmuszeni do przeniesienia zmagania do hali sportowej Centrum Kultury Fizycznej UMCS ze względu

na obfite opady deszczu. Zawody toczyły się w bardzo przyjaznej atmosferze oraz zgodnie z zasadami *fair play*. Nagrody wręczał rektor prof. Radosław Dobrowolski, który na zakończenie turnieju rozegrał pokazowe spotkanie ze zwycięzcą kategorii OPEN Łukaszem Lechtem.

Klasyfikacja końcowa przedstawia się następująco:

Kategoria OPEN: I miejsce – Łukasz Lecht, II miejsce – Marcin Taradyś, III miejsce – Janusz Linowski;

Singiel 45+: I miejsce – Ryszard Mirek, II miejsce – Andrzej Zajązkowski, III miejsce – Mirosław Jedliński;

Debel: I miejsce – Ryszard Mirek i Łukasz Lecht; II miejsce (*ex aequo*) – Mirosław Jedliński i Marek Głowienka oraz Mariusz Fronc i Andrzej Michałowski, III miejsce – Janusz Linowski i Adam Kozera.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom i zapraszamy na kolejne edycje turnieju.

Piotr Jasiulewicz

O idei olimpizmu i olimpijczykach – film

W dn. 23 lipca – 8 sierpnia odbywały się XXXII Letnie Igrzyska Olimpijskie w Tokio. W stolicy Japonii byli także przedstawiciele Lubelszczyzny, którzy przywieźli do Polski medale, ale czy można mówić o lokalności olimpijczyków? Jak to wygląda w świetle nauki, jaka jest idea olimpizmu i skąd się wywodzi?

„Cała idea olimpijska, tradycja ruchu olimpijskiego, a także karta olimpijska wyraźnie mówi o tym, że olimpijczyk jest reprezentantem państwa i narodu. [...] Sprawa tego definiowania nie jest bynajmniej sporem czysto akademickim, dlatego że pojawia się cała, ogromna literatura dotycząca olimpijczyków. [...] w różnych środowiskach pojawiają się nawet na poziomie sporu, delikatnie rzecz nazywając, wymiany poglądów na temat tego, czym olimpijczykiem jest taki czy inny zawodnik, a to wynika głównie z prestiżu tych wy-

jątkowych zawodów i faktu, że udział w olimpiadzie jest powodem do chluby

– mówi prof. Dariusz Słapek, dyrektor Instytutu Historii UMCS.

Zapraszamy do obejrzenia materiału wideo, w którym prof. D. Słapek opowiada, czy można zdefiniować olimpizm oraz dlaczego określenie „lubelscy olimpijczycy” to rodzaj pewnego zawłaszczenia. Naukowiec zachęca też do zapoznania się z książkami, które zilustrują nam nie tylko sylwetki sportowców i to, w jaki sposób olimpijczycy wywodzący się z Lubelszczyzny przeżywali igrzyska, ale także przybliżą myśl teoretyczną olimpizmu. Film został przygotowany przez zespół Centrum Prasowego i jest dostępny na kanale UMCS w serwisie YouTube.

Katarzyna Skątecka

Spitsbergen, niezwykła wyspa Arktyki – wideo

Spitsbergen to największa wyspa archipelagu Svalbard w Arktyce. Jest to teren bardzo ciekawy pod wieloma względami, m.in. pod kątem badań naukowych. Ekipy badawcze, w tym również naukowcy z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, eksplorują tę wyspę od wielu lat.

„Sam Spitsbergen należy [...] do Królestwa Norwegii. Władze norweskie mają bardzo restrykcyjne niektóre przepisy. Jednym z nich jest chociażby posiadanie broni palnej – wiąże się to z tym, że obszar Arktyki czy Spitsbergen jest obszarem żerowania niedźwiedzia polarnego, a więc jest to jedno z największych niebezpieczeństw, jeśli chodzi o człowieka. [...] Sama Arktyka, bo tu nie możemy mówić tylko o samym Spitsbergenie, jest niezwykle atrakcyjna i w jej obszarach w tej chwili działa kilkanaście stacji naukowych różnych państw, a wynika to z faktu, że jest dostępna. Dostępność zarówno komunikacyjna, jak i transportowa jest o wiele łatwiejsza niż na południu,

[...] a samo środowisko naturalne Spitsbergenu jest na tyle atrakcyjne, że jest tam organizowanych wiele wypraw, w których również UMCS uczestniczy, bo prowadzi własne badania w oparciu o stację polarną

– opowiada dr hab. Piotr Zagórski, prof. Uczelni z Katedry Geomorfologii i Paleogeografii UMCS.

Zapraszamy do zapoznania się z materiałem wideo poświęconym tej niezwykłej wyspie. Uczestnik wypraw polarnych z naszej Uczelni prof. Piotr Zagórski przybliża w nim m.in. bogactwo naturalne i specyfikę Spitsbergenu. Film przygotowany przez zespół Centrum Prasowego dostępny jest w serwisie YouTube.

Katarzyna Skątecka

Kadr z filmu

AZS UMCS Lublin pisze własną historię. Trzy medale olimpijskie spełnieniem marzeń!

Było ich siedmioro: mowa o tokijskich olimpijczykach spod znaku AZS UMCS Lublin. Z dumą reprezentowali Polskę, a do ojczyzny wrócili z trzema medalami, tym samym zapisując się w historii klubu, Uczelni oraz całej Lubelszczyzny.

Małgorzata Hołub-Kowalik, Malwina Kopron, Laura Bernat, Konrad Czerniak, Marcin Lewandowski, Paulina Guba i Angelika Mach to siedmioro reprezentantów Polski podczas XXXII Letnich Igrzysk Olimpijskich w Tokio wywodzących się z Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin. Ich występy na długo pozostaną w naszej pamięci. Szczególnie te okraszone medalami olimpijskimi!

Małgorzata Hołub-Kowalik, studentka Wydziału Prawa i Administracji UMCS, sprinterka specjalizująca się w biegu na 400 metrów jechała do Kraju Kwitnącej Wiśni, aby powalczyć o jedyny medal międzynarodowej imprezy rangi mistrzowskiej, którego brakowało w jej kolekcji – medal olimpijski. Oczekiwania przede wszystkim były nakierowana na dobry wynik w sztafecie pań na dystansie 4x400 metrów. Szybko jednak okazało się, że najlepsze przyszło wcześniej. Hołub-Kowalik znalazła się w składzie polskiej sztafety mieszanej 4x400 metrów na start eliminacyjny. Biało-czerwoni zaskoczyli i do finału weszli z pierwszym czasem i nowym rekordem Europy (3:10.44)! Stało się jasne, że będzie ciekawie. I było. W finale skład uległ zmianie aż w 75%. Odpoczywała także Hołub-Kowalik. Polacy jednak pokazali, że mają równą i silną drużynę. Znowu poprawili rekord Europy (3:09.87), znowu byli pierwsi. Tytuł mistrzów olimpijskich stał się faktem. Medale zawisły na szyjach: Dariusza Kowaluka, Igi Baumgart-Witan, Małgorzaty Hołub-Kowalik, Kajetana Duszyńskiego, Natalii Kaczmarek, Justyny Święty-Ersetic i Karola Zalewskiego.

Kilka dni później Małgorzata Hołub-Kowalik ponownie stanęła na bieżni. Tym razem najpierw w eliminacjach, a później w finale sztafety pań 4x400. Panie w finale pobiegły w składzie: Natalia Kaczmarek, Iga Baumgart-Witan, Małgorzata Hołub-Kowalik, Justyna

Święty-Ersetic. W stosunku do półfinału nastąpiła zatem jedna zmiana. W miejsce Anny Kiełbasińskiej oglądaliśmy bowiem Kaczmarek. Polki od początku biegu bardzo dobrze. Stawce przewodziły Amerykanki, które były nie do doścignięcia. Reprezentantki USA triumfowały z czasem 3:16.85 sekundy. Drugie były Polki, które wynikiem 3:20.53 poprawiły rekord Polski. Podium uzupełniły Jamajki.

10 sierpnia pod pomnikiem patronki UMCS w Lublinie odbyło się spotkanie i konferencja prasowa z udziałem naszej dwukrotnej medalistki. W wydarzeniu uczestniczyli także: rektor Uczelni prof. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych prof. Arkadiusz Bereza, członek Zarządu Województwa Lubelskiego Zdzisław Szwed, zastępca prezydenta Lublina Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, prezes Lubelskiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki Urszula Jaros, rektor UMCS w latach 2012–2020 prof. Stanisław Michałowski oraz wiceprezes AZS UMCS Dominik Małyś, a także licznie zgromadzeni fani.

» *Dziękuję! Jest mi bardzo miło, że tak licznie mnie wszyscy tutaj powitaliście. Sama nadal jestem jeszcze w szoku w związku z tym, co się wydarzyło na igrzyskach. Wylatując do Japonii, po cichu z dziewczynami myślałyśmy o zdobyciu jednego i to brązowego medalu. A to, co stało się w Tokio, przeszło nasze najśmielsze oczekiwania. Najpierw złoto ze sztafetą mieszana 4x400 metrów, następnie srebro w sztafecie damskiej. Nigdy bym się nie spodziewała, że mogę spełnić swoje marzenie i przywieźć do domu medal igrzysk olimpijskich. Chcę podziękować wszystkim, którzy się do tego przyczynili. Przede wszystkim trenerowi Zbigniewowi Maksymiukowi, z któ-*

Fot. Paweł Skrabka

rym pracuję 17 lat. Nie mogę nie wspomnieć o Mieście Lublin i Województwie Lubelskim. Szczególnie ubiegły rok był ciężki, a ja cały czas mogłam liczyć na ich wsparcie. Za to bardzo dziękuję. Dziękuję również Uczelni, że mogę łączyć naukę ze sportem

– mówiła Małgorzata Hołub-Kowalik podczas spotkania.

9 sierpnia odbyło się podobne spotkanie z udziałem Malwiny Kopron – studentki Wydziału Prawa i Administracji UMCS, również medalistki olimpijskiej, której towarzyszył trener, a zarazem ukochany dziadek Witold Kopron. W wydarzeniu wzięli udział także: rektor prof. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. ogólnych prof. Arkadiusz Bereza, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, zastępca prezydenta Lublina Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, prezes Lubelskiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki Urszula Jaros, rektor UMCS w latach 2012–2020 prof. Stanisław Michałowski oraz prezes AZS UMCS Rafał Walczyk.

Rzut na wagę medalu pochodząca z Puław zawodniczka AZS UMCS Lublin wykonała w piątej serii konkursowej. Kopron uzyskała w niej 75.49 metra, co jest jej najlepszym wynikiem w tym sezonie. Do ostatniej kolejki ten rezultat plasował ją na 2. miejscu, ale na samym finiszu lepsza okazała się Chinka – Zheng Wang (77.03).

» Bardzo wszystkim dziękuję za przybycie. Jest mi niezmiernie miło, że możemy się tu dzisiaj spotkać. Dopiero w kraju tak naprawdę zaczynam świętowanie tego medalu. A ten medal to coś wspaniałego. Niesamowite uczucie! Jednak chcę zaznaczyć, że nie byłoby mnie w tym miejscu, gdyby Miasto we mnie nie zainwestowało, gdyby Klub się mną nie zainteresował, gdyby Województwo Lubelskie mnie nie wspierało. Także za tym sukcesem stoi bardzo wiele osób. Choćby mój kochany trener, dziadzio

– mówiła do zgromadzonych na wspomnianym spotkaniu Malwina Kopron.

Bez wątplenia kibice zapamiętają też kapitalną postawę piętnastoletniej Laury Bernat. Najmłodsza w polskiej kadrze pływaczka AZS UMCS Lublin do półfinału 200 metrów grzbietem weszła z 13. czasem. Wiadomo było, że na finał będzie potrzebna nowa życiówka i nowy rekord Polski. To się nie udało, ale Laura w debiucie olimpijskim spisała się świetnie. A jak sama przyznaje, w przyszłości może być tylko lepiej!

Inny lubelski pływak – Konrad Czerniak indywidualnie i w sztafecie kończył zmagania na eliminacjach.

Fot. Paweł Skaraba

Fot. Paweł Skaraba

Fot. Paweł Skaraba

Nie pomógł nawet rekord Polski poprawiony właśnie w sztafecie. Marcin Lewandowski (1500 metrów) przegrał z kontuzją i był zmuszony zejść z bieżni podczas półfinału, Paulina Guba nie przebrnęła eliminacji, a Angelika Mach ukończyła maraton na 59. miejscu.

Nie wszystkim poszło, jakby sobie tego życzyli, ale bez wątpienia to były niezapomniane igrzyska, za które lubelscy zawodnicy zasłużyli na ogromne brawa.

Kamil Wojdat

Lekkoatleci AZS UMCS ponownie najlepsi w kraju

3 września 2021 r. na stadionie lekkoatletycznym przy alei Piłsudskiego w Lublinie zostały rozegrane Drużynowe Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce. Zawodnicy AZS UMCS Lublin obronili tytuł sprzed roku i po raz kolejny zostali drużynowymi mistrzami Polski. Zielono-biali triumfowali z dorobkiem 124 punktów, wyprzedzając drugie Podlasie Białystok o 20 oczek. Finałowe zmagania Ligi Lekkoatletycznej 2021 odbyły się na lubelskim stadionie lekkoatletycznym w obecności niemal kompletu publiczności.

W składzie akademików z Lublina zabrakło Marcina Lewandowskiego, Sofii Ennaoui czy Karoliny Kołeczek, którzy nie mogli wystąpić z powodu kontuzji. To jednak nie pokrzyżowało planów obrony tytułu. Świetnie spisali się inni zawodnicy AZS UMCS oraz ci, którzy zostali na te zawody wypożyczeni.

Bez większych kłopotów swoje zmagania wygrała brązowa medalistka olimpijska Malwina Kopron. Posłała młot w okolice 72 metra (dokładnie 71.75), a to przełożyło się na wygraną i osiem punktów do klasy-

fikacji dla klubu z Lublina. Również na najwyższym stopniu podium stanęli zawodnicy zakontraktowani na DMP: Karolina Młodawska (trójskok), Wiktoria Miąso (skok wwyż), Andrzej Kuch (skok w dal) i Anna Wielgosz, która pewnie zwyciężyła 800 metrów.

» W ostatniej chwili dowiedziałam się, że nie wystąpią dwie koleżanki, które w tym sezonie biegały na podobnym poziomie do mnie. Zatem musiałam wziąć bieg w swoje ręce. Tak typowo w moim stylu, bo wiele razy zdarzyło mi się poprowadzić biegi, a część z nich udawało mi się wygrać. Cieszę się, że mogłam wystąpić gościnnie dla Lublina i wywalczyć dla niego największą liczbę punktów. Jestem zaprzyjaźniona z klubem, więc jeśli jest taka propozycja, to chętnie startuję w jego barwach

– komentuje Anna Wielgosz (na co dzień Resovia Rzeszów).

Cienia szans swoim rywalkom nie pozostawiła ulubienica lubelskiej publiczności, złota i srebrna medalistka olimpijska Małgorzata Hołub-Kowalik. Była faworyt-

Archiwum AZS UMCS

Archiwum AZS UMCS

Archiwum AZS UMCS

ką do zwycięstwa na 400 metrów i z zadania wywiązała się bez zarzutu. Reprezentantka AZS UMCS dystans pokonała w czasie 52.65 sekundy.

» *Szczerze mówiąc, jestem bardzo pozytywnie zaskoczona tym biegiem. Czułam się bardzo dobrze. Miałam jeszcze trochę siły w końcówce. Gdyby ktoś był obok mnie, mogłabym jeszcze powalczyć. Tutaj jednak chodziło, o to, żeby zwyciężyć dla Lublina. Mogłam na końcu pozdrowić kibiców, więc to było takie moje podziękowanie za to, że wspierali nas w Tokio. Kibice traktują mnie tutaj jak swoją, a ja czuję się tu jak w domu. Start w Lublinie to start dla swoich kibiców. Część mojego serca jest w Koszalinie, a duża część w Lublinie. Czuję się jak rodowita lublinianka!*

– mówi sprinterka.

Kilkadziesiąt minut po tym starcie pobiegła w sztafecie mieszanej 4×400 metrów. Wspólnie z Alicją Wroną, Cezarym Mirosławem oraz Andrzejem Jarosem zielono-biali byli poza zasięgiem konkurencji. To był szczególnie wzruszający moment dla Andrze-

ja Jarosa, który tym startem zakończył swoją karierę zawodniczą.

» *Bardzo wzruszający moment, aż łezka w oku się zakręciła. Nie spodziewałem się aż tylu emocji. Reakcja publiczności to coś pięknego. Pół życia spędziłem właśnie na tym stadionie. Zaczynałem karierę w Agrosie Zamość, ale skończyłem w macierzystym klubie AZS UMCS. To mnie bardzo cieszy, bo jestem lubelakiem od urodzenia!*

– mówił Andrzej Jaros.

Jako drugi swoje zmagania zakończył Michał Sierocki. Forma płotkarza (110 metrów) cieszy, biorąc pod uwagę kontuzje, z którymi zmagał się przez długi czas. Również drudzy byli Oskar Gołębiowski (400 metrów przez płotki) oraz Paulina Guba, która konkurs pchnięcia kulą zakończyła z odległością 16.08 metra.

» *Bardzo się cieszę, że ten sezon się kończy. Był dla mnie bardzo trudny. Na pewno muszę popracować nad zdrowiem, bo w tym roku ono się posypało. Liczę, że w kolejnym roku będzie dużo lepiej. Od Japonii nie zrobiłam ani jednego treningu tak naprawdę. Jestem tu dzisiaj tylko po to, aby zdobyć punkty dla klubu, wypełnić zobowiązania. Zrobiłam tyle, na ile było mnie stać. Nie jestem zadowolona, ale swoje punkty zrobiłam*

– mówi Paulina Guba.

Na trzecich miejscach swoje zmagania ukończyli Sebastian Łukszo w pchnięciu kulą oraz Jakub Chmiel w sprincie na 100 metrów. Ten drugi poprawił swoją życiówkę, która aktualnie wynosi 10.79 sekundy.

» *W ostatnich dniach na treningach czułem moc w nogach. Jednak aż tak dobrego wyniku się tutaj nie spodziewałem, więc jestem bardzo zadowolony. Skupiłem się tylko na sobie, na swoim torze. Co prawda źle wyszedłem z bloków, ale się tym nie przejmowałem. Biegłem dalej swoje. Wyszło najlepiej jak mogło!*

– komentował na gorąco Jakub Chmiel.

Skład AZS UMCS Lublin: Wiktoria Drozd, Jan Usarek, Jan Mielniczuk, Paulina Guba, Karolina Młodawska, Oskar Gołębiowski, Anna Wielgosz, Michał Kitliński, Małgorzata Hołub-Kowalik, Cezary Mirosław, Malwina Kopron, Sebastian Łukszo, Kamil Oleszek, Wiktoria Miąso, Izabela Paszkiewicz, Andrzej Kuch, Alicja Wrona, Jakub Chmiel, Natalia Pietruczuk, Michał Sierocki i Andrzej Jaros.

Kamil Wojdat

UMCS w rankingu Times Higher Education World University Ranking 2022

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie po raz pierwszy został sklasyfikowany w opublikowanej z września najnowszej edycji rankingu Times Higher Education World University Ranking (THE WUR) 2022.

UMCS uplasował się na 1201. pozycji rankingowej, a w ogólnym zestawieniu polskich uczelni wyższych uzyskał wysoką 9. pozycję spośród wszystkich 23 notowanych instytucji (m.in. po Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Medycznym w Warszawie, Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, AGH oraz Gdańskim Uniwersytecie Technologicznym). Wynik naszego Uniwersytetu cieszy tym bardziej, ponieważ UMCS uzyskał wysokie noty we wskaźniku pn. „badania”, który odnosi się do strategicznego obszaru działania Uczelni.

Ranking Times Higher Education WUR to światowe zestawienie obejmujące w swej najnowszej edycji ponad 1600 podmiotów szkolnictwa wyższego o różnym profilu z 99 państw i terytoriów zależnych, co czyni go największym i najbardziej zróżnicowanym rankingiem uczelni wyższych na świecie. Tabela opiera się na 13 starannie skalibrowanych wskaźnikach, które mierzą efektywność instytucji w czterech obszarach: nauczanie, badania, transfer wiedzy i perspektywy międzynarodowe. Są to następujące kryteria: liczba przyznanych doktoratów względem tytułu licencjata, liczba przyznanych doktoratów, reputacja nauczania, dochody instytucjonalne dla kadry akademickiej, liczba studentów w stosunku do liczby kadry akademickiej, liczba publikacji względem kadry akademickiej, przychody z badań dla kadry akademickiej, reputacja badawcza, wpływ cytowań, dochody przemysłu dla kadry akademickiej, procent międzynarodowej kadry, współautorstwo międzynarodowe, procent studentów zagranicznych.

W tegorocznym rankingu przeanalizowano ponad 108 milionów cytowań z ponad 14,4 milionów publikacji naukowych i uwzględniono dane z ponad 2100 instytucji oraz odpowiedzi ankietowe od prawie 22 000 naukowców na całym świecie.

Pierwsze miejsce w rankingu zajął University of Oxford. Dwa pozostałe miejsca na podium należą do California Institute of Technology, Harvard University (*ex aequo*) oraz Stanford University. Z uczelni polskich najlepiej, podobnie jak w poprzednich latach, wypadł Uniwersytet Jagielloński. Pełne wyniki rankingu dostępne są na stronie: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings.

Times Higher Education World University Ranking rozpoznawany jest przez studentów na całym świecie, cieszy się zaufaniem naukowców, rad zarządzających uczelni, partnerów z sektora gospodarki oraz rządów państw. Zestawienie jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych i cenionych rankingów na świecie, przygotowanych przez brytyjskie czasopismo „Times Higher Education”. Ranking publikowany jest corocznie od 2010 r.

Aneta Adamska

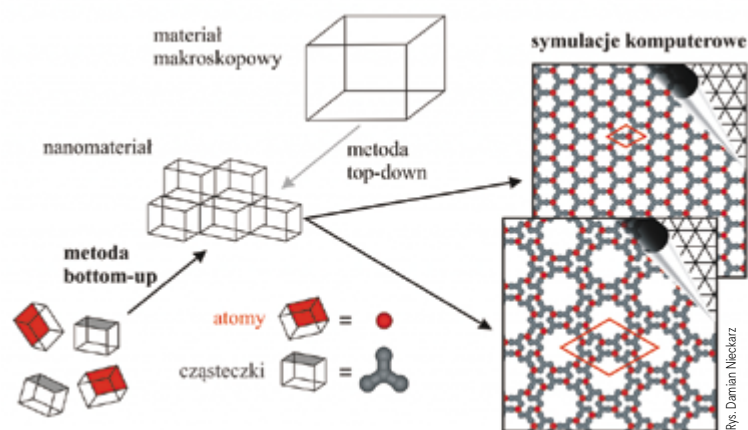
Archiwum Centrum Promocji UMCS

Naukowiec z UMCS wśród laureatów stypendium Ministra Edukacji i Nauki

Dr Damian Nieckarz jako jedyny z naszego Uniwersytetu otrzymał stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnych młodych naukowców. Stypendiami zostali uhonorowani młodzi naukowcy prowadzący innowacyjne badania naukowe o wysokiej jakości oraz posiadający imponujące osiągnięcia naukowe o wysokim prestiżu i międzynarodowym wydźwięku. Świadczenie to otrzymują osoby, które posiadają status młodego naukowca, tzn. są doktorantami lub nauczycielami akademickimi i nie posiadają stopnia doktora albo posiadają stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło siedem lat, i są zatrudnione w podmiotach, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Łącznie przyznano w tym roku 217 stypendiów. Laureaci zostali wyłonieni na podstawie konkursu przez ekspertów zespołu doradczego i będą otrzymywali stypendia w wysokości 5390 zł miesięcznie przez okres do trzech lat. Na sfinansowanie przyznanych stypendiów Minister Edukacji i Nauki przeznaczył w tym okresie blisko 42 mln zł.

Gala wręczenia stypendiów odbyła się 23 czerwca w gmachu MEiN, a 7 lipca na UMCS odbyło się spotkanie rektora UMCS prof. Radosława Dobrowolskiego oraz prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. Wiesława Gruszeckiego z dr. Damianem Nieckarzem.

Dr Damian Nieckarz w 2016 r. obronił z wyróżnieniem pracę doktorską pt. „Badania teoretyczne samoorganizacji cząsteczek w metaloorganicznych war-

stwach zaadsorbowanych”. Obecnie jest adiunktem w Katedrze Chemii Teoretycznej na Wydziale Chemii UMCS. Jego zainteresowania naukowe oscylują wokół zagadnień z dziedziny chemii teoretycznej i kwantowej, powiązanych interdyscyplinarnie z matematyką i statystyką. Dr Damian Nieckarz zajmuje się badaniami związanymi z zastosowaniem symulacji komputerowych Monte Carlo w badaniach procesów samoorganizacji cząsteczek organicznych w warstwach zaadsorbowanych na powierzchniach płaskich. W obszarze jego zainteresowań badawczych znajdują się modele sieciowe, dwuwymiarowe teselacje supramolekularne, struktury krystaliczne oraz egzotyczne struktury fraktalne, stabilizowane przez kierunkowe wiązania chemiczne: halogenowe, wodorowe i koordynacyjne. Jest autorem 30 publikacji naukowych z tzw. listy filadelfijskiej, rozdziału w książce i ponad 30 wystąpień konferencyjnych. Uczestniczył w realizacji projektów badawczych z programów: SONATA BIS 2, IDEAS PLUS, OPUS 9 i MINIATURA 2. Od 2020 r. dr Damian Nieckarz jako kierownik projektu realizuje grant badawczy NCN SONATA 14 (2018/31/D/ST4/01443) pt. „Badania teoretyczne procesów samoorganizacji w metaloorganicznych warstwach zaadsorbowanych”. Cele projektu łączą się z pracami naukowymi dotyczącymi projektowania tzw. szkieletów metaloorganicznych – nanomateriałów o potencjalnym zastosowaniu w wielu dziedzinach nauki takich jak: medycyna, chemia czy farmacja.

↑ Schemat przedstawiający najważniejsze metody pozwalające na racjonalne projektowanie porowatych sieci metaloorganicznych na powierzchniach płaskich z zastosowaniem symulacji komputerowych Monte Carlo

Urszula Jackowska

Znamy laureatów Nagrody Miasta Lublin w dziedzinie sportu

Prof. dr hab. Stanisław Michałowski – rektor UMCS w latach 2012–2020 oraz Małgorzata Hołub-Kowalik – zawodniczka AZS UMCS Lublin otrzymali Nagrody Miasta Lublin w dziedzinie sportu. Wyróż-

Fot. Urząd Miasta Lublin

nienia laureatom wręczył prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk 24 czerwca podczas Sesji Rady Miasta Lublin.

Prof. Stanisław Michałowski otrzymał Nagrodę Miasta Lublin dla trenerów i innych osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej oraz zasłużonych w osiąganiu przez zawodników wysokich wyników sportowych w uznaniu za zasługi na rzecz rozwoju sportu akademickiego w Lublinie oraz wsparcie okazane zawodnikom przekładające się na ich znakomite wyniki w sportowej rywalizacji akademickiej, sporcie wyczynowym, sportach indywidualnych i drużynowych. Małgorzata Hołub-Kowalik została wyróżniona Nagrodą Miasta Lublin dla zawodników osiągających najwyższe wyniki sportowe w roku 2020. W imieniu laureatki nagrodę odebrała jej przedstawicielka z AZS UMCS Lublin Dagmara Gruszczak.

Agnieszka Stańczak

Budynki UMCS nagrodzone

25 czerwca w Centrum Kongresowym UP w Lublinie odbyło podsumowanie i ogłoszenie wyników XX edycji Konkursu „O Kryształową Cegłę na najlepszą inwestycję budowlaną po obu stronach wschodniej granicy Unii Europejskiej – na Szlaku Słońca i Śniegu”. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej otrzymał I miejsce i Kryształową Cegłę w kategorii „Obiekty Oświatowe” za nowy budynek Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Instytutu Psychologii, a także wyróżnienie w kategorii „Remonty, Rewitalizacje i Modernizacje” dla Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Nagrody w imieniu Uniwersytetu odebrała mgr Grażyna Elżbieta Fiok, kanclerz UMCS.

Organizatorem wydarzenia jest Polskie Towarzystwo Mieszkaniowe Lublin. Konkurs rozstrzygnięty został

Fot. Marcin Wiechnik

przez międzynarodową kapitułę. Głównym celem plebiscytu jest pobudzenie aktywności ekonomicznej, gospodarczej i obywatelskiej regionów Europy Wschodniej poprzez promowanie i dokumentowanie działań w zakresie rozwoju regionalnej infrastruktury, budownictwa i architektury.

Redakcja strony internetowej UMCS

Nagroda Fundacji Narodowej im. Romana Dmowskiego dla naukowca z UMCS

19 czerwca na Gali Fundacji Narodowej im. Romana Dmowskiego w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej nagrodę główną w konkursie na najlepszą książkę o historii i myśli politycznej Narodowej Demokracji za rok 2020 otrzymał pracownik Instytutu Historii UMCS – dr Ariel Orzełek za pracę pt. *Poszukiwanie modelu realizmu politycznego. Myśl i publicystyka Aleksandra Bocheńskiego*.

Bohater nagrodzonej pracy – Aleksander Bocheński (1904–2001) był jednym z najoryginalniejszych polskich publicystów doby najnowszej. Jako autor fundamentalnych dla polskiej dwudziestowiecznej myśli politycznej *Dziełów głupoty w Polsce* zapisał się jako zdecydowany krytyk nurtu romantycznego i insurekcyjnego w narodowej historiografii. Książka dr A. Orzełka przedstawia ewolucję ideową Bocheńskiego na tle jego politycznej biografii, uwypuklając jego dążenie do zdefiniowania realizmu politycznego w warunkach burzliwego polskiego wieku XX.

Jury konkursu stwierdziło w swoim werdykcie, że „książka porusza fundamentalną, także obecnie – kwestię realizmu politycznego, który był jedną z przesłanek działalności Romana Dmowskiego. Polityka polska to polityka realna

– uważał Dmowski, znajdując zrozumienie dla swoich tez także wśród przedstawicieli innych obozów politycznych. Jednym z nich był Aleksander Bocheński, wywodzący się z przedwojennego obozu konserwatywnego. W jego bogatej twórczości, zwłaszcza po 1945 r., myśl Romana Dmowskiego była obecna cały czas. To właśnie Bocheński był w tym okresie, co nie było łatwe, jej propagatorem i sympatykiem. Książka Ariela Orzełka jest wyczerpującym i profesjonalnym wykładem na ten temat. Jury podzieli opinię na temat tego dzieła sformułowaną przez prof. Tomasza Sikorskiego: »Bez wątpienia jest to praca ze wszech miar wartościowa, pod względem źródłowym doskonała, wręcz imponująca. Doktor Ariel Orzełek w obrębie problematyki poruszanej zamyka całkowicie pole badawcze przez siebie zakreślone«”.

Dr A. Orzełek jako historyk zajmuje się biografistyką i historią myśli politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk katolików świeckich w Polsce Ludowej i postaci ideowo skomplikowanych, uwikłanych w dylematy polityczne XX w. Obecnie przygotowuje książkę poświęconą politycznym drogom Jana Frankowskiego i Konstatego Łubieńskiego.

Dr hab. Dariusz Słapek

Granty Interwencyjne NAWA – sukces pracowników UMCS

Interdyscyplinarny zespół badawczy z UMCS w składzie: dr hab. Grzegorz Marcin Wójcik, prof. UMCS (kierownik projektu) z Instytutu Informatyki, dr Ewelina Panas z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji (Katedra Stosunków Międzynarodowych) oraz dr Marcin Gołębiowski z Instytutu Nauk Prawnych (Katedra Prawa Konstytucyjnego) pozyskali finansowanie w konkursie Granty Interwencyjne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Zespół badaczy w ramach realizacji projektu pt. „Understanding the Brain Fog – Research on COVID-19 Post-Infectious Chronic Fatigue Syndrome” przeprowadzi roczne badania we współpracy z partnerem zagranicznym – Ben Gurion University of the Negev (Izrael).

W skład zespołu projektowego wejdą również pracownicy Katedry Neuroinformatyki i Inżynierii Biomedycznej kierowanej przez dr. hab. Grzegorza Marcina Wójcika, prof. UMCS w składzie: mgr Łukasz Kwaśniewicz, mgr inż. Andrzej Kawiak, mgr inż. Bernadetta Bartosik, mgr Krzysztof Wróbel.

Celem programu Granty Interwencyjne NAWA jest wspieranie współpracy międzynarodowej zespołów badawczych podejmowanej w reakcji na nagłe, ważne, nieprzewidziane zjawiska społeczne, cywilizacyjne i przyrodnicze o konsekwencjach globalnych lub istotnych regionalnie.

Agnieszka Stańczak

Studentki UMCS ambasadorkami województwa lubelskiego

28 sierpnia w Centrum Spotkania Kultur odbyła się uroczysta gala zorganizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, podczas której przyznane zostały tytuły Ambasadorów Województwa Lubelskiego. Tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego w kategorii Instytucja otrzymała Organizacja Środowiskowa Akademickiego Związku Sportowego Województwa Lubelskiego, do której należy Klub Uczelniany AZS UMCS Lublin. Tytuł Specjalnego Ambasadora Województwa Lubelskiego za szczególne osiągnięcia w promowaniu regionu w kraju i za granicą otrzymały studentki Wydziału Prawa i Administracji UMCS – Malwina Kopron i Małgorzata Hołub-Kowalik.

Wyróżnione studentki są medalistkami Igrzysk Olimpijskich w Tokio, a na co dzień są zawodniczkami Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin. Pochodząca z Puław Malwina Kopron sięgnęła po brązowy medal w rzucie młotem. Z formą trafiła idealnie. Wynik, który zapewnił podium: 75 m 49 cm, był jej najlepszym w tym sezonie. *Przyznam szczerze, że 10 lat temu jako mała dziewczynka nie pomyślałabym, że będę reprezentować kraj na arenie międzynarodowej. A dziś stoję przed państwem jako medalistka olimpijska. To jest coś niesamowitego –* mówiła do zgromadzonych w CSK Malwina Kopron.

Z dwoma medalami ze stolicy Japonii do kraju wróciła z kolei sprinterka Małgorzata Hołub-Kowalik. Oba wywalczyła w sztafetach 4x400 m. W sztafecie mieszanej sięgnęła

po złoto, z kolei w sztafecie żeńskiej po srebro. Teraz na swoim koncie ma już krążki wszystkich imprez rangi mistrzowskiej.

Tytuły Ambasadora Województwa Lubelskiego przyznawane są wybitnym osobom, instytucjom i firmom, które wniosły istotny wkład w promowanie województwa lubelskiego w kraju i poza jego granicami. Przez ponad 20 lat Kapituła konkursu tym tytułem wyróżniła 66 ambasadorów. W 2020 r. tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego w kategorii Instytucja otrzymał Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Kapituła doceniła ogromny, wieloletni wkład Uczelni w wielopłaszczyznowy rozwój regionu.

Kamil Wojdat

Od lewej: Rafał Walczyk, Piotr Rejmer, prof. Zdzisław Targoński, Malwina Kopron, Paweł Markiewicz, Marcin Kotowoda ↓

Fot. AZS UMCS Lublin

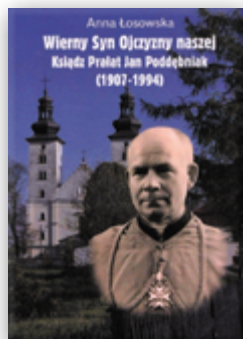
Stypendium w programie NAWA dla pracownika UMCS

Dr Ewelina Kancik-Kołtun z Instytutu Nauk o Polityce i administracji UMCS (Katedra Administracji Publicznej), w programie wymiany osobowej naukowców w ramach współpracy bilateralnej Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) z Tempus Public Foundation na Węgrzech, uzyskała stypendium rządu węgierskiego na realizację projektu badawczego: „Political parties, local government and civil society in Hungary”. W ramach projektu odbędzie w 2022 r. dwumiesięczny staż naukowy na Uniwersytecie w Miskolcu (Węgry), gdzie przeprowadzi badania społeczne, kwerendę w bibliotece wydziału oraz poprowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów.

Celem programu wymiany osobowej naukowców realizowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej jest zwiększenie internacjonalizacji polskiego szkolnictwa wyższego oraz nawiązywanie współpracy akademickiej.

Redakcja strony internetowej UMCS

Publikacje pracowników UMCS w konkursie „Książka Roku 2020”

W konkursie „Książka Roku 2020”, organizowanym przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, zostały wyróżnione dwie publikacje emerytowanych pracowników UMCS.

Wawrzyn Pawła Konrada za najlepszą książkę roku 2020 w kategorii: „Lubelszczyzna. Wydawnictwo monograficzne” dostała książka dr hab. Anny Łosowskiej, emerytowanego dyrektora Archiwum i Muzeum UMCS, pt. *Wierny Syn Ojczyzny naszej. Ks. Prałat Jan Poddębniak (1907–1994)*, wydana przez wydawnictwo Norbertinum. Wyróżnienie za szczególne walory edytorskie i formę przekazu otrzymał album *Krzyże* autorstwa dr. Zbigniewa Józwika, grafika i emerytowanego nauczyciela akademickiego Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS. Gala wręczenia nagród odbyła się 11 czerwca w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie co roku organizuje konkurs na piękną i wartościową książkę dotyczącą regionu lubelskiego. Jego celem jest promocja dorobku edytorskiego Lubelszczyzny, zwłaszcza publikacji dotyczących jej historii, tradycji kulturalnych i walorów krajoznawczo-turystycznych. Wydawcy wyróżnionych publikacji otrzymują Wawrzyn Pawła Konrada, pierwszego drukarza lubelskiego.

Pełna lista laureatów oraz relacja z gali konkursowej znajdują się na stronie www.wbp.lublin.pl.

Ewa Kawałko-Marczuk

Archiwum Centrum Promocji UMCS

Projekt CJKP z dofinansowaniem

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS uzyskało dofinansowanie w ramach I edycji miejskiego konkursu „Program Wspierania Inicjatyw Akademickich”. 28 lipca w CJKP podpisano oświadczenie o przyjęciu wsparcia na realizację projektu „Lubimy Lublin”. Inicjatywa została pozytywnie oceniona i zajęła pierwsze miejsce na liście rankingowej konkursu.

Projekt „Lubimy Lublin” skierowany jest głównie do obcokrajowców – osób, które są w Lublinie, studiują w naszym mieście i chciałyby je lepiej poznać. Inicjatywa obejmuje opracowanie dziesięciu lekcji online składających się z dwóch części: krótkich filmów o Lublinie oraz związanych z nimi zadań.

Projekt służy celom glottodydaktycznym (wprowadzeniu i utrwalaniu słownictwa związanego z życiem miejskim, testowaniu rozumienia tekstów), promuje nasz Uniwersytet i pokazuje Lublin jako ważny ośrodek akademicki, a także jako miasto o bogatej historii i rozwiniętej infrastrukturze. Jak mówi koordynator projektu dr hab. Bartłomiej Maliszewski: *Na filmach pokazujemy lubelskie zabytki, przedstawiamy Lublin jako miasto uniwersyteckie, jako miasto, w którym można ciekawie spędzić czas. Potem układamy do filmów zadania, które tłumaczą słowa użyte w filmach, sprawdzają stopień rozumienia tekstu i poszerzają informacje na temat Lublina.*

CJKP dziękuje Urzędowi Miasta Lublin (Wydział Strategii i Przedsiębiorczości) za wsparcie finansowe, życzliwość i dobrze zapowiadającą się współpracę oraz władzom UMCS za pomoc przy realizacji projektu.

Katarzyna Skatecka

Wydział Biologii i Biotechnologii

Sukcesy

Wynalazek „WAXO – innowacyjny analizator wosku”, prezentowany na Giełdzie Top Wynalazków organizowanej w ramach 14. Międzynarodowych Targów Wynalazków i Innowacji INTARG 2021, otrzymał dyplom Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka za wysokiej rangi nagrody uzyskane w związku z prezentacją wynalazku na Międzynarodowych Targach Wynalazczości w 2020 r. Twórcami wynalazku są: prof. dr. hab. Mariusz Gagoś z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS oraz dr Marek Pietrow i dr Jan Wawryszczuk z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS. Analizator wosku WAXO to przenośne urządzenie elektromechaniczne pozwalające na wykonanie analizy wosku, np. pszczelego, pod kątem obecności dodawanych zanieczyszczeń. Urządzenie pozwala w szybki, a jednocześnie stosunkowo tani sposób ustalić jakość badanego wosku pszczelego pod kątem obecności sztucznych domieszek i ocenić jego przydatność, w szczególności w gospodarce.

Instytut Nauk Biologicznych, na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie przyznawania, rozliczania i przekazywania środków finansowych na realizację inwestycji związanych z kształceniem oraz działalnością naukową, po rozpatrzeniu wniosku otrzymał środki finansowe w wysokości 2 900 000 zł na realizację inwestycji pn. „Elektronowy mikroskop transmisyjny dla Instytutu Nauk Biologicznych UMCS w Lublinie”. Wniosek został przygotowany przez zespół Pracowni Mikroskopowej: prof. Bożenę Pawlikowską-Pawłęgę oraz mgr. Jarosława Pawelca. Otrzymanie tych funduszy pozwoli na wzmocnienie i unowocześnienie Pracowni Mikroskopowej, która jest w procesie modernizacji. Pracownia jako część instytutowej *core facility* swą infrastrukturą będzie służyła wszystkim pracownikom i studentom Wydziału Biologii i Biotechnologii.

Prof. Mariusz Gagoś, kierownik Katedry Biologii Komórki zajął III miejsce w województwie w plebiscyście

„Kurier Lubelskiego” pt. „Osobowość Roku 2020” w kategorii Nauka. Do plebiscyту został nominowany za opracowanie urządzenia WAXO, które służy do badania jakości wosku pszczelego i jest pierwszym tego typu urządzeniem na świecie. 10 sierpnia odbyła się oficjalna uroczystość, podczas której prof. Mariusz Gagoś odebrał przyznaną nagrodę.

Dr Jacek Pietrusiewicz – pracownik Wydziału Biologii i Biotechnologii oraz opiekun sekcji karate w Klubie Uczelnianym AZS UMCS wraz ze swoimi podopiecznymi, studentami UMCS zdobył srebrny medal w KATA drużynowym mężczyzn podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Karate WKF. Wydarzenie odbyło się w dn. 29–30 maja we Wrocławiu, a udział w nim wzięło łącznie 150 zawodników z 20 uczelni wyższych.

Ogródek ziołowy

W ciągu ostatnich miesięcy założony na terenach Wydziału Biologii i Biotechnologii oraz Instytutu Nauk Biologicznych ogródek ziołowy wzbogacił się o nasadzenia roślin jednorocznych o walorach użytkowych, takich jak: nagietek lekarski *Calendula officinalis*, ogórecznik lekarski *Borago officinalis*, tytoń szlachetny *Nicotiana tabacum*, szalwia hiszpańska (chia) *Salvia hispanica*, bazylika pospolita *Ocimum basilicum*, czarnuszka siewna i damasceńska *Nigella sativa/damascena*, krosz barwierski *Carthamus tinctorius*, oraz ozdobnych, takich jak: begonia stale kwitnąca *Begonia x semperflorens – cultorum hort.*, aksamitka wzniesiona *Tageetes erecta*, groszek pachnący *Lathyrus odoratus*, wiliec trójbarwny *Ipomea tricolor*, szalwia trójbarwna *Salvia viridis*, cynia wytworna *Zinnia elegans*.

Na rabaty wprowadzony został również materiał udostępniony przez Ogród Botaniczny UMCS w Lublinie, m.in. miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, rdest wężownik *Polygonum bistorta*, wiesiołek krzewiasty *Oenothera fruticosa*, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, naparstnica żółta *Digitalis lutea*, mydlnica lekarska *Saponaria officinalis*. Za przekazany materiał serdecznie dziękujemy dyrektor dr Grażynie Szymczak oraz pracownikom tej placówki.

Ogródek zaczęły zdobić kwitnące róże okrywowe *Rosa ‘Harward’* i *‘White Fairy’* oraz trwałe byliny: czą-

ber górski *Satureja montana*, bylica draganek (estragon) *Artemisia dracuncululus*, bylica piołun *Artemisia absinthium*, arnika łąkowa *Arnica chamissonis*, lebidka gładka (oregano) *Origanum laevigatum* czy pysznogłówka ogrodowa *Monandra x hybrida* 'Bee-Lieve'.

W pobliżu Ogródka ziołowego, przy parkingu od ul. Głębokiej pojawiło się również nowe założenie – łąka kwietna z domkiem dla owadów.

Wydarzenia

W dn. 5–7 czerwca odbyła się konferencja on-line pt. „Biotechnologia niejedno ma imię”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Mikrobiologów „Bakcyll”. W ramach czterech bloków tematycznych poruszone zostały zagadnienia dotyczące czterech odsłon biotechnologii: czerwonej, czyli zastosowania metod biotechnologii w ochronie zdrowia, zielonej – zajmującej się aspektami związanymi z rolnictwem, białej – związanej z wykorzystaniem systemów biologicznych w przemyśle oraz fioletowej – obejmującej problemy etyczne, prawne i filozoficzne pojawiające się w toku rozwoju biotechnologii. Konferencja zorganizowana została w dwóch panelach językowych: polskim i angielskim.

23 lipca odbyły się pierwsze warsztaty pszczelarskie dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych z Lubelszczyzny w ramach „Lubelskie – wspólnie dla pszczół”. Gośćmi byli podopieczni Domu Kultury „Skarpa” w Lublinie. Podczas warsztatów prof. Aneta Ptasińska opowiedziała o zasadach funkcjonowania świata przyrody oraz tego, jak ważną rolę odgrywają w nim pszczoły. Uczestnicy mieli okazję zobaczyć wydziałowy ogródek ziołowy, w którym na żywo zaprezentowana została gama różnorodnych roślin i pracujących na nich zapylaczy. Zorganizowano także zwiedzanie Muzeum Zoologicznego UMCS przeprowadzone przez dr. Jacka Chobotowa. Podczas drugiej części wydarzenia, koordynowanej przez Miejską Pasiekę Artystyczną Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, uczestnicy mieli okazję wejść do miejskiej pasieki na zielonych dachach CSK, wziąć udział w zajęciach w multimedialnej Sali Pszczelarskiej oraz pracować z produktami pszczelimi. Partnerem wydarzenia było województwo lubelskie – Lubelskie Smakuj Życie. Wydarzenie sfinansowane zostało ze środków Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Lubelskiego, Lubelskie Smakuj Życie, Lubelskie – wspólnie dla pszczół.

30 czerwca na Wydziale Biologii i Biotechnologii gościły stypendystki The Lane Kirkland Scholarship Program, które prowadzą na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej badania dotyczące zielonej turystyki w Polsce. Dla studentek zorganizowane zostały dedykowane warsztaty tworzenia środków kosmetycznych na bazie lawendy. Panie nauczyły się, jak przygotowywać olejki eteryczne, mydła czy kule do kąpieli. Wiedza ta jest stypendystkom niezbędna w dalszej karierze zawodowej. Warsztaty przygotowali i przeprowadzili dr Jolanta Polak oraz dr hab. Marcin Grąż, prof. UMCS z Katedry Biochemii i Biotechnologii. Na koniec stypendystki zwiedziły także Muzeum Zoologiczne.

13 czerwca Wydział Biologii i Biotechnologii odwiedzili inicjatorzy projektu Frog Talk, nad którym wydział objął patronat honorowy. Frog Talk to projekt społeczny realizowany na platformie Zwolnieni z Teorii działający ze wsparciem i pod patronatem V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie. Jego celem było uświadamianie osób w różnych grupach wiekowych nt. wpływu zieleni na ich życie oraz zdrowie, promowanie kultury zieleni w mieście, a także podkreślenie roli zieleni w zabudowaniach miejskich. Podczas wizyty uczniowie mieli szansę odwiedzić laboratoria i pracownie biologiczne, wykonać ciekawe doświadczenia, a także zobaczyć szklarnie wydziałowe. Wycieczkę przeprowadziła dr Magdalena Franczak. Projekt Frog Talk okazał się najlepszym projektem w województwie lubelskim i zdobył Srebrnego Wilka w ramach VII edycji olimpiady „Zwolnieni z Teorii”.

Patenty

Pracownicy Instytutu Nauk Biologicznych otrzymali nowy patent pt. „Fracja białkowo-cukrowa płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w immunoterapii nieswoistej”. Twórcami wynalazku są: dr Magdalena Mizerska-Kowska, dr hab. Barbara Zdzisińska, prof. UMCS oraz dr hab. Marta Fiołka, prof. UMCS. Decyzja o udzieleniu prawa wyłącznego na wynalazek została wydana przez Urząd Patentowy RP 25 maja. Przedmiotem wynalazku jest wysokocząsteczkowa frakcja białkowo-cukrowa

wyizolowana z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta*, która aktywuje (pobudza) ludzkie makrofagi *in vitro* i powoduje wydzielanie przez te komórki cytokin prozapalnych (białek informacyjnych): interleukiny 6 (IL-6) oraz interleukiny 1b (IL-1b). Otrzymany preparat może znaleźć zastosowanie jako składnik farmaceutyku zwiększającego odporność na zakażenia (np. leku immunostymulującego) lub miejscowo wzmacniającego odpowiedź odpornościową (np. jako adiuwant dodawany do szczepionek bakteryjnych czy wirusowych).

Naukowcy w mediach

12 czerwca opublikowany został odcinek Świdnik.TV, którego gościem była dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS. Podczas wywiadu omówiona została problematyka malejącej populacji pszczół oraz ich znaczenia dla ekosystemu.

18 czerwca gościem w programie TVP 3 Lublin „To nas dotyczy” była prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska. Rozmowa dotyczyła aktualnej sytuacji epidemicznej w kraju i na świecie, a także kwestii szczepień.

Prof. Mariusz Gagoś udzielił komentarza eksperckiego w nowej inicjatywie Centrum Prasowego UMCS „Okiem eksperta”. Profesor wypowiedział się na temat właściwości promieniowania UV oraz jego wpływu na organizm.

23 czerwca prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska była gościem Radia Lublin. Tematem rozmowy była aktualna sytuacja epidemiczna w kraju oraz rozprzestrzenianie się wariantu Delta koronawirusa.

Dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody wziął udział w lipcowym wydaniu popularnonaukowego podcastu UMCS o nazwie „Głos nauki”. Naukowiec opowiedział o tym, czym jest różnorodność biologiczna, co stanowi dla niej największe zagrożenie oraz jak można o nią dbać.

13 sierpnia w serwisie Radia Lublin opublikowany został materiał pt. „Ptaki szykują się do jesiennej migracji”, w którym dr hab. Marcin Polak, prof. UMCS przybliżył czytelnikom zwyczaję panujące wśród ptaków u schyłku lata.

Wydział
Ekonomiczny

Sukcesy

Dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS, kierownik Katedry Mikroekonomii i Ekonomii Stosowanej został wybrany prezesem Zarządu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (PTE) Oddział w Lublinie. PTE jest niezależnym, ogólnopolskim, stowarzyszeniem ekonomistów zrzeszającym praktyków i teoretyków z dziedziny ekonomii i nauk pokrewnych z ponad dwustuletnią tradycją. PTE Oddział w Lublinie prowadzi działalność na podstawie Statutu Organizacji Pożytku Publicznego, w ramach którego realizuje takie zadania jak popularyzowanie wiedzy ekonomicznej, integracja środowiska ekonomistów reprezentujących zarówno naukę, ośrodki badawczo-rozwojowe i przedsiębiorstwa, działalność wydawnicza, opracowywanie ekspertyz i analiz ekonomicznych. Zainteresowania naukowe prof. T. Kijka koncentrują się na trzech obszarach badawczych, tj. ekonomii innowacji, konwergencji gospodarczej, problematyce rozwoju i wzrostu na poziomie mikro-, mezo- i makroekonomicznym oraz relacjach zachodzących między nimi. Jest autorem ponad 100 publikacji naukowych oraz beneficjentem dwóch konkursów Narodowego Centrum Nauki (SONATA oraz OPUS).

20 sierpnia na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się gala, podczas której uhonorowani zostali laureaci plebiscytu „Osobowości Roku Polski 2019 i 2020” (w ubiegłym roku gala nie mogła się odbyć z powodu ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa). Organizatorem gali i plebiscytu jest Polska Press Grupa, wydawca dzienników regionalnych w całej Polsce. Laureaci zostali wyłonieni w pięciu kategoriach: kultura, nauka, biznes, działalność społeczna i charytatywna, polityka, samorządność i społeczność lokalna. W kategorii nauka za rok 2019 drugie miejsce zajęła prof. dr hab. Agnieszka Sitko-Lutek z Wydziału Ekonomicznego UMCS.

Studenci III roku analityki gospodarczej I stopnia zdali zewnętrzny egzamin akredytacyjny ze znajomości SPSS.

37 studentów uzyskało certyfikat: „SPSS Technology Junior Expert”. Czterech najlepszych żaków wzięło udział w zewnętrznym egzaminie organizowanym przez koordynatora programu ARIADNA dr hab. Ewę Kmieciak z Predictive Solutions. Studenci wykazali się bardzo dobrą znajomością programu, otrzymując wyniki powyżej 90% i otrzymali certyfikat „SPSS Technology Expert”. Za przygotowanie studentów i okazaną pomoc organizacyjną dziękujemy mgr Magdalenie Panasiuk z Katedry Systemów Informatycznych i Logistyki naszego wydziału.

Wydział Filozofii i Socjologii

Konferencje

Dr hab. Leszek Kopciuch, prof. UMCS uczestniczył w II International Scientific and Practical Conference „Problems of personal self-development in modern society”, która odbyła się w Charkowie 28 maja, wygłaszając referat (online) pt. „Persons and Values in Crisis”.

Katedra Historii Filozofii i Filozofii Porównawczej oraz czasopismo „Kultura i Wartości” zorganizowały w dn. 10–11 czerwca ogólnopolską konferencję naukową „Współczesne transformacje wartości”, która odbyła się w trybie online (na platformie Zoom). W trakcie spotkania podjęto refleksję nad formalnymi i materialnymi aspektami przemian, jakie się obecnie dokonują w obszarze rozumienia i funkcjonowania wartości, zarówno w wymiarze wyborów dokonywanych w życiu jednostkowym, jak i w wymiarze przemian społeczno-kulturowych. W konferencji wzięło udział 16 uczestników reprezentujących ważne polskie ośrodki naukowe: Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Śląski oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

Prof. Agnieszka Kolasa-Nowak z Katedry Socjologii Zmiany Społecznej Instytutu Socjologii wzięła udział w 15. Konferencji Europejskiego Towarzystwa Socjolo-

gicznego, która odbyła się w dn. 31 sierpnia – 3 września w Barcelonie w trybie zdalnym. Jest to główne wydarzenie w życiu Towarzystwa, które odbywa się co dwa lata i gromadzi tysiące socjologów z całej Europy. W tym roku hasło przewodnie brzmiało: „Sociological Knowledges for Alternative Futures”. Prof. A. Kolasa-Nowak wygłosiła referat pt. „Lessons from Polish transformation. Is there a place for considering future?”. Została także ponownie wybrana na przewodniczącą RN 36 Sociology of Transformations: West and East, sieci badawczej ESA, która skupia badaczy przemian społecznych w Europie Środkowo-Wschodniej.

Wyjazdy

W dn. 22 lipca – 28 sierpnia dr Marcin Trybulec z Instytutu Filozofii zrealizował staż naukowy na Wydziale Lingwistyki, Nauk Kognitywnych i Semiotyki Uniwersytetu w Aarhus (Dania). Podczas pobytu naukowego odbył serię konsultacji z prof. Kristianem Tylénem oraz uczestniczył w spotkaniach Interacting Minds Center. Prof. K. Tylén jest semiotykiem kognitywnym prowadzącym interdyscyplinarne badania nad poznaniem, komunikacją i rozwiązywaniem problemów. Jego prace odpowiadają na pytanie, jak interakcje z innymi ludźmi oraz materialnymi obiektami w świecie fizycznym rozszerzają ludzkie zdolności poznawcze. Zebrane podczas pobytu informacje pozwolą ukończyć kierowany przez dr. M. Trybulca projekt badawczy pt. „Zrozumieć artefakty poznawcze” (Sonata, NCN, Nr 2017/26/D/HS1/00677). Celem projektu jest opisanie mechanizmów, dzięki którym narzędzia poznawcze, takie jak tabele, wykresy czy diagramy, usprawniają pamięć, percepcję i wnioskowanie. Badania wpływu technologii i narzędzi poznawczych na procesy przetwarzania informacji prowadzą do wniosku, że myślenie może być realizowane poza biologicznym ciałem człowieka dzięki interakcjom z fizycznymi obiektami w zewnętrznym środowisku. Wnioski te mają doniosłe konsekwencje dla ustaleń w dziedzinie edukacji, zdrowia psychicznego, projektowania interfejsów, zarządzania i podejmowania decyzji.

Publikacje

W sierpniu ukazał się 31. numer półrocznika „Kultura i Wartości”: <https://journals.umcs.pl/kw/issue/view/668>. Opublikowane w nim zostały artykuły: *Obiektywne,*

czyli jakie? Uwagi dotyczące wieloznaczności pojęcia obiektywności wartości; Dekonsumpcja – droga do wyzwolenia z konsumpcjonizmu; Zmierzch determinizmu i kategoriałna otwartość determinacji w kontekście wyjaśniania problemu wolności; Miejsca, chwile, przedmioty i ludzie (część II); Poszukiwana metafora antropocenu. Reinterpretacja mitu o Edypie; Demokryzacja – ideał moralny polityki kulturalnej. Filozoficzna rewizja „społecznej krytyki władzy sądowniczej” P. Bourdieu; „Gdzie jest moja rewolucja?” – świat oczami artystki. O twórczości Marii Sadowskiej; Wyjaśnić zło. Filozoficzna interpretacja eksperymentu więziennego Philipa Zimbardo; Roberta A. Johnsona koncepcja miłości romantycznej.

Wydział Humanistyczny¹

Konferencje

22 czerwca dr hab. Artur Górak wziął udział – jako jeden z ośmiu dyskutantów – w okrągłym stole zorganizowanym przez Uniwersytet Naukowo-Badawczy „Wyższa Szkoła Ekonomii” w Sankt-Petersburgu. Obrady poświęcono aktualnym problemom historii nowożytnej Europy Środkowej i Wschodniej. Niemal w tym samym czasie w stolicy Kazachstanu odbyła się zdalna IV Letnia Szkoła Młodych Archiwistów Wspólnoty Niepodległych Państw. Dr hab. A. Górak wygłosił wykład pt. „Pożytki z dyplomatyki elektronicznej przy rozwiązywaniu problemów dokumentu elektronicznego”. Odczytu wysłuchało ok. 300 osób – archiwistów z Armenii, Azerbejdżanu, Uzbekistanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Kazachstanu, Turkmenistanu, Rosji i Tatarstanu.

Sukcesy

10 czerwca rektor Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu im. W.N. Karazina przyznał medal patrona uniwersytetu dr. hab. Arturowi Górakowi z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii za zasługi

¹ Informacje dotyczą wydarzeń, które miały miejsce przed 1 września 2021 r., tj. przed przekształceniem Wydziału Humanistycznego w Wydział Filologiczny oraz Wydział Historii i Archeologii.

dla rozwoju współpracy międzynarodowej. Wyróżnienie to stanowi zwieńczenie długoletnich i wieloaspektowych działań A. Góraka na niwie współpracy między Uniwersytetem Karazina a Instytutem Historii UMCS.

Publikacje

Nakładem wydawnictwa Brill ukazała się książka pt. *Germans and Poles in the Middle Ages. The Preception of the „Other” and the Presence of Mutual Ethnic Stereotypes in Medieval Narrative Sources*. Jednym z jej redaktorów jest prof. dr hab. Andrzej Pleszczyński z Instytutu Historii UMCS. Opublikowana pozycja poświęcona została głównie epoce średniowiecza i ówczesnym wzajemnym stereotypom polsko-niemieckim.

Ukazała się publikacja pt. *Historyjki polskie Studenckiego Koła Historyków Satyryków UMCS i Kabaretu „Sarmaci”*, autorstwa dr. hab. Leszka A. Wierzbickiego, prof. UMCS i dr. Bartosza Staręgowskiego. Książka zawiera zarys historii koła i kabaretu, które funkcjonowały w Instytucie Historii UMCS w latach 2011–2015. W publikacji zamieszczono teksty 20 spektakli (skeczy) satyryczno-histerycznych, z których dwa odnoszą się do wydarzeń związanych z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Sukcesy

Mgr Jakub Wołyniec, doktorant w Katedrze Stosunków Międzynarodowych uzyskał dofinansowanie Ambasady Stanów Zjednoczonych w Warszawie na udział w międzynarodowej szkole letniej Foundations of Democracy: American Law, Politics & Economy odbywającej się w dn. 11–24 lipca. Dwutygodniowe zajęcia z amerykańskimi naukowcami zakończyły się egzaminami. Tematyka zajęć dotyczyła m.in. brytyjskiej i amerykańskiej filozofii społecznej i politycznej oraz polityki zagranicznej USA.

Wydarzenia

W dn. 1–8 sierpnia w Szczepieszynie i Zamościu odbył się Festiwal Stolica Języka Polskiego. Częścią

festiwalu było spotkanie „Plotka o Różewiczu”, które prowadziła prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Relacja ze spotkania dostępna jest na facebookowym fanpage’u Instytutu.

6 sierpnia w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Lublinie odbyła się gala XXVII edycji Nagrody im. Anny Plato. Nagroda przyznawana jest pracownikom bibliotek publicznych, którzy wykazują szczególny wkład w promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Wśród zaproszonych gości były dr hab. Anita Has-Tokarz – przewodnicząca Kapituły Nagrody oraz dr Renata Malesa – adiunkt w Katedrze Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

Aktywność w mediach

2 sierpnia gościem „Kurier Lubelskiego” był prof. dr hab. Walenty Baluk, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Rozmowa dotyczyła postępów w budowie gazociągu Nord Stream 2 oraz idącymi za nią konsekwencjami. Audycja dostępna jest do odsłuchu na stronie KL oraz instytutu.

6 sierpnia dr Bartosz Bojarczyk (Katedra Stosunków Międzynarodowych) był gościem red. Agnieszki Lichnerowicz (TOK FM). Rozmowa dotyczyła zmiany władzy w Islamskiej Republice Iranu. Całość audycji jest do odsłuchu na stronie instytutu oraz na stronie TOK FM.

24 sierpnia prof. dr hab. Walenty Baluk gościł w TVP3 Lublin w Panoramie Lubelskiej oraz w programie „To Nas Dotyczy”. Rozmowy dotyczyły Dnia Niepodległości Ukrainy w cieniu wojny na wschodzie kraju oraz rosyjskiej okupacji Krymu. Linki do obu audycji dostępne są na stronie instytutu oraz na stronach obu programów.

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

10 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Macieja Muzyki. Temat: „Skarga

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki jako gwarancja efektywności i prawidłowości przebiegu postępowania cywilnego”. Promotor: dr hab. Tomasz Demendecki, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Łukasz Błaszczak (UWr) i dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. US. 16 czerwca Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu Maciejowi Muzyce stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny – nauki prawne.

1 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Emilii Nawrotek. Temat: „Prawne aspekty ochrony rolnych zasobów naturalnych przed gatunkami inwazyjnymi”. Promotor: dr hab. Beata Jeżyńska, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Izabela Lipińska, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i dr hab. Adam Michał Niewiadomski, prof. UW. 7 lipca Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu Emilii Nawrotek stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny – nauki prawne.

5 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Hadały-Skóry. Temat: „Pozycja ustrojowa drugiej izby parlamentu w państwach federalnych”. Promotor: dr hab. Sabina Grabowska, prof. UR. Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) i prof. dr hab. Marek Chmaj (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie). 7 lipca Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu Annie Hadały-Skórze stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny – nauki prawne.

Wyróżnienia

Kierownik Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak, prof. UMCS została członkiem Rady Programowej Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Dr Mateusz Chrzanowski, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego został przedstawicielem Instytutu Nauk Prawnych w Biurze Promocji i Popularyzacji Nauki UMCS.

Rozmowa z prof. Marią Łanczont z Katedry Geomorfologii i Paleogeografii Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS o badaniach paleogeograficznych i kobietach w nauce

Dlaczego wybrała Pani geografię na kierunek swoich studiów? Czy od początku myślała Pani o pracy naukowej?

Skończyłam I Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego w Przemyślu i już wtedy interesowałam się geografią w sensie regionalnym, nie jakąś szczególną częścią geografii. Zdecydowałam się na studia geograficzne ze specjalnością klimatologiczną w Lublinie, choć Przemyśl jakoś naturalnie ciążył i ciąży do Krakowa. Studia skończyłam w 1973 r. Potem był taki krótki okres, kiedy wahałam się, co robić – czy podjąć studia doktoranckie, gdyż miałam taką możliwość w Warszawie. Moje życie rodzinne tak się ułożyło, że wolałam jednak zostać w Lublinie, i pojawiła się też propozycja pracy w Zakładzie Geografii Fizycznej UMCS (obecnie katedrze) u prof. Adama Malickiego, który był założycielem geografii lubelskiej i – jak się dowiedziałam po

latach – także absolwentem Liceum im. J. Słowackiego w Przemyślu. Udało mi się zrobić doktorat jeszcze pod jego kierunkiem. Ówczesne zainteresowania naukowe prof. Malickiego szły w kierunku badań morfometrycznych w skali kontynentów. Kilka takich doktoratów zostało wykonanych, w tym mój, w którym zajęłam się Australią i Nową Zelandią. To były prekursorskie badania. Teraz już mamy bardzo poważne narzędzia do ich prowadzenia, a wówczas pracowaliśmy metodami szalenie pracochłonnymi. Po doktoracie bardziej się wdrożyłam w zagadnienia geomorfologiczne, paleogeograficzne w różnych zakresach i zaczęłam zmierzać do badań lessowych.

Badania lessowe w naszym ówczesnym zakładzie miały istotne znaczenie i można by powiedzieć, że tutaj w Lublinie powstał ośrodek badań lessowych ważny w skali kraju. Nowatorskie i bardzo ciekawe badania

Fot. Barbara Proff

nad lessami prowadził prof. Adam Malicki. Miał szereg ciekawych koncepcji, które później okazały się bardzo trafne. Następnie zakładem kierowali prof. Henryk Maruszczak i prof. Józef Wojtanowicz. Oni wszyscy wśród szeregu zainteresowań badawczych zajmowali się procesami eolicznymi i badaniami lessu – osadu pylastego pochodzenia eolicznego, także było naturalne, że się do tego włączyłam i przy tym zostałam. Jako obszar badań wybrałam sobie Polskę południowo-wschodnią, tj. obszar karpackiej prowincji lessowej w przemyskim odcinku pogórza i przedgórze, bo tam tych badań nie prowadzono na większą skalę, choć pojedyncze profile badali i prof. Malicki, i prof. Maruszczak. Na podstawie moich badań przedstawiłam prawidłowości występowania, mechanizmy tworzenia się i przekształcania pokryw lessowych w tym obszarze o zróżnicowanej rzeźbie, wykazałam autochtoniczny charakter lessów karpackich i ich przewodnie cechy litologiczne. Opracowałam schemat ich stratygrafii. Natomiast głównym obszarem zainteresowań lubelskiej szkoły lessowej była oczywiście Wyżyna Lubelska.

Czym zajmuje się Pani obecnie w swoich badaniach?

Cały czas prowadzę badania nad lessami. Lessy są bardzo ciekawym osadem, ponieważ tworzą się w sposób quasi nieprzerwany i stanowią znakomite archiwum zmian środowiska zachodzących w dłuższym okresie czasu. Dla obszaru Polski są to zmiany co najmniej od kilkuset tysięcy lat, ponieważ tego wieku pokrywy lessowe są, a w nich można obserwować zmiany okresów ciepłych i chłodnych, więc poprzez różne metody badawcze można odtwarzać dawne środowiska, inaczej mówiąc – paleośrodowiska i cykle paleoklimatyczne. Badania, które prowadziłam głównie na terenach Polski południowo-wschodniej, obejmowały m.in. określenie pochodzenia materiału eolicznego, kierunki wiatrów lessotwórczych, warunki depozycji, litostratyfii i typologię peryglacialnych utworów pylastych, a także procesy postsedymentacyjnej diagenety. Po nawiązaniu współpracy z kolegami z Ukrainy, głównie ze Lwowa i z Kijowa, rozszerzyłam swoje badania lessowe na obszar Ukrainy północno-zachodniej, a później na dalsze tereny – tak dotarłam mniej więcej do doliny Dniepru i wybrzeża Morza Czarnego. Tam możliwości czasowe w rekonstrukcjach są daleko szersze, ponieważ osady nie były niszczone tak jak na większości

lessowych terenów Polski poprzez lądolody albo podczas faz klimatu periglacialnego z aktywnymi procesami morfotwórczymi właściwymi dla tych warunków. Ważnym wynikiem tych wspólnych prac było rozwinięcie schematu stratygraficznego najstarszych lessów zachodniej części Ukrainy.

Zajmowałam się także zjawiskami glacialnymi i procesami peryglacialnymi, ponieważ na obszarze Polski południowo-wschodniej i Ukrainy północno-zachodniej występują ślady najstarszego na tych ziemiach zlodowacenia. Wobec tego prowadziliśmy badania związane z najdalszym zasięgiem lądolodu, z osadami, które się wówczas tworzyły, z rekonstrukcją ich zasięgu w dolinach Sanu i Dniestru. Efektem tych prac było m.in. odtworzenie głównych etapów morfogenezy i stylu postępu lądolodu w jego maksymalnym zasięgu oraz opracowanie stratygrafii czwartorzędu międzyrzecza Sanu i Dniestru.

Inny nurt to badania związane z kształtowaniem dolin rzecznych, głównie Dniestru i Sanu. Na podstawie analizy systemu terasowego dążyliśmy do wyznaczenia etapów paleogeograficznego ich rozwoju. Ciekawy i mało zbadany jest tzw. przedoliny (przedjarowy) etap rozwoju doliny środkowego Dniestru, który obejmował czas datowany na znaczną część pliocenu aż po dolny plejstocen – badaliśmy ślady przepływów na terenie Podola dawnych systemów rzecznych, kiedy sieć rzeczna dopiero się formowała.

Do tych zagadnień paleogeograficznych doszły jeszcze badania lessowych stanowisk paleolitycznych położonych w Polsce południowo-wschodniej (doliny Wisły, Sanu i ich odpływy) i na Ukrainie (doliny w dorzeczu Dniestru, Prypeci). Ludność paleolityczna chętnie korzystała z takich specyficznych miejsc jak cypłe, krawędzie u zbiegu rzek, skąd łatwo było obserwować migrującą zwierzynę. Obozowiska były zakładane często kilkukrotnie w tym samym miejscu przez przedstawicieli różnych kultur paleolitycznych. Są to więc badania geoarcheologiczne realizowane wspólnie z archeologami zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. I te badania, tzn. rekonstrukcje środowiska, w jakim żyły dawne społeczności paleolityczne, są kontynuowane do chwili obecnej.

To są bardzo ciekawe zagadnienia; udało nam się m.in. opracować takie stanowiska, które rejestrują najstarsze ślady pobytu człowieka na obszarach zachodniej części Ukrainy, czy też odszukać kontekst środowiskowy dla zupełnie starych śladów osadnictwa np. w dolinie

Seretu na Podolu lub Cisy w południowej części Karpat ukraińskich, ale i śladów młodszych górno- i późnopaleolitycznych, które są położone we wschodniej części polskich Karpat, w Kotlinie i Wyżynie Sandomierskiej, na Podolu, na Wołyniu.

W jaki sposób Pani pracuje? Czy łączy Pani pracę w terenie z pracą stacjonarną w laboratorium?

Geomorfolog bada formy i procesy kształtujące rzeźbę powierzchni ziemi. Paleogeografia zajmuje się szerszym kontekstem, próbując odtworzyć dawne warunki klimatyczne i zespół procesów, które odpowiadały za formowanie dawnych krajobrazów. To są badania wielonarzędziowe czy też interdyscyplinarne, czyli wymagają współpracy bardzo różnych specjalistów. Naszym zadaniem jest tworzenie zespołów specjalistów z różnych dziedzin i zbieranie informacji wynikających z badań szczegółowych osadów, które staramy się znaleźć w terenie, odpowiednio je opróbować, opracować, określić kontekst geomorfologiczny z otoczeniem i później szczegółowo je przebadać w warunkach laboratoryjnych. Współpracujemy ze specjalistami z bardzo różnych ośrodków zarówno z Polski, jak i z Ukrainy głównie, bo tam te nasze badania koncentrujemy.

Sprawy finansowe udaje nam się rozwiązywać poprzez granty. Tych grantów było sporo, częścią ja kierowałam, w części uczestniczyłam, byłam zapraszana do współpracy. Ostatnie realizowane projekty były poświęcone np. zagadnieniom rekonstrukcji kierunku wiatrów, które tworzyły pokrywy lessowe (grant prof. Jerzego Nawrockiego), oraz zagadnieniom pochodzenia materiału pylastego budującego pokrywy lessowe. Obecnie rozpoczęliśmy realizację dużego grantu NCN, w którym też zajmujemy się tymi problemami, ale także zagadnieniem wpływów lokalnych i regionalnych oraz globalnych na kształtowanie się pokryw lessowych w całej ukraińskiej części doliny Dniepru.

Uczestniczę w badaniach zajmujących się nie tylko okresem plejstocenu, który poprzedza obecny holocen, ale pojawiają się także w naszej pracy wątki holoceni. Do tych wątków zaliczyłabym współpracę z archeologami polegającą na rekonstrukcji holocenijskich zmian środowiska przyrodniczego na terenie perykarpackiej wysoczyzny lessowej na podstawie bardzo szczegółowych badań prowadzonych w zlewni małej doliny rzecznej. Uzyskaliśmy bardzo ciekawy obraz przemian

zachodzących w skali mikroregionalnej, a wynikających z przestrzennej i czasowej zmienności sposobu użytkowania ziemi przez społeczności pre- i wczesnohistoryczne. Jednym z wątków były badania na podkarpaccim cmentarzysku kurhanów usypanych przez ludność kultury ceramiki sznurowej. Ostatnio zajmowaliśmy się także próbą oceny wieku obiektów ceglanych na podstawie badań geomagnetycznych i oznaczania wieku cegieł w ramach właśnie zakończonego projektu NCN prof. Jerzego Nawrockiego, dzięki którym wypracowano regionalne krzywe zmian inklinacji i natężenia pola geomagnetycznego z północnej i południowo-wschodniej Polski, które będą podstawą datowania archeomagnetycznego obiektów ceramicznych z ostatniego tysiąclecia o wieku nieznanym lub niepewnym. Moim zadaniem w tym projekcie była współpraca z archeologami, którzy mieli wytypować budowle średniowieczne z cegły, studia historyczne i weryfikacja wieku cegieł, udział w pobieraniu ich próbek. Dlaczego akurat z cegły? Ponieważ cegła zachowuje pewien przekaz dotyczący parametrów pola geomagnetycznego z czasu wypalania.

Czy mogłaby Pani wskazać jakieś miejsca, które są ciekawe pod względem geomorfologicznym i warte odwiedzenia?

Mam duży sentyment do Karpat, dlatego że oprócz badań lessów na przedpolu i na brzegu Karpat współpracowałam z kolegami z Krakowa w zakresie rekonstrukcji paleośrodowiskowej stanowisk paleolitycznych i schyłkowo paleolitycznych w Karpatach.

Jednym z takich miejsc, absolutnie niezwykłym jest Obłazowa Skała – typowa skałka wapieni jurajskich, położona w Kotlinie Nowotarskiej w dolinie Białki, na przedłużeniu pasma skałkowego Pienin, w miejscowości Nowa Biała. W tej Obłazowej Skale jest jaskinia – nieduża, wydaje się mało atrakcyjna, w której znajdują się bardzo dawne jak na Karpaty ślady pobytu człowieka z okresu ostatniego zlodowacenia. Może by to nie było tak ważne, ale Karpaty były uważane za obszar anekumenu, nieprzyjazny dla człowieka, więc naukowcy zastanawiają się, skąd tam, u stóp Tatr mogą się znajdować takie ślady wskazujące na to, że było to sanktuarium paleolityczne, w którym znaleziono np. artefakt kościany z reliefami, który sierpowym kształtem przypomina bumerang znany z Australii, wobec tego to

było jeszcze bardziej fascynujące. U podnóża tej skałki zostało odkryte stanowisko kultury Federmesser – obozowisko ze śladami szafasu i tam prowadziliśmy badania m.in. rekonstrukcji szaty roślinnej na podstawie analizy pyłkowej.

To było ciekawe, że gdzieś na Podhalu znajdują się takie miejsca, które były nawiedzane przez ludzi w odstępach tysięcy lat, bo są tam jeszcze ślady kultury magdaleńskiej. Był to jakiś szlak i ta skałka tworzyła element w rzeźbie widoczny z daleka i dający daleką widoczność, taki punkt lokalizacyjny i orientacyjny. Ze szczytu Obłazowej Skały widać bowiem pasma tatrzańskie, pasma Gorców, pasma Beskidu Sądeckiego, widzimy grzbiet Babiej Góry. Teraz jest pytanie – jak to się działo? Którędy ci ludzie wędrowali? Archeolodzy są bardzo ostrożni i nie wydają ostatecznych werdyktów. Czy był to punkt, który stanowił przystanek dla ludzi różnych kultur paleolitycznych, prawdopodobnie gdzieś z południa? Bo część z tych artefaktów znajdujących w jaskini jest zbudowana ze skał występujących po południowej stronie Tatr.

Inne takie miejsca, które sobie upodobałam z geologicznego i paleogeograficznego punktu widzenia, to są oprócz oczywiście przepięknej doliny Sanu na Pogórzu Karpackim, Skała Podolska – nieduża miejscowość na Podolu w dolinie rzeki Zbrucz, gdzie znajduje się absolutnie wyjątkowy profil geologiczny, który także badaliśmy, oraz profil lessowy Roksolany w limanie Dniestru, który jest powszechnie uważany za jeden z najpełniejszych lądowych rejestrów czwartorzędowych na Ukrainie o imponującej wręcz miąższości >50 m, jeśli porównać go z innymi profilami w regionie Morza Czarnego. Co ciekawe – rezultaty jego dotychczasowych badań (wiele lat, wiele zespołów) są bardzo kontrowersyjne, często sprzeczne. Tu także prowadziliśmy badania z kolegami z Ukrainy i teraz czekamy na rezultaty recenzji.

Na początku 2021 r. została Pani członkiem Academia.Net – prestiżowego portalu dla kobiet odnoszących sukcesy w nauce. Czy według Pani trudno jest być kobietą w nauce? Czy na przestrzeni lat zaobserwowała Pani jakieś zmiany w tym zakresie, czy też płęć w dziedzinie, którą Pani się zajmuje, nie ma znaczenia? Generalnie sukces w nauce zależy w proporcjach równych od organizacji, determinacji, pasji i szczęścia,

ale to jest chyba ważne niezależnie od tego, czym się zajmujemy. Potrzebny jest także dobry zespół i dobra współpraca – wtedy wszystko jest możliwe do zrobienia.

Portal Academia.Net zwraca uwagę na coś innego i to jest takie spostrzeżenie europejskie. W nauce jest dużo kobiet, które mają bardzo istotne osiągnięcia, ale te kobiety są niezauważane przez decydentów w różnych sprawach. Jak zwracają uwagę twórcy portalu – tylko 21% najwyżej opłacanych stanowisk profesorskich w UE zajmują kobiety; w niektórych krajach odsetek ten jest jeszcze niższy, a w ich opinii niedostateczna reprezentacja kobiet na kierowniczych stanowiskach akademickich stanowi niewykorzystany potencjał. Brakuje jednak narzędzi, które pomogłyby decydentom w znalezieniu sprawdzonych kobiet ekspertów. I Academia.Net to jest taki portal, który gromadzi informacje o kobietach w nauce, żeby pokazać decydentom, że są takie osoby, które mają odpowiednie kwalifikacje, wiedzę, determinację, sukcesy, są ekspertkami, które warto by zauważyć przy różnych okazjach, np. powoływaniu różnych ciał naukowych czy organizowaniu paneli. To jest taki zasób informacji, do których można w każdej chwili sięgnąć.

Academia.Net to europejska inicjatywa, zarządzana obecnie przez Szwajcarską Narodową Fundację Naukową. Powstała stosunkowo niedawno, bo w 2010 r., a rejestruje już ponad 3200 kobiet, w tym 51 z Polski. Wśród Polek większość są to przedstawicielki różnych dziedzin biologii, ale i socjologii, nauk politycznych i humanistycznych czy artystycznych.

Zgodnie z ustalonymi zasadami portalu nie można się zgłosić samodzielnie. Wybitne kobiety naukowcy są nominowane do Academia.Net przez 43 partnerskie organizacje naukowe według ścisłych kryteriów selekcji. W Polsce tylko dwie jednostki naukowe mają prawo zgłosić kandydatury – Narodowe Centrum Nauki oraz Fundacja na rzecz Nauki Polskiej. Ja zostałam zgłoszona przez NCN. Z kolei w Fundacji realizowałam kilka projektów – wsparte zostały wspomniane już badania w zakresie osadnictwa pradziejowego na wysoczyźnie podkarpackiej oraz badania związane z próbą odkrycia czy zlokalizowania osady graweckich łowców mamutów w rejonie Halicza w dolinie Dniestru.

*Wywiad przeprowadziły
Ewa Kawałko-Marczuk i Katarzyna Skątecka*

Archeologia – nauka społecznie użyteczna i pożyteczna

Wiem, że teraz powinienem napisać o mijającym właśnie sezonie wykopaliskowym, który pomimo ograniczeń narzuconych pandemią był bardzo udany. I tak na przykład w Wielbarku koło Malborka ekspedycja prof. Piotra Łuczkiwicza dokonała kapitalnych, kluczowych wręcz odkryć dla poprawnego rozumienia procesów przemian kulturowych zachodzących na przełomie er. W Gródku nad Bugiem dr hab. Barbara Niezabitowska-Wiśniewska odsłoniła groby ze schyłku starożytności, w których znalazła nie tylko muzealnie efektowne przedmioty, ale również argumenty dla tezy o otwartości Gotów na otaczający ich, skomplikowany politycznie i etnicznie świat. W czasach wielkich migracji ludzkich, w jakich przyszło nam żyć, te odkrycia pokazują, że nie jesteśmy pierwszymi doświadczającymi takich emocji. Może właśnie od starożytnych powinniśmy uczyć się radzenia sobie z takimi problemami?

Wiem, że tytuł wyda się wielu czytelnikom wręcz prestidigitatorski, ale z tyłu głowy wszyscy mamy zbliżającą się ewaluację i magiczny „priorytet trzeci” (dla mnie idiotyczny w warstwie dokumentacyjnej), więc zaczynamy się nerwowo rozglądać za argumentami wskazującymi społeczną akceptację naszych naukowych działań. Przedstawię więc przykłady naszej skuteczności w tym zakresie.

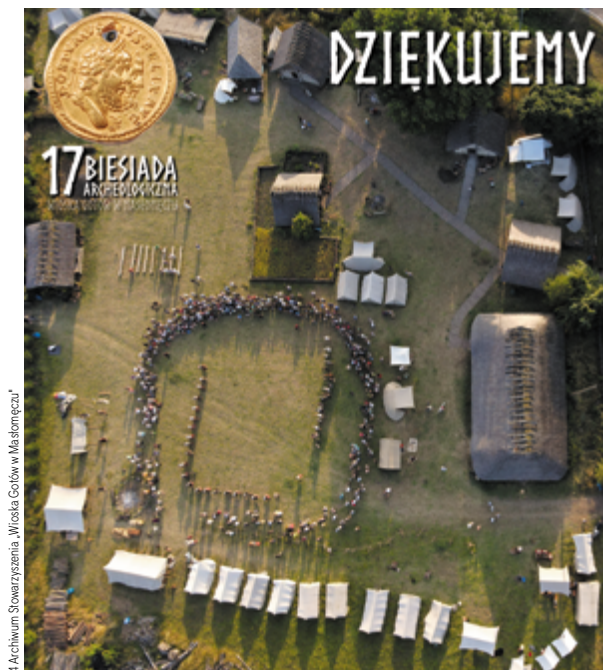
Powód prawdziwy to dwie letnie imprezy, które pokazały, że archeologia potrafi zawładnąć emocjami, a przy tym traktowana jest wręcz z sakralną powagą i uwagą.

Mamy za sobą drugą próbę rekonstrukcji wydarzenia historycznego, które z trudem przedziera się do powszechnej świadomości, aczkolwiek znakomicie przecież

pasuje do czasów „dumy i honoru”, w jakich przyszło nam żyć. W 1018 r. Bolesław Chrobry w drodze na Kijów, gdzie miał szczerbić swój przyszły Szczerbiec, forsując Bug, starł się zwycięsko z wojskami władcy Rusi – Jarosława. Miejsce potyczki – Gródek nad Bugiem (pow. hrubieszowski) – jest najbardziej prawdopodobną lokalizacją tego wydarzenia. Ba, lokalna tradycja wskazuje wręcz na „królewski kąć” w najbardziej urokliwym fragmencie doliny tej rzeki, gdzie miała rozegrać się ta historia. Nie mniej to właśnie w leżącym kilka kilometrów na południe Czumowie w lipcowy weekend zebrało się około 500 rekonstruktorów tego epizodu pochodzących z Polski i z Ukrainy oraz kilka tysięcy widzów, którzy obserwowali rzetelność rekonstrukcji wojennego oporządzenia, głośno komentując, momentami dość niebezpieczne (Chrobry spadł z konia!) poczynania odtwarzających przebieg bitwy zapaleńców.

W „królewskim kącie” są łęgowska ptaków i ich spokój jest równie ważny jak pamięć o dawnych dziejach – stąd Czumów, nie mniej urokliwy.

Dla tych rekonstruktorów, reprezentujących wszystkie zawody świata, przybyłych nie tylko z najbliższych zakątków kraju, często z całymi rodzinami, ale również tych z zagranicy, było to zwieńczenie studiów nad zawiłościami umiłowanej epoki. A pod wodzą swojego kniazia – Sławomira Guza, kierującego znaną w Europie lubelską grupą rekonstruktorską „Drużyna Grodów Czerwieńskich” (prezentowaliśmy ją w Teatrze Starym w trakcie archeologicznej części obchodów 750-lecia nadania prawa miejskiego Lublinowi) mogli karnie i z nieskrywaną radością testować swoją wiedzę i umiejętności.

Dla widzów, nadciągających również z najbardziej nieoczekiwanych miejsca naszej ojczyzny, była to znakomita zabawa, kapitalna lekcja historii, geografii i często pierwszego zetknięcia z jeszcze nienaruszoną industrialnie wschodnią ścianą Unii Europejskiej. W restauracjach przez trzy dni trudno było o stolik, hotele w promieniu kilkudziesięciu kilometrów wywieszały szyldy „brak miejsc”, a lokalsi wzdychali – oby tak częściej. Natomiast samorządowcy promienieli zachwytem i chodzili jak dumne pawie, słuchając bardziej lub mniej spontanicznych wyrazów uznania i podziwu. Takie imprezy wymiennie napędzają przecież lokalną gospodarkę.

Jednak nie tylko entuzjazm towarzyszył temu projektowi. Wydarzenie wywołało również swoisty niepokój w niektórych mediach. Pytanie, czy aby nie nadużywamy obowiązującej poprawności historycznej, gloryfikując polskie „Drank nach Osten”, poruszyło mocno, nie tylko mnie. Ale patronat Muzeum Narodowego w Lublinie i udział znakomitego reżysera Zdzisława Cozaca, który całość dokumentował, były dostateczną legitymacją szlachetnych intencji uczestników¹.

Wydarzenie nie odbyłoby się, gdyby nie dziesiątki lat wykopalisk na tzw. Grodach Czerwieńskich (głównie

z udziałem archeologów z UMCS), gdyby nie tysiące wydobywanych przez archeologów przedmiotów, często dla nieobeznanych z materią obserwatorów o absolutnie abstrakcyjnym znaczeniu i przeznaczeniu. To w gruncie rzeczy takie puzzle, największe w świecie, tyle że historyczne, które w oczekiwany obraz składa się nie latami, ale pokoleniami. Ma się przy tym nieustające wrażenie, że te najważniejsze klocki gdzieś się akurat zawieruszyły, a część z nich tylko intuicyjnie układamy w miejscu, do którego teoretycznie nie powinny pasować. W tej to zabawie pojawia się nieoczekiwany sprzymierzeniec, rekonstruktor, który właśnie owo miejsce ułożenia klocka sprawdza i testuje. Często za jego sprawą najbardziej niepozorna blaszka nabiera nieoczekiwanego znaczenia, ale też wychwycony dla niej kontekst (na przykład wygląd fragmentu uzbrojenia) zmienia historyczną ocenę. Wyniki naszych wykopalisk są więc naturalną pożywką dla rosnącej grupy miłośników historii. Ci zaś stanowią z kolei, również naturalny, ważny pomost pomiędzy archeologią a społeczeństwem, które nie zawsze rozumie sens, potrzebę wykopalisk (poza hrubieszowskim!), a często negatywnie reaguje na marnotrawienie budżetowych pieniędzy na to grzebanie w ziemi. To często dopiero za ich sprawą spada z oczu zasłona i powoduje zdumiewające odkrycie – archeologia jest potrzebna!

Druga impreza, „Biesiada archeologiczna w Masłomęczu” (już siedemnasta!), to właściwie prawdziwe kalendarzowe święto (mówię zawsze z przymrużeniem oka, że czeka tylko na odpowiednią uchwałę sejmu) – nie tylko lokalnej społeczności, ale polskiej archeologii i tak niepolskiej tolerancji. Ma znaczące patronaty – w tym roku Województwo Lubelskie z hasłem „Lubelskie. Smakuj życie!”, zainteresowanie mediów, tłumy zwiedzających, z oczekiwaniem na prawdziwe muzeum w tle. Nigdzie tak nie wybrzmiewa atrakcyjność lubelskiej archeologii, przede wszystkim tej spod znaku UMCS. Nikt też nie potrafi pochwalić się takim oddolnym zainteresowaniem społecznym, a pamiętać trzeba, że Masłomęcz jest tylko jego wisienką na torcie. Zresztą – pisałem o tym w „Wiadomościach Uniwersyteckich” po wielokroć. I nie chodzi wcale o to, że w jakiejś części prowadzone przeze mnie przez ćwierć wieku wykopaliska legły u podstaw tego sukcesu. Dumni jestem z tych, którzy potrafią go racjonalnie konsumować, a są to: mieszkańcy Masłomęczu, mieszkańcy

¹ Polecam uwadze Czytelników moją polemikę ze zdaniem Małgorzaty Bieleckiej-Gołdy z „Gazety Wyborczej”, zatytułowaną przez redakcję: *Archeolog z UMCS o inscenizacji bitwy nad Bugiem. „Gabloty to przeżytek, tak należy rozumieć historyczny happening”*, „Gazeta Wyborcza w Lublinie” 11.07.2021 – która miała interesujący rezonans, również społeczny.

Fot. Andrzej Kokowski

↑ Marta Stasiak-Cyran z Muzeum Narodowego w Lublinie, książka Sławomir Guz i Bolesław Chrobry omawiają strategię bitwy

całej Kotliny Hrubieszowskiej z przyległościami, władze samorządowe kierowane przez niezwykle szczęśliwie wybieranych wójtów – pisałem o tym niedawno², ale również władze województwa, które przekonały się o niebagatelnym znaczeniu wizerunkowym archeologii. Nad tym wszystkim czuwają nasi absolwenci, że wymienię tylko Annę Hyrchałę i Bartłomieja Bartekkiego (z oszczędności miejsca). Ich skuteczność pokazuje, że otrzymali dobre przygotowanie zawodowe, że potrafią na jego bazie spożytkować możliwości swojej wyobraźni i potencjał wrodzonej inteligencji. To dzięki nim okazało się, że archeologia jest społecznie użyteczna. „Uczy – bawi – inspiruje” – można by posłużyć się starym hasłem z mojej młodości, ale nie są to przecież puste słowa.

Wykopaliska w Gródku nad Bugiem odwiedził w tym roku rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. To pierwszy rektor od czasów prof. Mariana Harasimiuka, który odwiedził pracujących archeologów bez dodatkowej motywacji zawodowej. Oczywiście dobry to prognostyk dla archeologii. Myślę, że nie tylko zobaczył to, co wyłania się spod łopaty jego pracowników, ale również doświadczył entuzjazmu społecznego, jaki towarzyszy ich pracy. Ten ma akurat wymierny kształt finansowy: darmowa baza dla kilkunastu osób, transport na wykopaliska, dopłata do posiłków, obsługa techniczna wykopalisk i cała logistyka z nimi

² A. Kokowski, *Gmina Hrubieszów – strategiczny partner lubelskiej archeologii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 4/275: 2021, s. 41–45.

Fot. Lech Podhalicz

← Genialne repliki gockiej biżuterii

Fot. Andrzej Kokowski

← Praca rekonstruktorów

związana „za jedyne 12 zł od ryja”, jak mówią z przekąsem studenci – to przecież dla Uniwersytetu najczystszy interes. Oczywiście duszy widzę, że w tym momencie na błękitnym niebie pokazały się bielutkie litery „UMCS”. Mam tyle lat, że mnie już wolno mieć takie cudowne wizje...

Kiedyś bardzo mnie oburzało stwierdzenie, że immanentną cechą Polaków jest doszukiwanie się w tym, co idzie dobrze, czegoś złego. Rodzą się w związku z tym zakony poprawiaczy, które najchętniej budują wszystko od nowa, na swoją modłę, modłę dosłowną, bo często z profesjonalizmem niemającą nic wspólnego. Im mniejszy rozumek, tym większe przekonanie o jego wielkości. Denerwująco skuteczny, francuski „zawodowy” obrazburca – Michael Houellebecq (uwielbiam teksty jego piosenek!) zbudował niepokojąco prawdziwą myśl: „Niestety psychologia tłumu podlega niezmiennym prawom: zawsze następuje dominacja osób najgłupszych i najbardziej agresywnych”. Nie bez przyczyny przywołuję to zdanie, bo nad archeologicznymi projektami w Kotlinie Hrubieszowskiej i nad ich animatorami zbierają się chmury, no może póki co – chmurki... Ale życzymy sobie wszyscy, by nadszedł „wiatr co rozgoni ciemne skłębione zasłony”, jak śpiewała nieodżałowana Kora w przepięknym songu *Krakowski spleen*. Nie zapominajmy, że archeologia jest przecież również muzyką..., przynajmniej potrafi zagrać w duszy i w sercu. No i jest społecznie użyteczna i użyteczna, nieomal z marszu.

Andrzej Kokowski

Rozmowa z dyrektorem Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS – dr. hab. Janem Chadamem, prof. Uczelni

W jakim celu zostało utworzone Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS (Centre for Climate Change and Environment Research UMCS – CeReClimEn)? Czy tego typu jednostki funkcjonują w Polsce? Co je wyróżnia na tle innych jednostek czy instytucji badawczych?

W Polsce powstaje wiele inicjatyw państwowych i samorządowych, także podejmowanych przez instytucje edukacyjne czy non-profit, które mają na celu badanie klimatu i ochronę środowiska. Badania takie prowadzone są na wielu uczelniach, m.in. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytecie Łódzkim, w Instytucie Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie, Uniwersytecie Gdańskim, Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN. Istnieje też kilka ośrodków zajmujących się tym zagadnieniem, takich jak Krajowy Ośrodek Zmian Klimatu działający przy Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym, Centrum Badań Środowiska SORBCEM, Centrum Studiów Polarnych Uniwersytetu Śląskiego czy Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym i Zrównoważonym Rozwojem Uniwersytetu Warszawskiego. Jednak Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS jest jedyną instytucją w Polsce, która ma stanowić formalną platformę współpracy interdyscyplinarnej, międzyinstytucjonalnej i międzynarodowej, która łączy środowisko naukowe i społeczno-gospodarcze (nauka–społeczeństwo–władze państwowe i samorządowe–biznes).

Centrum skupiać będzie wiodące polskie i zagraniczne podmioty ze sfery nauki oraz otoczenia społeczno-gospodarczego zainteresowane prowadzeniem wspólnych, interdyscyplinarnych badań naukowych dotyczących szeroko rozumianej problematyki zmian klimatu i środowiska (w tym rekonstrukcji oraz predykcji przemian środowiskowych, oceny skutków przyrodniczych, społecznych i gospodarczych tych zmian), a także realizacją prac o charakterze badawczym, rozwojowym i wdrożeniowym, które będą wynikiem badań prowadzonych w tym zakresie. Głównym założeniem Centrum CeReClimEn jest badanie procesów związanych z systemem klimatycznym Ziemi oraz sterowanymi nim zjawiskami, a oprócz tego opracowywanie skutecznych modeli mitygacji lub/i adaptacji do zmian klimatu.

Jaka jest Pana wizja funkcjonowania Centrum?

W funkcjonowaniu Centrum CeReClimEn wyróżniamy trzy główne obszary aktywności. Pierwszym z nich jest nauka i wiąże się to z realizacją interdyscyplinarnych projektów obejmujących swoim zakresem kwestie związane z badaniem oraz ochroną klimatu i środowiska naturalnego. W obszarze nauki mieści się również zamiar ścisłej współpracy ze środowiskiem biznesowym. Główna idea to możliwie szerokie wdrażanie wyników badań naukowych w praktyce. Zakładamy, że udział UMCS będzie w tej sferze wiodący i Uczelnia będzie pełniła funkcję integrującą różne współpracujące ośrodki oraz ich pracowników naukowych. Nasi

naukowcy zgłosili już swoje pomysły, na bazie których powstały 43 projekty. Planujemy stworzenie kilkunastu centrów kompetencyjnych, ale w praktyce będziemy je formować na bieżąco, w momencie kiedy projekty zostaną dokładnie zidentyfikowane i zbudujemy zespoły ludzi, które będą je realizowały.

Drugi obszar – edukacji koncentruje się wokół aktywności podnoszącej świadomość w zakresie badania oraz ochrony klimatu i środowiska naturalnego. Niezwykle potrzebne działania tego rodzaju będą kierowane do różnych grup społecznych, lecz w szczególności do dzieci i młodzieży, czyli osób w przyszłości odpowiedzialnych za stan środowiska i klimat.

Ostatnią sferą jest implementacja, w której będą mieściły się inicjatywy ukierunkowane na realizację kilku wybranych projektów w ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami i samorządowymi. Ich głównym celem będzie wdrożenie rozwiązań, które będą miały praktyczny wpływ na poprawę klimatu i środowiska naturalnego w regionie, a w dalszej kolejności ich popularyzacja w kraju i za granicą. Chcemy bazować na już dobrze wypracowanych wzorcach komercyjnych lub wspólnie z różnego rodzaju firmami doradczymi. Założenie jest takie, że jako Uniwersytet będziemy dokładać swoją cegiełkę tam, gdzie pewne rozwiązania są już zaawansowane – chcemy je wspólnie rozwijać i wdrażać.

Z jakimi wyzwaniami wiąże się zarządzanie tego rodzaju centrum badawczym?

Koncepcja Centrum CeReClimEn nie zakłada budowania dużej struktury organizacyjnej. W jednostce będzie

pracowało kilka osób. Centrum ma mieć przede wszystkim charakter integrujący. Planujemy wykorzystać zasoby i kompetencje ludzi, którzy już pracują na UMCS i w różnych innych ośrodkach. Będziemy opierać się na zasobach wewnętrznych Uniwersytetu oraz tych, które są w regionie czy w ośrodkach krajowych i zagranicznych współpracujących z Centrum CeReClimEn. Największe wyzwania są związane z koniecznością zbudowania współpracy pomiędzy wieloma jednostkami organizacyjnymi, ale też ludźmi, którzy pracują w innych ośrodkach. Należy dołożyć starań, aby wykorzystać zasoby, które posiadamy, w jak największym zakresie.

Konieczne będzie umiejętne zarządzanie realizowanymi projektami oraz przygotowywanie aplikacji tak, żeby zwiększyć szanse na pozyskanie finansowania. Oczywiście nie wolno zapomnieć także o budowaniu różnych relacji i nawiązywaniu współpracy z otoczeniem zarówno naukowym, jak i gospodarczym. Bardzo ważną kwestią jest nowoczesna organizacja Centrum CeReClimEn, zbudowana na strukturze macierzowej. Nie będzie to więc klasycznie zarządzana jednostka z podległymi pracownikami, lecz organizacja złożona, w której uczestniczą osoby z wielu różnych podmiotów. Wyzwanie, ale i jednocześnie szansę stanowi również wykorzystanie zasobów Uczelni, które są dostępne w tej chwili.

Jakie inicjatywy będą podejmowane w ramach działalności Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS? Realizacja jakich celów planowana jest na najbliższy czas?

Obecnie zajmujemy się analizą inicjatyw zgłoszonych przez różne jednostki UMCS. Weryfikujemy wykonalność projektów oraz rozważamy dobór osób odpowiedzialnych za ich realizację, czyli kierowników danych przedsięwzięć. Chcemy też ocenić możliwości wsparcia poszczególnych projektów w ramach dostępnych programów naukowych i wdrożeniowych na poziomie krajowym i UE – zajmują się tym nie tylko pracownicy Centrum CeReClimEn, ale również przedstawiciele centrów strategicznych UMCS, których rolą jest nadzór nad aplikowaniem, realizowaniem i rozliczaniem projektów na UMCS, tj. Centrum Badań Naukowych, Centrum Współpracy Międzynarodowej, Centrum Transferu Wiedzy i Technologii, Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Centrum Promocji. Będziemy też omawiać realizację niektórych projektów z partnerami

– innymi uczelniami, przedsiębiorstwami i samorządami. Kilka inicjatyw będzie dyskutowanych z władzami miasta i województwa. Chcielibyśmy zaprosić do współpracy zarówno firmy funkcjonujące w województwie lubelskim, jak i jednostki samorządowe. Planujemy również organizację seminarium naukowego pt. „Zmiany klimatu – wyzwania i inspiracje dla nauki III”, na którym mogliśmy przedstawić dokładniej strategię funkcjonowania

Centrum CeReClimEn. Przypomnę, że cykl corocznych seminariów, opatrzonych wspólnym tytułem „Zmiany klimatu – wyzwania i inspiracje dla nauki” jest organizowany z inicjatywy rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, pomysłodawcy utworzenia Centrum CeReClimEn przy UMCS.

Rozmawiała Agnieszka Stańczak

Skutki odświeżania wyobraźni w jednowymiarowym nanoświecie

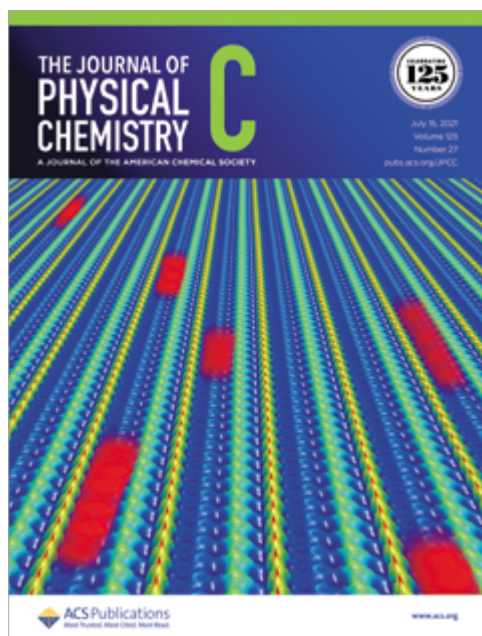
Słynny fizyk teoretyk Freeman J. Dayson [3] w 1967 r., w popularnym amerykańskim czasopiśmie naukowym „Physics Today”, w recenzji naukowej książki wydanej przez Academic Press w 1966 r. pod edycją H. Lieb, Daniel C. Mattis, z tytułem *Mathematical Physics in One Dimension: Exactly Soluble Models of Interacting Particles*, żartobliwie zdefiniował znaczenie teoretycznego opisu zjawisk w jednowymiarowym świecie. Dayson pisał:

„Ulubionym sportem fizyków teoretyków sfrustrowanych trudnościami opisu realnego, trójwymiarowego świata jest redukcja tego opisu do wymagowanego, jednowymiarowego świata. ...moim osobistym powodem zainteresowania problemami w jednowymiarowym świecie jest to, że są one zabawne. Człowiek czuje się zmę-

czony, gdy ciągle pracuje nad nierozwiązywalnym problemem i odskoczni do wspaniałego, jednowymiarowego świata odświeża jego wyobraźnię lepiej niż dawka LSD [4].

W efekcie tego „sportu” pojawiło się wiele teoretycznych koncepcji nowych zjawisk związanych z właściwościami układów nanometrowych. Okazało się, że obecnie produkowane procesory i jeszcze bardziej zaawansowane urządzenia (także te spodziewane w niedalekiej przyszłości) zaczynają wchodzić w obszar rozmiarów elementów porównywalny z odległościami międzyatomowymi w kryształach, w istocie prowadząc do redukcji wymiarów.

W odróżnieniu od stabilnych w formie nanostruktur dwuwymiarowych, takich jak na przykład grafen,

Na okładce czasopisma „The Journal of Physical Chemistry C” (wolumen 125, wydanie 27 [1]) umieszczono grafikę, która nawiązuje do artykułu autorstwa M. Dachniewicza, M. Kopciuszynskiego, L. Żurawek, M. Stróżaka, M. Krawca oraz M. Jałochowskiego pt. *Evidence for Electronically Isolated Atomic Chains: Sb–Pb Structures on the Si(553) Surface* [2].

Grafika przedstawia artystyczne odwzorowanie energii potencjalnej atomu ołowiu na powierzchni krzemu z naprzemiennie rozmieszczonymi liniowymi łańcuchami atomów Si, Pb i Sb. Czerwone, rozmyte struktury reprezentują dodatkowe atomy Pb szybko dyfundujące w „rowach” obniżonej energii potencjalnej. Obecność takich ruchliwych atomów była konieczna podczas formowania elektronowo odizolowanych od podłoża jednowymiarowych łańcuchów atomów antymonu.

nanostruktury ściśle jednowymiarowe w postaci liniowych łańcuchów atomowych są niestabilne. Naturalną tendencją, wynikającą z praw fizyki, jest dążenie każdego układu do minimalizacji swojej energii, co w tym przypadku prowadzi do zwiększenia liczby najbliższych sąsiadów atomu i w konsekwencji utworzenia struktury dwu- albo trójwymiarowej. Jedynym sposobem na zachowanie jednowymiarowej formy atomowego łańcucha jest swoiste „przypięcie” atomowego łańcucha do podłoża. Jednakże można się wówczas spodziewać, że taki zabieg, prowadzący do nieuchronnego kontaktu z atomami podłoża i tworzenia nowych wiązań atomowych, zniweczy jednowymiarowy charakter nanostruktury.

Chociaż ta sprzeczność wydaje się nie do usunięcia, to jednak głębsza teoretyczna analiza wzajemnych oddziaływań atomów łańcucha z atomami podłoża prowadzi do wniosku, że do pomyslenia jest szczególna nanostruktura, w której podłoże nie narusza najistotniejszych cech układu jednowymiarowego. Jedną z takich cech jest specyficzne zachowanie elektronów przewodnictwa w łańcuchu atomów.

W czasopiśmie „The Journal of Physical Chemistry C”, wydawanym przez American Chemical Society, ukazała się ostatnio nasza publikacja [2], w której przedstawiamy praktyczną realizację, teoretyczną analizę oraz bogatą dokumentację doświadczalną liniowych łańcuchów atomów antymonu na kryształach krzemu. Badania nasze wykazały, że w tych łańcuchach elektrony przewodnictwa zachowują się tak, jak należałoby oczekiwać w modelach atomowych układach jednowymiarowych.

Z braku możliwości porównania nie wiem, czy rezultat naszych badań w świecie jednowymiarowym *odświeżył naszą wyobraźnię lepiej niż LSD* (czego zapewne doświadczał Dayson), ale z całą pewnością badania były pomocne podczas przygotowania specjalnej grafiki ilustrującej atomy łańcuchy. O taką grafikę prosili edytorzy wysoko cenionego czasopisma „The Journal of Physical Chemistry C” z zamiarem umieszczenia jej na stronie tytułowej numeru z 15 lipca 2021 r. Właśnie w tym numerze ukazała się nasza publikacja i na potrzeby wydawnictwa jeden z jej rysunków przetworzyliśmy, nadając mu formę bardziej intrygującą, z domieszką grafiki artystycznej swobodnie interpretującej wyniki badań. Mamy nadzieję, że również taka forma popularyzacji badań prowadzonych w UMCS jest w interesie całej naszej społeczności.

Opisane badania były finansowane przez Narodowe Centrum Nauki w ramach projektu OPUS nr. 2018/31/B/ST3/02370. [5]

Literatura

1. <https://pubs.acs.org/toc/jpcck/125/27>
2. <https://pubs.acs.org/doi/pdf/10.1021/acs.jpcc.1c03983>
3. https://en.wikipedia.org/wiki/Freeman_Dyson
4. <https://physicstoday.scitation.org/doi/10.1063/1.3034501>
5. <https://nano.umcs.lublin.pl/index.php/pl/badania/projekty/90-fazy-topologiczne-w-jednowymiarowych-ukladach-atomowych>

*Mieczysław Jałochowski
Katedra Fizyki Powierzchni i Nanostruktur
Instytut Fizyki UMCS*

Żaluzje słoneczne w oku – ważne odkrycie międzynarodowego zespołu badawczego pod kierunkiem UMCS

Oko – narząd wzroku człowieka – pod wieloma względami zachwyca i zdumiewa nie tylko precyzją widzenia oraz możliwością rozróżniania milionów barw, ale również umiejętnością funkcjonowania w niezwykle szerokim przedziale intensywności światła, która w naturalnych warunkach potrafi zmieniać się nawet o czynnik równy dziesięciu miliardom. Takie wyzwanie wymaga od fotoreceptorów dysponowania krańcowo odmiennymi, a nawet pozornie sprzecznymi atrybutami: z jednej strony bardzo wysoką czułością, z drugiej zaś – fotostabilnością. Łączenie tego typu skrajności możliwe jest dzięki aktywności wielu mechanizmów regulacyjnych funkcjonujących na różnych poziomach organizacji narządu wzroku. Wśród nich ważnym oraz doskonale znanym jest zwężanie oraz rozszerzanie źrenicy w odpowiedzi na zmiany intensywności światła, przypominające działanie przysłony fotograficznej. Okazuje się, że w oku człowieka funkcjonuje również inny ważny mechanizm regulacyjny, przypominający z kolei działanie okularów fotochromowych. Mechanizm ten dynamicznie osłabia intensywność światła docierającego do fotoreceptorów przy wysokich natężeniach, działając w przeciwnym kierunku przy niskim poziomie oświetlenia. W tę nieznaną dotychczas aktywność re-

gulacyjną na poziomie molekularnym zaangażowane są bezpośrednio luteina oraz zeaksantyna, barwniki ksantofilowe obecne w siatkówce oka człowieka, w szczególności w jej centralnym obszarze zwanym plamką żółtą.

Odkrycie tego mechanizmu zostało ogłoszone przez międzynarodowy zespół badaczy pracujących pod kierunkiem prof. Wiesława Gruszeckiego z UMCS. Zespół został utworzony w celu realizacji projektu badawczego w programie TEAM Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, współfinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój Unii Europejskiej. Jak mówi prof. W. Gruszecki, lider projektu:

» Aktywność interdyscyplinarnego zespołu złożonego z fizyków, medyków oraz chemików, zarówno eksperymentalnych, jak i reprezentujących podejścia obliczeniowe, stworzyła unikalne możliwości badania mechanizmów molekularnych funkcjonujących w oku człowieka oraz poszukiwania odpowiedzi na pytania sformułowane z perspektywy wielu dopełniających się obszarów poznawczych. Co również ważne, zaangażowanie w pracach zespołu uznanych ekspertów, jak prof. Robert Rejdak z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie czy prof. Jacek Czub z Politechniki Gdańskiej, ramię w ramię z adeptami nauki – doktorantami oraz studentami – stanowiło „mieszankę wybuchową” doświadczenia i młodzieńczego entuzjazmu, czyniąc

naszą współpracę nie tylko dynamiczną, twórczą i wydajną, ale również pełną radości oraz satysfakcji na poziomie relacji społecznych.

Badacze pokazali, że ksantofile obecne w plamce żółtej oka, w odpowiedzi na zmiany intensywności światła, ulegają odwracalnej fotoizomeryzacji z konfiguracji molekularnej trans do cis, skutkującej zmianą orientacji tych barwników w błonach lipidowych. Tego typu zmiana położenia w stosunku do płaszczyzny siatkówki oraz kierunku padających promieni powoduje radykalne zmiany pochłaniania światła przez tę grupę barwników. Przejawia się to przepuszczaniem większej liczby fotonów w kierunku fotoreceptorów, gdy poziom natężenia jest niski, oraz pochłanianiem promieniowania w warunkach jego nadmiernej intensywności. Aktywność ta chroni siatkówkę przed fotouszkodzeniami w warunkach silnego oświetlenia, ułatwiając jednocześnie widzenie barwne oraz precyzyjne przy stosunkowo słabym świetle. Jak podkreślają badacze w swoim artykule, dodatkową, istotną cechą odkrytego mechanizmu jest jego bardzo krótki czas aktywacji (poniżej jednej tysięcznej sekundy) w stosunku do typowych reakcji żrenicy (czasy dłuższe niż 0,5 sekundy). Oznacza to, że ochrona fotoreceptorów włącza się automatycznie, zanim jeszcze dotrze do naszej świadomości informacja o zagrożeniu. Co równie istotne, żrenica zwięza się jedynie do średnicy ok. 2 mm, pozostawiając niechronioną centralną część siatkówki, która jest odpowiedzialna za widzenie barwne oraz precyzyjne. Ochrona tego właśnie obszaru realizowana jest przez barwniki ksantofilowe oraz przez mechanizm regulacyjny porównany przez badaczy do żaluzji otwieranych i zamykanych na poziomie molekularnym w odpowiedzi na zmiany intensywności światła.

Fakt, iż zasadniczym elementem aktywnym tych żaluzji są cząsteczki luteiny oraz zeaksantyny, które nie są syntetyzowane w organizmie człowieka, wskazuje na konieczność uwzględnienia ich w diecie tak, aby oczy służyły nam zarówno przy słabym, jak i intensywnym oświetleniu przez długie lata naszego życia. O skrajnie negatywnych skutkach niedoboru luteiny oraz zeaksantyny w diecie świadczy utrata widzenia spowodowana degeneracją plamki żółtej w siatkówce oka postępującą wraz z wiekiem (AMD, ang. *Age-Related Macular Degeneration*).

Fot. Barbara Proń

„Na szczęście w zadaniu komponowania diety oraz doboru właściwych produktów żywnościowych pomaga nam zmysł wzroku, na co wskazuje fakt, iż luteina i zeaksantyna, jako barwniki ksantofilowe, charakteryzują się ciepłą, żółtopomarańczową barwą

↑ Prof. dr hab.
Wiesław
Gruszecki

– mówi prof. W. Gruszecki.

Praca przedstawiająca odkrycie mechanizmu żaluzji molekularnych w siatkówce oka człowieka ukazała się w czasopiśmie „The Journal of Physical Chemistry” i można do niej dotrzeć za pośrednictwem linku: <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.jpcc.1c01198>.

Jak zauważają autorzy artykułu, warty podkreślenia jest fakt, iż podobny proces odwracalnej fotoizomeryzacji barwników polienowych wykorzystany został przez naturę na drodze ewolucji biologicznej jako centralny mechanizm leżący u podstaw funkcjonowania dwóch zasadniczo odmiennych aktywności na poziomie fizjologicznym w oku człowieka. Fotoizomeryzacja cis–trans retinalu w rodopsynie uruchamia kaskadę sygnałów w procesie widzenia, zaś fotoizomeryzacja luteiny i zeaksantyny w plamce żółtej odpowiada za kształtowanie dynamicznej regulacji intensywności światła docierającego do fotoreceptorów na drodze mechanizmu żaluzji molekularnych.

Centrum Prasowe UMCS

I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny

W dn. 20–24 czerwca 2021 r. w Lublinie odbył się I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny „Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badań, metody i postulaty badawcze”. Patronat nad tym ważnym wydarzeniem, mającym na celu wymianę myśli naukowej w gronie polskich oraz zagranicznych etnolingwistów, objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Organizacji kongresu podjęli się naukowcy z Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, Komisji Etnolingwistycznej Komitetu Językoznawstwa PAN, Instytutu Filologii Polskiej UMCS, Instytutu Neofilologii UMCS, Instytutu Sławiastyki PAN i Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu.

Skład komitetu organizacyjnego wydarzenia tworzyli: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, przewodnicząca (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Joanna Szadura, sekretarz (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Marta Nowosad-Bakalarczyk (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Ewa Białek (Instytut Neofilologii UMCS), dr hab. Adam Głaz, prof. UMCS (Instytut Neofilologii UMCS), dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS (Instytut Neofilologii UMCS), dr Dorota Pazio-Wlazłowska (Instytut Sławiastyki PAN), dr hab. Beata Żywicka (PWSW w Przemyślu). W skład komitetu honorowego weszli profesorowie z Polski oraz zagranicy, m.in. z Australii, Belgii, Białorusi, Czech, Rosji oraz Ukrainy: prof. Anna Wierzbicka, dr h.c. UMCS (Uniwersytet w Canberra), dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. dr hab. Robert Litwiński, dyrektor IFP UMCS prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, dyrektor IS PAN prof. dr hab. Anna Zielińska (Warszawa), a także: dr hab. Dejan Ajdačić, prof. UG (Uniwersytet Gdański), prof. Nikołaj Antropov (Białoruska Akademia Nauk), prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (IFP UMCS, Lublin / PAU, Kraków), prof. Elena Berezovič (Uniwersytet w Jekaterynburgu), prof. Pavlo

Hrycenko (Ukraińska Akademia Nauk), prof. Galina Javorska (Uniwersytet w Kijowie), prof. Svetlana Tolstaja (Rosyjska Akademia Nauk), prof. Irena Vaňková (Uniwersytet Karola w Pradze), prof. Aleksey Yudin (Uniwersytet w Gent). Organizację kongresu dofinansowano ze środków grantu Ministerstwa Edukacji i Nauki (moduł „Doskonała Nauka”), kierownik projektu: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska.

Udział w konferencji zgłosiło 121 referentów z 16 krajów: Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Francji, Hiszpanii, Litwy, Macedonii, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji i Ukrainy. W związku z sytuacją epidemiczną obrady miały charakter hybrydowy. Obrady stacjonarne, w których wzięli udział moderatorzy z Lublina, odbyły się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Z kolei obrady plenarne transmitowano na żywo za pośrednictwem mediów społecznościowych. Kompleksową obsługą techniczną spotkania zajęło się LCK. Uczestnicy kongresu oraz pozostali moderatorzy z Polski i zagranicy łączyli się za pośrednictwem platformy ZOOM.

Zgodnie z założeniem inicjatora i głównego organizatora wydarzenia prof. dr hab. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny był okazją do prezentacji różnych szkół i badań etnolingwistycznych oraz indywidualnych projektów badawczych poświęconych relacji między językiem a kulturą. Prof. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, otwierając kongres, podkreśliła znaczenie tego spotkania dla rozwoju oraz transferu myśli etnolingwistycznej w skali słowiańskiej, europejskiej oraz ponadeuropejskiej. Rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski docenił międzynarodowy wymiar oraz rangę odbywającego się w Lublinie wydarzenia, wyraził uznanie dla trudu organizacyjnego lubelskich

Źródło: www.facebook.com/fp/UMCSLublin

Źródło: www.facebook.com/fp/UMCSLublin

naukowców, podkreślił też wkład prof. Jerzego Bartmińskiego w rozwój etnolingwistyki. Na sprawne budowanie zespołów badawczych przez założyciela lubelskiej szkoły etnolingwistycznej zwrócił uwagę dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, który odnotował zarazem międzynarodowy charakter kongresu oraz rozmach wielotorowych działań prowadzonych przez prof. Stanisławę Niebrzegowską-Bartmińską oraz prof. Jerzego Bartmińskiego. Wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS zauważyła, że kongres to wydarzenie naukowe, które będzie wytyczało nowe ścieżki i nowe kierunki badań. Dyrektor Instytutu Sławiastyki PAN prof. dr hab. Anna Zielińska określiła kongres mianem nowego otwarcia etnolingwistyki.

Obrady plenarne poświęcono takim tematom jak: Pojęcia, metody, granice etnolingwistyki; Etnolingwistyka w krajach słowiańskich; Etnolingwistyka w krajach słowiańskich i bałtyckich; Problemy geografii lingwistycznej; Pamięć i niepamięć w języku i kulturze; Perspektywy etnolingwistyki; Prezentacja leksykonów, słowników i baz danych. Wykłady inauguracyjne wygłosili: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, prof. Svetlana Tolstaja (Moskwa), prof. Anna Wierzbicka (Canberra), prof. Galina Javorska (Kijów) oraz prof. Nina Mečkovskaja (Mińsk). Referat prof. Jerzego Bartmińskiego został poświęcony lokalnemu, narodowemu oraz transnarodowemu wymiarowi etnolingwistyki. Referat prof. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej wygłoszony w sekcji pt. „Etnolingwistyka w krajach słowiańskich” dotyczył lubelskiej etnolingwistyki kognitywnej. Ostatniego dnia uczestnicy kongresu wysłuchali wykładu prof. Jamesa W. Underhilla (Rouen, Francja), prof. Aleksandra Bogomolova (Kijów) oraz dr. hab. Przemysława Łozowskiego, prof. UMCS. Obrady plenarne zamknęły wystąpienia prof. dr. hab. Jerzego Bartmińskiego, dr Doroty Pazio-Włazłowskiej oraz dr hab. Beaty Żywickiej poświęcone projektowi LASiS: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów – stan obecny i perspektywy kontynuacji*. Historię pionierskiego projektu lubelskich etnolingwistów pt. *Słownik stereotypów i symboli ludowych* przybliżyła dr Katarzyna Prorok (Pracownia Etnolingwistyczna IFP UMCS), zaś bazę Folbas mającą zastosowanie we

współczesnych badaniach etnolingwistycznych omówiły dr Anna Kaczan (Pracownia Etnolingwistyczna IFP UMCS) i dr hab. Joanna Szadura (IFP UMCS).

Obrady kongresu toczyły się w 19 sekcjach, takich jak m.in. Etnolingwistyka a gramatyka; Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów; Konceptosfera rodziny; Wartości i ich hierarchie; Pogranicza etnolingwistyki i tradycje etnolingwistyczne w Polsce; Od danych językowych do danych niewerbalnych; Stereotypy i koncepty językowo-kulturowe. Odbyło się też posiedzenie Komisji Etnolingwistycznej przy MKS, a jeden z wieczorów usświetnił koncert zespołu Orkiestra św. Mikołaja (ACKiM Chatka Żaka).

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, poza gronem organizatorów, licznie reprezentowali także inni prelegenci z Instytutu Filologii Polskiej, Instytutu Neofilologii, Instytutu Nauk o Kulturze, Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: prof. dr hab. Jan Adamowski, dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS, dr Anna Kaczan, dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, dr Monika Łaszkiwicz, dr Agnieszka Mierzwińska-Hajnos, prof. dr hab. Anna Pajdzińska, prof. dr hab. Halina Pelc, dr hab. Dorota Piekarczyk, prof. UMCS, dr Katarzyna Prorok, dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS, dr hab. Petar Sotirov, prof. UMCS, dr Sebastian Wasuita, dr hab. Marta Wójcicka, prof. UMCS.

Na zakończenie I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznego prof. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska wyraziła wdzięczność członkom komitetu organizacyjnego za współpracę. Podziękowania skierowała także pod adresem włączonych w działania studentów i doktorantów (członków Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów, opiekun dr hab. Joanna Szadura, i Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów, opiekun dr hab. Ewa Białek) oraz wszystkich uczestników spotkania.

W podsumowaniu I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznego prof. Jerzy Bartmiński podkreślił, że zespół badaczy etnolingwistów nie tylko prowadzi wspólne badania, ale też tworzy swego rodzaju wspólnotę naukową. Najlepszym świadectwem pozytywnego odbioru wydarzenia, jego rozmachu oraz poczucia wspólnotowości są liczne podziękowania uczestników kongresu przesyłane za pomocą cza-

tu w aplikacji ZOOM, które na zakończenie odczytała prof. dr hab. Anna Turgra, m.in.: *Дякую за цей конгрес і за свято науки і спілкування!, Thanks very much to the organizers and everyone. It was a great event in all senses!, Огромное спасибо за встречу, интереснейшие доклады, самоотверженность организаторов и настоящий праздник этнолингвистики!, Огромне подziękowania i słowa najwyższego uznania za to niezwykle i wspaniałe spotkanie. Wielkie podziękowania należą się oczywiście Profesorom*

wi Jerzemu Bartmińskiemu, który nas zjednoczył w rodzinny krąg etnolingwistów.

*Dr hab. Ewa Białek
Instytut Neofilologii UMCS,
członek komitetu organizacyjnego*

Linki do informacji o kongresie oraz transmisji obrad plenarnych i fotorelacji:
www.facebook.com/MKELublin,
www.umcs.pl/pl/kongres-etnolingwistyczny-2021,18503.htm

„Wiosenne prezentacje” – XIII sympozjum naukowe doktorantów

9 czerwca 2021 r. odbyło się sympozjum doktoranckie „Literatura i okolice – »miejsca wspólne«”, zorganizowane przez Katedrę Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS. Było to XIII spotkanie z cyklu „Wiosenne prezentacje” zainicjowane i moderowane przez prof. dr hab. Marię Cymborską-Lebodę. Od 2008 r. w tej cyklicznej konferencji udział biorą doktoranci literaturoznawcy z Zakładu Literatury i Kultury Rosyjskiej, a obecnie z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS.

Podczas tegorocznego spotkania, zorganizowanego w formie online, rezultaty swoich badań naukowych zaprezentowali: mgr Elwira Michalska (*Między mądrością a świętością, czyli o koncepcji władzy w powieści Michaiła Chieraskowa „Kadmos i Harmonia”*, promotor: dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS), mgr Jekatierina Mielniczuk (*Концепт и символика рыцаря 100 лет спустя: „Бедный рыцарь” Елены Гуро и „Рыцарь кубков” Терренса Малика*, promotor: prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda) i mgr Emil Chról (*Монодрамы Неды Нежданы*, promotor: prof. dr hab. Siergiej Kowalow).

Ponadto program wzbogacony został o gościnne wystąpienia *visiting professors* z zagranicznych ośrodków badawczych: prof. Luby Jurgenson z Université Paris Sorbonne oraz prof. Aleksandra Miedwiediewa z Tiumeńskiego Uniwersytetu Państwowego. Prof. Jurgenson przedstawiła wyniki badań zawarte w monografii naukowej poświęconej recepcji Gułagu w refleksji i w ocenie inte-

lektualistów włoskich i francuskich (*„Зеркало Гулага” на Западе. Реценция советских политических репрессий во французской и итальянской культурах. Книга-проект*). Monografia powstała we współpracy z prof. Claudią Pieralli z Uniwersytetu Florenckiego. Prof. Miedwiediew zaś opowiedział o projekcie *„Ссылка, изгнанничество, эмиграция: самосознание, ответственность и сочувствие в зеркале эго-документов и факциональной литературы”*, który dotyczy organizacji cyklicznych konferencji oraz publikacji wyników badań. W dyskusji wzięli udział: prof. Claudia Pieralli, prof. Jordan Ljuckanow z Bułgarskiej Akademii Nauk oraz prof. Monika Sidor z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Do dyskusji włączyli się także pracownicy Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS: prof. Maria Cymborska-Leboda, prof. Joanna Tarkowska, prof. Siergiej Kowalow i dr Małgorzata Ułanek.

W konferencji uczestniczyło ponad 60 osób, w tym pracownicy Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego, Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego i innych jednostek, jak również studenci rusycystyki i ukrainistyki UMCS. Dzięki udziałowi gości z czterech zagranicznych ośrodków naukowych tegoroczne sympozjum zyskało wymiar międzynarodowy. Organizacją techniczną konferencji zajęły się: dr hab. Agnieszka Gozdek, dr Małgorzata Ułanek i mgr Jekatierina Mielniczuk.

Małgorzata Ułanek

Laureaci IX edycji Stypendium im. Leopolda Ungera

Młodzi dziennikarze i adepci dziennikarstwa kolejno raz zostali wyróżnieni w ramach ogólnopolskiego stypendium, któremu patronuje Leopold Unger. W tym roku decyzją Kapituły nagrodę pieniężną w wysokości 5 tys. złotych otrzymała Katarzyna Rodacka za reportaż pt. *Tłumacz umiera codziennie* opublikowany w Miesięczniku „Znak”. Reportaż przedstawia dramatyczną sytuację tłumaczy w Iraku i Afganistanie, którzy pracowali dla międzynarodowych sił wojskowych. Autorka przywołuje historie osób wyalienowanych, zastraszanych, uznawanych za zdrajców w swoich państwach. Jednocześnie są to losy ludzi pozbawionych ochrony ze strony państw zachodnich, bezradnych wobec machiny obojętności. Autorka dotyka problemu niedostatecznie nagłośnionego i będącego punktem wyjścia do refleksji nad sytuacją personelu wspierającego wojska międzynarodowe w rejonach konfliktów zbrojnych.

W gronie laureatów znajdują się również osoby, którym przyznano staże wraz z dofinansowaniem, a są to:

- Jan Gawlik (student dziennikarstwa i komunikacji społecznej UMCS) – miesięczny staż w dzienniku „Gazeta Wyborcza”;

- Tomasz Sitarz – miesięczny staż w tygodniku „Polityka”;
- Jan Kroszka i Aleksandra Piwowarczyk – miesięczny staż w biurze prasowym Forum Ekonomicznego w Warszawie.

W tym roku nie przyznano staży w dzienniku „Le Soir”. Nagroda i stypendia ufundowane zostały przez Rodzinę Patrona oraz w przypadku staży w ramach Forum Ekonomicznego – Fundację Instytut Studiów Wschodnich.

Kapituła Stypendium, która proceduje nad przesyłanymi wnioskami, składa się z następujących osób: Rodzina Patrona (Matylda, Monika i Marek Unger), Zygmunt Berdychowski, ks. Adam Boniecki, Béatrice Delvaux, prof. dr hab. Iwona Hofman, Jarosław Kurski, dr Justyna Maguś, prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Jacek Purchla, prof. dr hab. Adam Daniel Rotfeld, Janusz Sepioł, Wojciech Sikora, Marian Turski.

Stypendium im. Leopolda Ungera powstało z inicjatywy Rodziny Patrona i zostało ustanowione przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 2013 r. Patron Stypendium był cenionym dziennikarzem, komentatorem, felietonistą w takich redakcjach jak: „Le Soir”, „International Herald Tribune”, „Kultura”, Radio Wolna Europa, „Gazeta Wyborcza”. W 2009 r. za wybitne osiągnięcia dziennikarskie oraz kultywowanie dziedzictwa paryskiej „Kultury” otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, z którym był związany przez wiele lat.

Justyna Maguś

Międzynarodowa konferencja nt. mediacji w Polsce i na Ukrainie

20 maja 2021 r. odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Professionalization of the profession of mediator: current state and perspectives of changes in the legal systems of Poland and Ukraine”, zorganizowana przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa WPiA UMCS we współpracy z Akademickim Centrum Mediacji UMCS. Ze względu na trwającą pandemię konferencja odbyła się w formie zdalnej w języku angielskim, za pośrednictwem MS Teams.

Głównym celem spotkania było zwrócenie uwagi na profesję mediatora i omówienie jej rozwoju z perspektywy dwóch państw – Polski i Ukrainy. Konferencja stanowiła kolejny krok w drodze współpracy naukowej między polskimi i ukraińskimi ośrodkami naukowymi w zakresie mediacji. W 2014 r. ówczesny rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski oraz ówczesny rektor Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki prof. Ihor Kocon podpisali umowę ramową dotyczącą m.in. uczestnictwa i wspólnej organizacji spotkań naukowych. Ponadto część tegorocznych uczestników brała udział w zorganizowanej w 2019 r. konferencji naukowo-praktycznej, podczas której tematyka mediacji stanowiła jeden z głównych elementów wydarzenia.

Inauguracja konferencji została poprzedzona przywitaniem wygłoszonym przez prorektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. Arkadiusza Berezę, rektora Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku prof. Anatoliego Tsosa oraz kierownika konferencji i założyciela Akademickiego Centrum Mediacji UMCS prof. Andrzeja Korybskiego. Konferencję otworzył natomiast dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Leszek Leszczyński.

Uczestnicy wydarzenia mieli okazję usłyszeć wiele wartościowych wystąpień teoretyków i praktyków prawa. Referaty wygłoszili (w kolejności wystąpień): prof. Louise Romanadze (Odeska Akademia Prawa, prezes Ukrainian

Academy of Mediation) – *Experience of mediation offices opening in Ukrainian courts*; prof. Anna Kalisz (UMCS, NSA) – *Mediation as a factor strengthening communicative aspect of law/ dialog in law*; Olga Tyutyun (członek honorowy Narodowego Stowarzyszenia Mediatorów Ukrainy, partner zarządzający Grupy Mediacji Handlowych, Mediator Centrum Mediacji przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Kijowie) – *Specialization and professionalization of mediators. Practice for novice mediators*; prof. Natalia Krestovska (Odeska Akademia Morska – dziekan Wydziału Prawa Morskiego) – *Didactic support of the mediation component of the masters' training state standard of the specialty 081 «Law»*; prof. Anton Demchuk (WUN im. Łesi Ukrainki, dziekan WPiA) – *Mediator in family disputes*; dr Sławomir Pilipiec (UMCS) – *Professional self-government of mediators. Between social need and legal possibility of existence.*; prof. Olga Yukhymyuk (WUN im. Łesi Ukrainki) – *Formation of the legal consciousness of the mediator*; dr Paweł Kłos (UMCS) – *Improving competencies in mediator's work – erotetic logic*; prof. Natalia Karinska (WUN im. Łesi Ukrainki, kierownik Laboratorium Mediacji WPiA WUN oraz prezes Wołyńskiego Centrum Mediacji w Łucku) – *Psychological content of mediation and psychological competence of a mediator* wraz ze słowem Liny Galan (dyrektor Departamentu służb socjalnych dla rodziny, dzieci i młodzieży Urzędu Miasta w Lucku); dr Agata Przylepa-Lewak, dr Marzena Myślińska (UMCS) – *Entry on the list of permanent court mediators and the practice of regional courts in Poland*; mgr Patryk Patoleta (Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UMCS) – *Transformative mediation in Comprehensive Approach*.

Poruszone problemy niejednokrotnie wywołały żywą dyskusję, co utwierdziło organizatorów w przekonaniu, iż temat konferencji nie został wyczerpany, lecz wymaga dalszych badań. Dużą zaletą konferencji był ponadto fakt, iż zdecydowana większość prelegentów ma szerokie doświadczenie w zakresie prac związanych z mediacją (m.in. w formie prac legislacyjnych, dydaktycznych, administracyjnych czy prowadzeniu mediacji *sensu stricto*). Ujęcie omawianego zagadnienia od strony teoretycznej i praktycznej pozwoliło na szersze omówienie statusu profesji mediatora oraz na wysnuć postulatów co do proponowanych zmian i usprawnień w porządkach prawnych Polski i Ukrainy.

Patryk Patoleta

Konferencja „Mediatyzacja sfery publicznej i prywatnej. Międzynarodowe podejście porównawcze”

W dniach 17–18 czerwca 2021 r. miała miejsce międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Mediatyzacja sfery publicznej i prywatnej. Międzynarodowe podejście porównawcze”. Za organizację wydarzenia odpowiadały następujące instytucje: Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej.

W konferencji, którą przeprowadzono w formule online, wzięli udział naukowcy ze Szwecji, z Danii, Niemiec, Czech i Federacji Rosyjskiej oraz z kilku ośrodków akademickich w Polsce. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Göran Bolin (University of Södertörn, Executive Board Member of ECREA). W ramach wystąpień *keynote speakers* swoje prezentacje przedstawili: prof. Rita Figueiras (Universidade Católica Portuguesa, Lizbona, Portugalia), dr Johanna E. Möller (Institut für Kommunikationswissenschaft Technische Universität Dresden, Niemcy), dr prof. Damian Guzek (Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego) oraz dr Ilya Kiriya (School of Media, Faculty of Communication, Media and Design, HSE University Russia, Rosja).

Na uwagę zasługują również prezentacje o: mediatyzacji życia emocjonalnego (dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech, UMCS), mediatyzacji informacji medialnych dotyczących spraw międzynarodowych (dr Bartłomiej Łódzki, Uniwersytet Wrocławski) oraz mediatyzacji prywatności w kontekście aktywności politycznej (dr hab. Olgierd Annusewicz, Uniwersytet Warszawski).

Konferencja została doceniona przez Ministerstwo Edukacji i Nauki – otrzymała dofinansowanie w ramach programu „Doskonała Nauka”. Wydarzenie odbyło w ramach większego projektu, którego celem jest m.in. stworzenie grupy badawczej zajmującej się obserwacją i analizą zjawisk oraz procesów mediatyzacji. Konferencja jest organizowana od 2018 r. z inicjatywy dr hab. Ewy Nowak-Teter, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS (Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS).

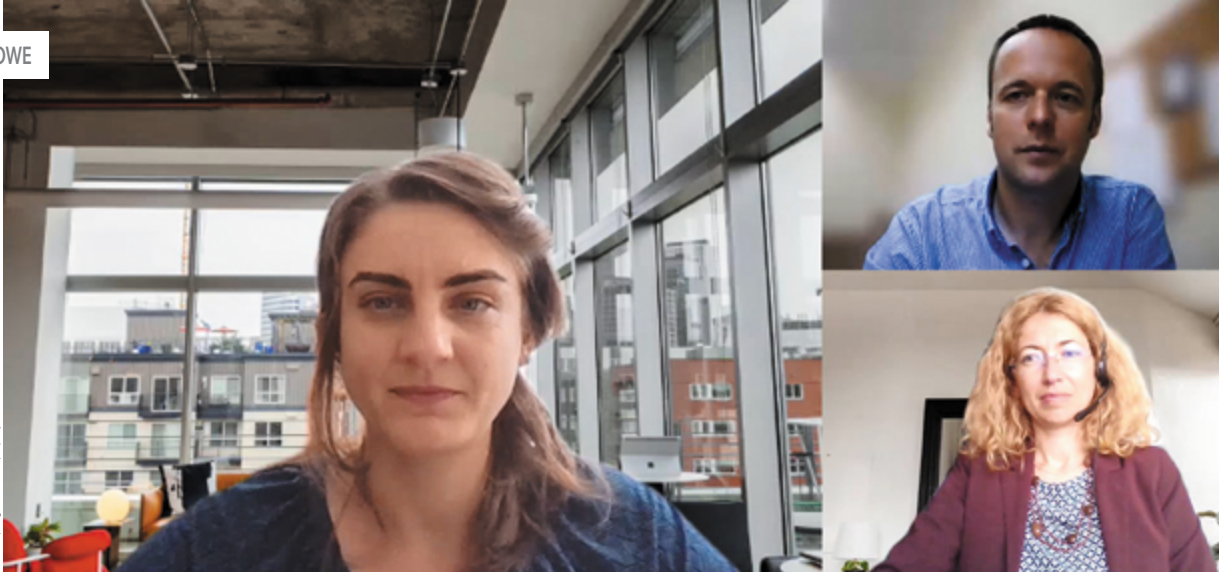
Rozważania powstałe podczas wydarzenia zostaną opublikowane w czasopiśmie „Mediatization Studies” (Wydawnictwo UMCS), które koncentruje się na teorii i procesach mediatyzacji. Periodyk wydawany jest od 2017 r., a od 2020 r. jest indeksowany w międzynarodowej bazie ERIH+ (20 punktów MEiN).

Konferencja umożliwiła stworzenie forum dyskusji i możliwości współpracy naukowej między uczonymi zajmującymi się mediatyzacją, a także zaoferowanie przestrzeni do wymiany poglądów na temat kluczowych problemów teoretycznych i badawczych związanych z pogłębianiem się procesów mediatyzacji.

Joanna Kukier

Gerda Altmann / Pixabay

International Research Day

15 czerwca 2021 r. odbyło się Sympozjum International Research Day, którego myśl przewodnia brzmiała „Contemporary global educational challenges – opportunities and threats”. Sympozjum zorganizowane zostało przez Instytutowy Zespół ds. Promocji Umiejdzynarodawiania Badań działający w Instytucie Pedagogiki UMCS. Przewodniczącą wydarzenia była dr hab. Barbara Bilewicz-Kuźnia – zastępca dyrektora Instytutu Pedagogiki UMCS, a udział w nim wzięli badacze z Włoch, Chorwacji, Niemiec, Izraela, Ukrainy, Rumunii i Polski. Obrady toczyły się w przestrzeni wirtualnej – poprzez aplikację MS Teams i były podzielone na trzy sesje.

Uczestnicy sympozjum prezentowali wyniki swoich badań dotyczących różnych aspektów szans i wyzwań we współczesnej przestrzeni edukacyjnej. Francesco Pira z Uniwersytetu w Messynie (Włochy) wskazał na pilną konieczność poszukiwania nowych podejść edukacyjnych ze względu na aktualną sytuację pandemiczną i związane z tym szanse i zagrożenia dla współczesnego „pokolenia Z”. Daniela Cvitković z Uniwersytetu w Zagrzebiu (Chorwacja) przedstawiła wyniki badań dotyczące wsparcia dydaktycznego uczniów w czasie pandemii COVID-19 z uwzględnieniem znaczenia występowania stresu u ich matek. Anna Bochenska-Brandt (Hochschule Frasenius, Niemcy) zaprezentowała polsko-niemieckie studium dotyczące rozwoju chorób psychicznych, natomiast Ela Luria (Levinsky College of Education, Izrael) przybliżyła zagadnienie neuromitów w edukacji, odnosząc się do studium polsko-izraelskiego. Psychologiczne i prawne aspekty włączania kobiet będących ofiarami przemocy domowej do działalności rolniczej nakreśliła Mariia Dehtiarenko (Land Resources Department of the Kiev City Council, Ukraina). Oksana Kovalyshyn (Va-

syl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraina) zaprezentowała zagadnienie wsparcia społecznego uczniów na Ukrainie. Wystąpienie dotyczące praktyk pedagogicznych opartych na traumie w opiece zastępczej wygłosiła Ludwika Konieczna-Nowak z Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Raluca Pop oraz Alexandra Cotoc z Uniwersytetu Babeş-Bolyai w Rumunii dokonały szczegółowej syntezy dotyczącej możliwości wykorzystania aplikacji cyfrowych w nauczaniu języków – angielskiego i norweskiego. Na zakończenie ostatniej sesji Agnieszka Lewicka (UMCS) zaprezentowała wyniki badań odnoszące się do doświadczeń emocjonalnych więźniów w trakcie trwania pandemii COVID-19, natomiast Urszula Olejnik (UMCS) nakreśliła zagadnienie samopoczucia studentów podczas trwania kształcenia na odległość w pandemicznej rzeczywistości. Ważnym uzupełnieniem prezentowanych wykładów była możliwość zadawania prelegentom pytań oraz owocne dyskusje dotyczące prezentowanych kwestii związanych ze współczesną edukacją.

Wydarzenie nie odbyłoby się w tak szeroko zakrojonej formie bez wsparcia organizacyjnego dr. hab. Jarosława Krajki, prof. Uczelni, kierownika Katedry Lingwistyki Stosowanej UMCS oraz mgr. Konrada Szulgi. Szczególnym zaangażowaniem wykazały się studentki Wydziału Humanistycznego UMCS: Nina Galant, Patrycja Majcher, Anna Szczepańska i Ewa Ziolo, które dokonywały tłumaczeń. International Research Day zostało zorganizowane po raz pierwszy, jednak w założeniu ma stać się wydarzeniem cyklicznym, dzięki któremu badacze z całego świata będą mieli możliwość dzielenia się wnioskami ze swoich dociekań badawczych.

Magdalena Boczkowska

Rocznica Towarzystwa Polsko-Austriackiego

Czterdzieści pięć lat temu, we wrześniu 1976 r. powstało Towarzystwo Polsko-Austriackie Oddział w Lublinie. Lubelskie TP-A jest najdłużej działającym oddziałem Towarzystwa Polsko-Austriackiego założonego w Warszawie w roku 1959 r. Jest też jedynym oddziałem usytuowanym na uniwersytecie. Swoją siedzibę ma na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS.

stnienie koła przekształconego następnie w oddział zainicjował wykład dr. Theodora Kanitzera, prezesa Towarzystwa Austriacko-Polskiego, który odbył się 19 września 1976 r. w Sali Senatu UMCS przy pl. Litewskim 5. Gospodarzem spotkania był rektor UMCS prof. Wiesław Skrzydło. Członkami założycielami byli: dr Władysław Kucharski, doc. dr Kazimierz Sand, mgr Marek Zdrojewski, dr Jan Miziński, ks. dr B. Bartkowski, mgr inż. Adam Hadrawa. Pierwszym prezesem został prawnik doc. dr hab. Władysław Ćwik.

Bogatą historię Towarzystwa zaprezentowano w 2016 r. na wystawie towarzyszącej uroczystościom jubileuszowym z okazji 40-lecia TP-A w Lublinie, które miały miejsce w Chatce Żaka pod honorowymi patronatami ambasadora Austrii dr. Thomasa M. Buchsbauma, rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego, marszałka województwa lubelskiego Sławomira Sosnowskiego i prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka. Złożyły się

Fot. A. Olszowski

← Fragment wystawy w Chatce Żaka z okazji 40-lecia TP-A

na nią liczne wystawy tematyczne eksponowane w Lublinie i Wiedniu, konferencje naukowe, wykłady, odczyty, spotkania i koncerty organizowane w Polsce i Austrii. Lubelskie TP-A było też inicjatorem współpracy gospodarczej, wymiany kulturalnej i naukowej. Należy przypomnieć, że jednym z ważniejszych przedsięwzięć było nadanie tytułu doktora *honoris causa* UMCS prezydentowi Republiki Austrii dr. Rudolfowi Kirchschlägerowi w 1989 r. Promotorem doktoratu był prof. Grzegorz L. Seidler, a laudację wygłosił prof. Władysław Kucharski, współzałożyciel i wieloletni prezes TP-A.

Dużym sukcesem było zorganizowanie w 1997 r. z inicjatywy prof. W. Kucharskiego konferencji naukowej w wiedeńskim parlamencie, Stacji Naukowej PAN w Wiedniu oraz Lublinie pt. „Polacy w austriackim parlamencie – w 130. rocznicę Koła Polskiego”. Jej pokłosiem była publikacja naukowa pod tym samym tytułem wydana w Wiedniu i Lublinie. Prof. dr hab.

Nadanie tytułu doktora *honoris causa* UMCS Rudolfowi Kirchschlaegerowi, prezydentowi Austrii (22 października 1986 r.) →

Fot. Wojciech Polakowski

Fot. A. Olszewski

↑ Uroczystości 40-lecia TP-A w Chatce Żaka. Od lewej S. Leszczyński, S. Szumski, Z. Tomkowski i J. Leszczyńska

W. Kucharski, który był wieloletnim kierownikiem Zakładu Badań Polonijnych (następnie Zakładu Badań Etnicznych) i specjalistą w zakresie badań nad polską diasporą w Austrii, był *spiritus movens* licznych inicjatyw TP-A. Zainteresowaniem (m.in. ze strony Ambasady Austrii oraz polskiego i austriackiego MSZ) cieszyła się książka pt. *Historyczne i polityczne związki Polski i Austrii* wydana w Lublinie w 2016 r.

Przez wiele lat TP-A było podmiotem, który skupiał badaczy problematyki polsko-austriackiej z UMCS i KUL oraz ośrodków naukowych w Łodzi, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Warszawie, a także integrował środowisko osób zainteresowanych historią Polski i Austrii oraz szeroko rozumianymi relacjami polsko-austriackimi w wymiarze lokalnym i dwustronnym. Świadczą o tym organizowane w latach 70. XX w. takie imprezy jak: „Lublin pozdrowia Wiedeń” i „Dni Lublina” w Wiedniu oraz doroczny „Dzień Austrii” w Lublinie. Z inicjatywy TP-A w latach

Fot. Elżbieta Muciek

Z kroniki TP-A

80. XX w. podpisana została umowa pomiędzy UMCS a Uniwersytetem w Innsbrucku. Jednym z wiodących celów w działalności Towarzystwa była systematyczna współpraca z zarządami organizacji polonijnych w Austrii (w tym m. in. zarządem Związku Polaków w Austrii „Strzecha”) oraz popularyzacja ich działalności w Polsce.

Oprócz pracowników naukowych UMCS i KUL członkami Towarzystwa są przedstawiciele różnych środowisk, dziennikarze i biznesmeni, którym bliskie są kontakty polsko-austriackie. Obecnie TP-A kontynuuje działalność badawczą i popularyzatorską. Nowym impulsem do działania stała się współpraca z lubelskim oddziałem Stowarzyszenia Wspólnota Polska, a także otwarcie Konsulatu Honorowego Austrii w Lublinie w 2016 r. Obecny zarząd Towarzystwa tworzą: dr Stanisław Błaziak, dr Ewa Godlewska, dr Dorota Litwin-Lewandowska, dr Elżbieta Muciek (prezes).

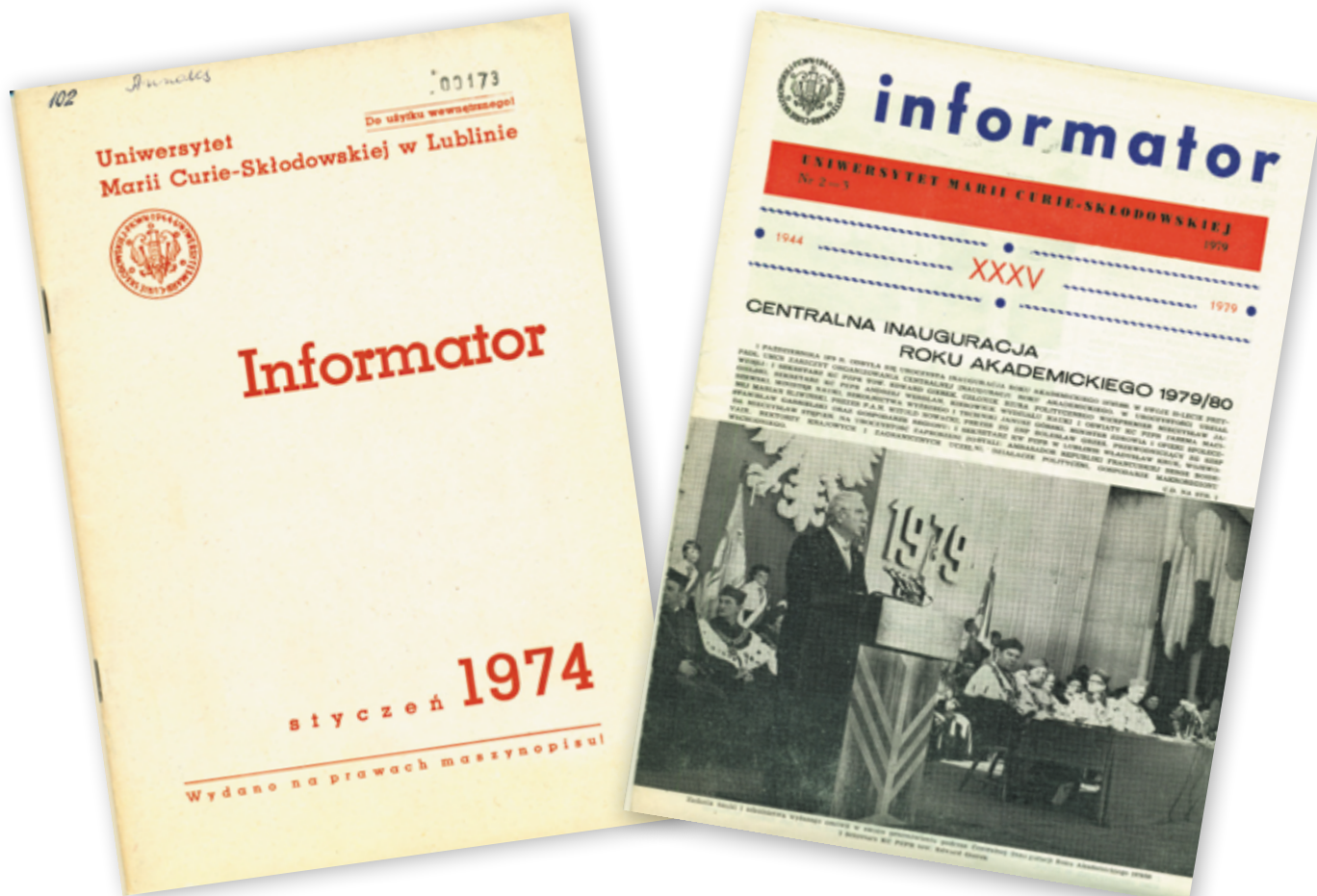
Elżbieta Muciek

„Jesteśmy źle, bądź mało zorientowani...” Z dziejów „Informatora UMCS” (1974–1987) Część I

Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie powstał w 1944 r. Nieustanny rozwój organizacyjny spowodował, że szybko stał się największą uczelnią po wschodniej stronie Wisły. Wielki organizm uniwersytecki składający się z tysięcy studentów i pracowników nie posiadał jednak przez długi czas własnego organu prasowego, który mógłby służyć jako źródło informacji o Uczelni oraz stanowić forum i spoiwo życia akademickiego. O tym, co działo się na UMCS można było wyczytać co najwyżej w niezbyt często pojawiających się artykułach w prasie regionalnej (m.in. w „Kurierze Lubelskim”).

Pierwszą i całkiem dobrze rokującą próbą stworzenia gazety uniwersyteckiej było „Życie UMCS”. Pismo zaczęło wychodzić w roku 1955, w którym łącznie wydano sześć numerów. Z kolei w roku następnym ukazały się cztery numery – ostatni w maju 1956 r. Motywem powstania periodyku była chęć stworzenia platformy, w której prezentowane będą osiągnięcia i praca Uczelni. Jak pisano: „Z inicjatywy POP PZPR, ZOZ ZNP oraz organizacji młodzieżowych przy UMCS powstaje stałe czasopismo naszego Uniwersytetu. Jest nim »Życie UMCS«, którego pierwszy numer oddajemy do rąk czytelników. We wstępnych też słowach komitetu redakcyjnego wypada ustalić cele i profil nowego wydawnictwa.

(...) I tu właśnie zaczynają się cele i zadania naszego czasopisma. Pragniemy, aby nasze „Życie UMCS» było echem życia naszej uczelni, podawało jego osiągnięcia i troski, mówiło o pracy jednostek i zespołów, zbliżało i poznawało nawzajem ludzi Uniwersytetu ze sobą. Chcemy cieszyć się i chwalić naszymi pozytywnymi wynikami pracy, a równocześnie w słowach łagodnej krytyki i satyry uwypuklać niedociągnięcia”¹.

„Życie UMCS” było wydawane w różnych formatach, a druk odbywał się w Lubelskiej Drukarni Prasowej przy ul. Mariana Buczka 12 (ob. ul. Zamojska). Redakcja mieściła się w budynku UMCS przy Placu Stalina 3 (ob. Plac Litewski). Objętość każdego numeru wynosiła od 4 do 12 stron. W piśmie prezentowano artykuły zarówno dotyczące obecnego funkcjonowania Uczelni (w tym oczywiście organizacji uczelnianej PZPR i socjalistycznych związków studenckich), ale również z historii poszczególnych jednostek organizacyjnych, katedr, działalności naukowej, sportowej i kulturalnej,

¹ „Życie UMCS”, nr 1 (1955), r. I, s. 1.

prezentowano sylwetki zmarłych profesorów itd. Numery „Życia UMCS” były płatne i kosztowały 50 gr.

Niestety „Życie UMCS” bardzo szybko zakończył swój żywot. Następnym wydawnictwem prasowym Uczelni był „Gaudeamus” – jednodniówka wydana w 1959 r. z okazji 15-lecia istnienia Uniwersytetu². Przez następne 12 lat nie podejmowano żadnych nowych inicjatyw. Dopiero na początku 1971 r. reaktywowano pomysł na własny biuletyn informacyjny. Według projektu miał to być kwartalnik o nazwie „Głos UMCS”, w którym zamierzano prezentować życie i działalność Uczelni we wszelkich aspektach. Swoje miejsce miała mieć stała kronika wydarzeń oraz dział opisujący sylwetki naukowców.

² „Gaudeamus” wyszedł jako numer październikowy, liczył sześć stron i kosztował 1 zł. Była to zespolowa jednodniówka studentów UMCS oraz uczelni wywodzących się z niego – Akademii Medycznej oraz Wyższej Szkoły Rolniczej. Została wydana z okazji 15-lecia Uczelni przez Młodzieżowy Komitet Organizacyjny Obchodów 15-lecia Lubelskiego Ośrodka Uniwersyteckiego i Radę Okręgową ZSP w Lublinie. Pismo zostało wydrukowane przez Lubelską Drukarnię Prasową, Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Sekretariat Uczelni, „Życie UMCS” (1955–1956), „Gaudeamus” (1959), sygn. S 163.

O działalności Instytutów

Spis treści

	str.
I. O DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTÓW:	1
1. Udział Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w pracach związanych z zagospodarowaniem przyszłego Lubelskiego Zagłębia Węglowego	1-3
2. Działalność naukowa w Instytucie Administracji i Prawa Publicznego UMCS	3-7
3. Zakład Chemii Nieorganicznej	8-10
II. Z POSIEDZEŃ KOMITETU UCZELNIANEGO PEPR:	10-11
III. RADA ZAKŁADOWA ZNP	12-16
IV. Z ŻYCIA WYDZIAŁÓW:	
1. Wydział Pedagogiki i Psychologii	16-18
2. Wydział Ekonomiczny	18-21
V. LUBELSKI OŚRODEK LOGOPEDII	21-22
VI. DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UMCS	22-24
VII. RUCH STUDENCKI	24-27
VIII. SYLWETKI PROFESORÓW:	28-30
IX. KONTAKTY ZAGRANICZNE UMCS:	30-32
1. Kontakty zagraniczne lubelskich polonistów	32-33
X. KRONIKA UMCS	34-37

← „Informator UMCS”
nr 2-3 (1974 r.)

Ze względu na brak dalszych wzmianek w tej sprawie należy przypuszczać, że do wydawania pisma nie doszło³.

Sprawa biuletynu informacyjnego powróciła na forum w 1973 r. Tym razem owoc pracy organizacyjnej miał być trwałe i zakończyć się powstaniem „Informatora UMCS” – wieloletniego organu prasowego Uniwersytetu. Na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego 3 grudnia 1973 r. zaakceptowano założenia programowo-organizacyjne „Biuletynu Informacyjnego UMCS” (tak miało się początkowo nazywać pismo) oraz powołało Kolegium Redakcyjne w składzie: dr Antoni Pieniążek (przewodniczący)⁴, dr Jerzy Święch (zastępca

przewodniczącego)⁵, mgr Alicja Muszyńska (sekretarz)⁶ oraz jako członkowie – dr Wiesław Śladkowski⁷

umsko profesora nadzwyczajnego. Z UMCS związany zawodowo w latach 1965–2017. Był prodziekanem (1986–1988) i (1999–2005) i dziekanem Wydziału Prawa i Administracji (2005–2012) oraz kierownikiem Zakładu Socjologii Prawa (1980–2012). W latach 1988–1991 był przewodniczącym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie. Źródło: www.umcs.pl/pl/umcs-aktualnosci,1,zmarl-sp-prof-dr-hab-antoni-pieniazek,90683.chtm [dostęp: 4.05.2021 r.].

⁵ Jerzy Święch w 1961 r. został zatrudniony w charakterze asystenta w Katedrze Historii Literatury Polskiej Wydziału Humanistycznego. W 1970 r. objął stanowisko adiunkta w Instytucie Filologii Polskiej, a następnie docenta, aby ostatecznie uzyskać w 1993 r. profesurę zwyczajną. W 1978 r. został kierownikiem Zakładu Literatury Współczesnej, któremu przewodził aż do odejścia na emeryturę w 2010 r. Jako autorytet w dziedzinie literaturoznawstwa zajmował się głównie badaniem literatury polskiej dwudziestolecia międzywojennego i okresu II wojny światowej. AUMCS, Teczki osobowe byłych pracowników, sygn. K 15765.

⁶ Alicja Muszyńska pracę na Uczelni rozpoczęła w 1968 r. w charakterze planisty w Dziale Spraw Osobowych, a następnie w Dziale Nauki. W latach 1971–1976 była kierownikiem Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą, po czym objęła stanowisko głównego specjalisty kierującego Samodzielną Sekcją ds. Współpracy z Zagranicą. W 1984 r. przeszła do pracy w przedsiębiorstwie zagranicznym. Ibidem, sygn. K 7177.

⁷ Wiesław Śladkowski z UMCS związany był dzięki studiom historycznym (1952–1956), a następnie w latach 1959–2007. Pracował najpierw w Katedrze Hi-

³ Na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego 10 marca 1971 r. dyskutowano o nowo pomyślanym biuletynie – materiałach nadesłanych z różnych jednostek, wyglądzie i zawartości pierwszego numeru, wnoszono uwagi. Brak informacji o projekcie i osobach biorących w tym udział nie pozwala jednak na większe naświetlenie problemu. Protokół z posiedzenia Kolegium Rektorskiego 10.03.1971 r., AUMCS, Sekretariat Uczelni, Protokoły posiedzeń Kolegium Rektorskiego UMCS (protokolarz 1971–1973), sygn. S 767, s. 1.

⁴ Antoni Pieniążek studia prawnicze ukończył w 1965 r. na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 1971 r., a stopień doktora habilitowanego w 1978 r. W 1997 r. został mianowany na stano-

i dr Tomasz Goworek⁸. Ówczesny skład Kolegium przetrwał prawdopodobnie bez zmian do 1977 r. Opiekę nad pracami Kolegium Redakcyjnego powierzono prorektorowi doc. dr. Albinowi Koprukowskiemu⁹. Dział Organizacyjno-Administracyjny miał zapewnić referenta-maszynistkę do prac związanych z wydawaniem „Biuletynu”.

Według założeń programowych „Informator UMCS” miał się składać w miarę możliwości ze stałych działów omawiających problematykę: pracy Kolegium Rektorskiego i Senatu, działalności organizacji partyjnej, związkowej i stronnictw sojuszników, ruchu studentckiego, współpracy Uczelni ze środowiskiem, Biblioteki Głównej i jednostek międzywydziałowych oraz życia wszystkich wydziałów. Ważną częścią pisma miała być kronika uniwersytecka. Informacje zawarte w piśmie miały koncentrować się na badaniach naukowych, naukowej działalności instytutów, publikacjach i osiągnięciach pracowników, problemach dydaktyki i wychowania, rozwoju bazy materialnej, usprawnieniach pracy administracji, zagadnieniach socjalno-gospodarczych, problemach społecznego oddziaływania Uczelni w mieście oraz polityce kadrowej¹⁰. Zakładano, że w pierwszym okresie istnienia pismo będzie spełniało rolę kronikarską i sprawozdawczą, choć zaplanowano miejsce także na publicystykę, która miała się rozwinąć w przyszłości. Jako oficjalnemu organowi kierownictwa UMCS zapewniono miejsce na treści z nim związane, m.in. przemówienia władz czy sprawozdania z przebiegu ważniejszych uroczystości uniwersyteckich.

Założenia organizacyjne szczegółowo opisywały funkcjonowanie projektowanego „Informatora”. Pis-

mo miało być wydawane w formie miesięcznika przez dziesięć miesięcy w roku z wyłączeniem okresu wakacyjnego, począwszy od stycznia 1974 r. (czego ostatecznie nie udało się utrzymać). Aby przyspieszyć przygotowywanie każdego numeru, postanowiono przyjęc formułę wydawnictwa jako „Do użytku wewnętrznego”, co pozwalało ominąć cenzurę i pozbyć się problemu długotrwałego obiegu treści. Rozpowszechnianiem miała zajmować się własna służba dostarczająca korespondencję. Rozdzielnik przewidywał dostarczanie numerów do każdej jednostki organizacyjnej UMCS, zaś poza Uczelnię do wybranych przez kierownictwo instytucji i urzędów¹¹. Po kilku miesiącach złożono wnioski o kolportowanie pisma także do Zarządów Kół Absolwentów.

Rektor UMCS powołał zespół pracowników, którzy mieli pisać informacje do „Biuletynu” według określonego przydziału. Każda z osób miała określony zakres tematyczny. Były to osoby z komórek organizacyjnych Uczelni (m.in. z każdego wydziału)¹². Administracja przydzieliła redakcji pracownicę zajmującą się przepisywaniem tekstów na maszynie, technicznym zbieraniem materiału, zwoływaniem posiedzeń redakcji, dostarczaniem skończonego egzemplarza do druku i jego późniejszym kolportażem. Osoba ta była też odpowiedzialna za terminowe składanie egzemplarza i druk. Środki finansowe na opłacenie kosztów papieru i druku miał zapewnić UMCS. Format pisma ustalono na B5, średnią objętość na 24 strony druku (plus okładka graficzna drukowana na kartonie), nakład na 400 egzemplarzy, zaś koszt jednego numeru na ok. 2200 zł (przy zakładanym nakładzie).

Drukiem „Informatora UMCS” miała zajmować się Drukarnia Uniwersytecka (Gospodarstwo Pomocnicze typu „H”, późniejszy Zakład Poligrafii) w terminie sześciu dni roboczych od chwili dostarczenia wszystkich materiałów. Pewną mobilizacją do pra-

storii Nowożytnej i Najnowszej, później – Zakładzie Historii Nowożytnej Instytutu Historii – początkowo jako asystent, potem adiunkt, a następnie jako profesor zwyczajny. W latach 1977–1978 był dyrektorem Instytutu Historii. Przez wiele lat był sekretarzem KU PZPR (do spraw nauki i dydaktyki) oraz Komitetu Wojewódzkiego. Ibidem, sygn. K 14360.

⁸ Tomasz Goworek z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej związany był w latach 1955–2005. Z wykształcenia fizyk, życie zawodowe poświęcił pracy w Katedrze Fizyki Doświadczalnej, a następnie w Zakładzie Fizyki Jądrowej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii (od 2001 r. Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki). W 1981 r. objął kierownictwo zakładu, które pełnił do 2004 r. W 1984 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1991 r. profesorem zwyczajnym. Ibidem, sygn. K 14385 (cz. I i cz. II).

⁹ Protokół z posiedzenia Kolegium Rektorskiego 3.12.1973 r., AUMCS, Sekretariat Uczelni, Protokoły posiedzeń Kolegium Rektorskiego UMCS (1973), sygn. S 768, s. 3.

¹⁰ Założenia programowo-organizacyjne Informatora UMCS (Załącznik do protokołu z posiedzenia Kolegium Rektorskiego w dniu 3.12.1973 r.). Ibidem, ss. 2–3.

¹¹ Ibidem, ss. 3–4. W piśmie nie pojawia się bezpośrednio nazwa „Informator UMCS” jako tytuł gazety, lecz „Biuletyn Informacyjny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”.

¹² Według dokumentu były to 22 osoby, w tym m.in. mgr A. Muszyńska (prace Kolegium Rektorskiego i Senatu), mgr J. Szymkiewicz (Biblioteka Główna i biblioteki zakładowe), mgr A. Kruppiak (Kronika UMCS), dr J. Święch (Wydział Humanistyczny), dr W. Rudziński (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii) i dr L. Matraszek (Wydział Ekonomiczny). Członkowie Kolegium Redakcyjnego regularnie pisali teksty. Z biegiem czasu zmieniali się współpracownicy pisma. Ibidem, ss. 4–5.

cy redakcyjnej był pomysł nagradzania autorów pod postacią zaliczania dodatkowych godzin dydaktycznych do pensum oraz nagród rektora. Dziekani wydziałów i dyrektorzy instytutów mieli udzielać informacji osobom piszącym teksty oraz udostępniać materiały możliwe do opublikowania. Sekretarz UMCS został mianowany „wewnętrznym” cenzorem odpowiedzialnym za zgodność treści ze stanem faktycznym i ich prawdziwość. Planowano wydawanie biuletynu w trzeciej dekadzie miesiąca. Redakcja „Annales UMCS” została odpowiedzialna za adiustację tekstu¹³.

Zakres swoistej misji informacyjnej redakcja przedstawiła w słowie wstępnym do premierowego numeru: „W środowisku akademickim Uniwersytetu daje się odczuć brak wszechstronnej i szybkiej informacji o wydarzeniach, problemach czy funkcjach, jakie obecnie Uczelnia wykonuje. Na skutek tego, że Uczelnia stała się już wielkim mechanizmem, że studiuje tak wielka grupa młodzieży, że zatrudnionych jest około 2.500 pracowników, najczęściej jesteśmy źle, bądź mało zorientowani o różnych formach działalności, o pracy naukowej, dydaktycznej i wychowawczej, w życiu organizacji społecznych i towarzystw naukowych, w powiązaniach Uczelni z regionem, z zakładami pracy, placówkami oświatowo-kulturalnymi, organami administracji państwowej. Niewiele potrafimy powiedzieć o osiągnięciach poszczególnych pracowników o zainteresowaniach naukowych, o problemach badawczych instytutów, o związkach warsztatu naukowca z potrzebami praktyki, czy randze społecznej uzyskanego patentu. Organizowane przez Kierownictwo Uczelni zebrania z jej pracownikami nie mogą w całości uzupełnić luki niedoinformowania, nie mogą gdyż częstotliwość ich organizowania siłą rzeczy nie może być duża”¹⁴.

W przytoczonym fragmencie wstępu do pierwszego numeru „Informatora UMCS” wydanego na początku 1974 r. (numer styczniowy) możemy wyczytać potrzebę posiadania przez wielki organizm akademicki pisma, które będzie informowało o osiągnięciach i życiu Uczelni oraz stanowiło organ integrujący środowisko

naukowe i studenckie UMCS¹⁵. W premierowym numerze zamieszczono część z nadesłanych do redakcji materiałów, która we wstępie wystosowała prośbę o podjęcie współpracy w tworzeniu periodyku przez wszystkie komórki organizacyjne Uczelni. Teksty można było przesyłać do Sekretariatu Prorektorów znajdującego się w ówczesnym budynku Rektoratu przy Placu Litewskim 5.

W 1977 r. doszło do gruntownych zmian w Kolegium Redakcyjnym. Dotychczasowy skład został całkowicie zmieniony. Od tego momentu do listopada 1981 r. w skład redakcji wchodził: dr Zdzisław Kowalski (przewodniczący)¹⁶, mgr Elżbieta Mulawa-Pachoł (sekretarz)¹⁷, mgr Witold Józkwiać¹⁸, dr Zbigniew Józwiak (redaktor graficzny)¹⁹ oraz mgr Antoni Dudek

¹⁵ Dalej we wstępie pisano: „Fakty te uzasadniają konieczność powołania do życia Biuletynu Informacyjnego, który przynosić winien serwis bieżących informacji i wiadomości o życiu Uczelni i byłby jeszcze jednym instrumentem pomocniczym w integracji środowiska uniwersyteckiego. Szczegółowe rozważanie w ważniejszych wydarzeniach społeczności, której część stanowi każdy z nas, winno ułatwiać spojrzenie na działalność Uczelni, a także wpłynięcie na lepsze rozumienie zadań, jakie winniśmy na co dzień realizować”. Ibidem, s. 2.

¹⁶ Zdzisław Kowalski był latach 1952–1954 zatrudniony w Zarządzie Ośrodków Akademickich (kierownik Ekspozytury w Lublinie). Od 1954 do 1976 r. był dyrektorem Zarządu Inwestycji Szkół Wyższych w Lublinie. Wykładał historię wychowania na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. W latach 1976–1981 pełnił funkcję dyrektora Biblioteki Głównej UMCS. W czasie, gdy był dyrektorem, zwiększyły się zbiory i czytelnictwo oraz polepszyła dyscyplina pracownicza. W 1984 r. wrócił do ZISW, gdzie do 1989 r. pracował jako zastępca dyrektora. AUMCS, Teczki osobowe byłych pracowników, sygn. K 6354.

¹⁷ Elżbieta Mulawa-Pachoł z Uczelnią związana była w latach 1975–2011. Od początku swej pracy do 2008 r. była rzecznikiem prasowym UMCS, m.in. przygotowywała materiały do „Informatora UMCS”. Od grudnia 2000 do 2009 r. pełniła funkcję redaktora naczelnego „Wiadomości Uniwersyteckich”. Od 2010 r. do odejścia na emeryturę pracowała jako główny specjalista w Archiwum i Muzeum. Ibidem, sygn. K 15523.

¹⁸ Witold Józkwiać pracował na UMCS w latach 1959–1999, gdzie związany był m.in. z Biblioteką Główną. Zaczynał jako pomocnik magazyniera, aby z biegiem lat awansować na stanowisko kustosa. W latach 1970–1984 był kierownikiem Oddziału Magazynów i Konserwacji Zbiorów. Równocześnie piastował w latach 70. funkcję kierownika Ośrodka Propagandy i Informacji KU PZPR oraz instruktora w Komitecie Wojewódzkim. Od 1990 do 1994 r. był kierownikiem Oddziału Reprografii. Następnie aż do emerytury pracował w Oddziale Opracowania Druków Zwartych Nowych. Ibidem, sygn. K 13467.

¹⁹ Zbigniew Józwiak pracę na UMCS rozpoczął w 1962 r. jako technik, a zakończył w 2003 r. jako adiunkt w Zakładzie Fizjologii Roślin na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi, z którym był związany przez całe zawodowe życie na Uczelni. Był biologiem, promotorem kilkudziesięciu prac magisterskich, zasłużonym działaczem społecznym, a także wieloletnim członkiem Senatu Akademickiego. Jest artystą i poetą; tworzy linoryty i rysunki. Jest autorem bogatej kolekcji ekslibrisów. Ibidem, sygn. K 13720.

¹³ Ibidem, ss. 6–7. Korekta tekstów „Informatora UMCS” nie zawsze przebiegała dobrze. Mimo przekazania tego zadania redakcji „Annales UMCS”, pojawiły się błędy stylistyczne. Zalecano dokładniejsze przeprowadzanie adiustacji.

¹⁴ „Informator UMCS”, nr 1, styczeń 1974, s. 1.

(redaktor techniczny)²⁰. W tym samym czasie pojawiły się informacje o Radzie Programowej ds. Informatora w składzie: prof. dr hab. Ryszard Orłowski (przewodniczący), mgr Lucyna Polińska (sekretarz), doc. dr hab. Wiesław Śładkowski, doc. dr hab. Władysław Rudziński oraz dr Leszek Rouppert²¹. Nie udało się jednak ustalić więcej szczegółów na temat działalności Rady.

W kwietniu 1979 r. w miejsce mgr. Witolda Józkowiaka do redakcji weszła dr Halina Opolska²² oraz po raz pierwszy pojawił się fotograf – Piotr Maciuk²³ (oboje pracowali w „Informatorze UMCS” do 1981 r.)²⁴. Kolejne zmiany nadeszły w listopadzie 1981 r. w związku z koniecznością uaktywnienia „Informatora UMCS”. Można w tym przypadku prześledzić zakres obowiązków członków redakcji. Ówczesny skład Kolegium Redakcyjnego przedstawiał się następująco: Jan Gurba – przewodniczący (kierował pracą Kolegium, zatwierdzał materiały do druku, nadzorował merytoryczną zawartość numerów, sugerował technikę drukarską i redakcję techniczną)²⁵,

20 Antoni Dudek pracę na UMCS rozpoczął w 1972 r., gdzie został zatrudniony na stanowisku maszynisty typograficznego w Drukarni Uniwersyteckiej. W latach 1975–1982 oraz 1986–1989 był kierownikiem Działu Poligrafii. Od 1991 r. do przejścia na emeryturę w 2009 r. (z krótką przerwą w latach 1989–1991) był związany z Wydawnictwem Uniwersyteckim, gdzie piastował funkcję redaktora technicznego. Ibidem, sygn. K 15388

21 Protokół z posiedzenia Kolegium Rektorskiego 22.04.1977 r., AUMCS, Sekretariat Uczelni, Protokoły posiedzeń Kolegium Rektorskiego UMCS (1977 cz. I), sygn. S 775, s. 9.

22 Halina Opolska w 1969 r. po odbyciu rocznych asystenckich studiów przygotowawczych została zatrudniona jako asystent w Studium Nauk Politycznych (potem Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych i ostatecznie Wydziale Politologii). Po obronie doktoratu w 1977 r. została awansowana na adiunkta, którą to funkcję sprawowała do odejścia z UMCS w 1996 r. Od 1977 do 1979 r. była także zatrudniona jako kierownik Uczelnianego Ośrodka Pracy Ideowo-Wychowawczej (z ramienia Komitetu Uczelnianego PZPR). AUMCS, Tezki osobowe byłych pracowników, sygn. K 12172.

23 Piotr Maciuk podczas studiów dokumentował życie studenckie, bardzo angażując się w fotografię niż studiowanie matematyki. Na Uczelni zatrudniony w latach 1979–1981 w charakterze referenta, gdzie współpracował z rzecznikiem prasowym jako fotoreporter, ilustrując materiały do gazet. Jednym z jego obowiązków było zabezpieczenie serwisu fotograficznego dla „Informatora UMCS”. Ibidem, sygn. K 5858.

24 Protokół z posiedzenia Kolegium Rektorskiego 12.04.1979 r., AUMCS, Sekretariat Uczelni, Protokoły posiedzeń Kolegium Rektorskiego UMCS (1979), sygn. S 779, s. 7.

25 Jan Gurba w 1952 r. rozpoczął pracę na UMCS w Katedrze Archeologii Polski na Wydziale Humanistycznym. Z archeologią związany przez całe życie, przy czym na Uniwersytecie pracował do 1997 r. Pełnił wiele funkcji, m.in. kierownika Katedry Archeologii (od 1974 r. do emerytury), dyrektora Biblioteki Głównej (w latach 1970–1975) oraz prodziekana i dziekana Wydziału Humanistycznego

dr Zbigniew Józwik – redaktor graficzny (opracowywał część graficzno-ilustracyjną numerów, sugerował rozwiązania techniczne, wybierał technikę drukarską), mgr Elżbieta Mulawa-Pachoł – sekretarz (zbierała materiały do kolejnych numerów, rozpowszechniała gotowe biuletyny), Edward Rakowski – redaktor techniczny (wybierał technikę druku, adiustował maszynopis do składu, wydawał dyspozycje dotyczące łamania numeru, kontrolował proces produkcyjny)²⁶ oraz Leszek M. Rouppert²⁷. Kolegium w tym kształcie prawdopodobnie przetrwało do końca istnienia „Informatora UMCS”²⁸.

W dziejach „Informatora UMCS” zmieniała się także lokalizacja redakcji. Początkowo mieściła się ona w ówczesnym Rektoracie przy Placu Litewskim 5 (do końca 1978 r.). Stan ten trwał aż do czasu wybudowania i oddania do użytku kompleksu budynków w Dzielnicy Uniwersyteckiej – Rektoratu, Wydziału Ekonomicznego i Wydziału Prawa i Administracji. Od początku 1979 r. redakcja znajdowała się w pokoju 1323 na XIII piętrze w budynku Rektoratu przy placu Marii Curie-Skłodowskiej 5. W 1981 r. redakcja przeniosła się do pokoju 1223. Ostatnia przeprowadzka miała miejsce w 1983 r. Odtąd aż do zawieszenia pisma Kolegium Redakcyjne zajmowało pokój 1606 na XVI piętrze.

Mgr Adam Borkowski, Archiwum i Muzeum UMCS

(1986–1990). Jest zasłużonym badaczem archeologii pradziejów i wczesnego średniowiecza na terenie Polski (w tym na Lubelszczyźnie). AUMCS, Tezki osobowe byłych pracowników, sygn. K 12239.

26 Edward Rakowski pracował na UMCS w latach 1970–1989, gdzie cały czas był związany z Działem Poligrafii, a następnie Zakładem Poligrafii. Zaczynał jako składacz linotypowy, aby zostać kierownikiem Zakładu (w latach 1982–1986), a następnie specjalistą-technologiem. Ibidem, sygn. K 10561.

27 Leszek M Rouppert z UMCS związany od 1963 r., najpierw jako asystent, a potem adiunkt w Zakładzie Prawa Międzynarodowego Publicznego na Wydziale Prawa i Administracji. W latach 1977–1982 był dyrektorem administracyjnym UMCS. Od grudnia 1986 r. związany zawodowo z Akademickim Związkiem Sportowym. Był zasłużonym działaczem sportowym w dziedzinie koszykówki, zawodnikiem i trenerem. Zmarł 23 grudnia 2010 r. Ibidem, sygn. K 7530.

28 Kolegium Redakcyjne było zależne od Uczelnianego Komitetu Redakcyjnego powołanego 20 stycznia 1981 r. Komitet miał za zadanie ustalać główny kierunek polityki wydawniczej, projektować rozdział rocznych limitów wydawnictw, opracowywać roczny plan wydawniczy oraz sprawować pieczę nad przebiegiem realizacji planów. W skład Komitetu wchodził m.in. prorektor ds. nauki i badań, redaktor naczelny „Annales UMCS” i kierownik Działu Wydawnictw. Zarządzenie nr 1/81 Rektora UMCS w Lublinie 20 stycznia 1981 r. w sprawie powołania Uczelnianego Komitetu Redakcyjnego i wprowadzenia zmian w zarządzeniu rektora nr 46/75 1 grudnia 1975 r., AUMCS, Zarządzenia i pisma okólnie władz UMCS – 1981, sygn. 23, ss. 1–2.

Wakacje z MaFil-ą

28 czerwca 2021 r. w szkołach rozpoczęły się wakacje, a na Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS zaprosiliśmy uczniów najmłodszych klas szkoły podstawowej na trzydniowe warsztaty pt. „Wakacje z MaFiI-ą”.

Uczestnicy dwóch edycji wydarzenia – uczniowie klas I–III – zagościli w salach Wydziału MFI, odwiedzając aule uniwersyteckie, bibliotekę wydziałową, sale dydaktyczne i specjalistyczne pracownie komputerowe, a także Muzeum Fizyki i zakamarki budynku Informatyki. Przy okazji zajęć w Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej na Wydziale Humanistycznym, wycieczki do sali Senatu w Rektoracie (oczywiście pieszej na XV piętro!) uczniowie zwiedzili cały kampus UMCS, stołówkę, zaplecze sportowe Centrum Kultury Fizycznej i park akademicki.

W ramach warsztatów dzieci wzięły udział w szeregu zajęć edukacyjnych prowadzonych w duchu nauki poprzez zabawę. Gry i zabawy matematyczne, warsztaty z robotyki i programowania, chemii oraz zajęcia kreatywne nie pozwoliły na nudę w pierwszych dniach

Fot. Anna Gąsior

← Uczestnicy pierwszego turnusu Wakacji z MaFiI-ą

wakacji. Opieką nad uczestnikami oraz prowadzeniem warsztatów twórczych i edukacyjnych zajęli się pracownicy Instytutu Matematyki UMCS: dr Anna Gąsior, dr Magdalena Skrzypiec, dr Anna Bednarska i dr Małgorzata Cudna, a także mgr Edyta Tylega z Uniwersytetu Dziecięcego, pracownicy wydziału i studenci kierunku nauczanie matematyki i informatyki.

Warsztaty zostały zorganizowane w ramach projektu „Ucz się z MaFiI-ą”, finansowanego z programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Anna Gąsior

Webinar dla zagranicznych kandydatów na studia

22 czerwca 2021 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbył się webinar dla zagranicznych kandydatów chcących podjąć studia na naszym Uniwersytecie. Wydarzenie było transmitowane na żywo poprzez profil UMCS na Facebooku.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się: dr Ewelina Panas, pełnomocnik rektora ds. umiędzynarodowienia kształcenia, która przedstawiła tegoroczną ofertę kształcenia, a także studenci i absolwenci UMCS z różnych części świata. Zaprezentowali warunki życia oraz ofertę zakwaterowania, opowiedzieli o własnych doświadczeniach związanych ze studiowaniem poza granicami swojego kraju. W dalszej części Robert Ainebyona, który prowadził wydarzenie, przedstawił przebieg procesu rekrutacji, ukazując kandydatom poszczególne etapy przesyłania dokumentów przez system rekrutacyjny. Pokazał również harmonogram rekrutacji.

W trakcie webinaru była możliwość zadawania pytań na czacie, na które odpowiadali pracownicy Centrum Promocji – Monika Kusiej oraz Marcin Wiechlik. Wydarzenie uzyskało 4300 wyświetleń. Webinar dostępny jest na uniwersyteckim profilu na Facebooku.

Monika Kusiej

Fot. Monika Kusiej

Fot. Maciej Cieciora

Integracyjne wyjazdy dla studentów zagranicznych UMCS

W czerwcu 2021 r. Centrum Promocji we współpracy z Zarządem Uczelnianym Samorządu Studentów zorganizowało dwa wyjazdy integracyjne dla studentów zagranicznych, którzy studiują na naszym Uniwersytecie na kierunkach polsko- i angielskich.

12 czerwca studenci zwiedzali z przewodnikiem Warszawę, odwiedzili Centrum Nauki Kopernik oraz Muzeum Iluzji. W dniach 19–20 czerwca studenci wyjechali do Krakowa i Oświęcimia. Pierwszego dnia wyjazdu zwiedzali z przewodnikiem Zamek Królewski na Wawelu oraz najstłynniejsze zabytki krakowskiego Starego Miasta. Następnego dnia grupa odwiedziła Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau.

Wycieczka została zorganizowana jako rezultat udziału studentów w konkursie „Participatory Budget UMCS”. Wyjazd został sfinansowany ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach projektu „Welcome to Poland”. Koordynatorami projektu są dr Ewelina Panas oraz dr Marcin Gołębiowski.

Monika Kusiej

Fot. Maciej Cieciora

Fot. Maciej Cieciora

Fot. Maciej Cieciora

Fot. Miłena Wnuk

Fot. Gylo Kostoski

Chór Akademicki UMCS wystąpił w Macedonii

Podczas długich, jesiennych wieczorów lubimy wspominać okres wakacji, dlatego przypominamy, że tego lata Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej wziął udział w Międzynarodowym Festiwalu „Kostoski” w Ochrydzie w Macedonii. W repertuarze chóru pojawiły się utwory świeckie i sakralne, jak również pieśni ludowe z naszego regionu.

Udział Chóru Akademickiego UMCS w Międzynarodowym festiwalu „Kostoski” w Ochrydzie to kolejna konfrontacja, wymiana doświadczeń, wspólne przeżywanie wyjątkowych chwil z muzyką chóralną. Koncerty w ramach festiwalu to niepowtarzalna szansa dla zespołu, by poznać muzykę innych narodowości, nowych ludzi, którzy wspólnie przeżywają i dzielą się swoją muzyką. Uczestnicząc w festiwalu w Ochrydzie, jesteśmy bogatsi nie tylko muzycznie, ale również zawarliśmy nowe znajomości i przyjaźnie. Jesteśmy pozytywnie naładowani emocjami, które z pewnością przyczynią się do dalszego podnoszenia poziomu chóru – mówi prof. Urszula Bobryk, dyrygent i dyrektor artystyczny Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej.

Chór został powołany ponad 70 lat temu (w 1949 r.). Wy różnia się dbałością o wysoki poziom wykonawczy, licznymi nagrodami i medalami oraz udziałem w wielu międzynarodowych projektach muzycznych, a nade wszystko promowaniem współczesnej polskiej muzyki chóralnej za granicą.

Paweł Bik

Fot. Franciszek Goszczyński

Sceniczną Przygodą z Chatką Żaka

Wraz z początkiem wakacji Chatka Żaka wypełniła się młodymi ludźmi. Dla wielu z nich był to pierwszy kontakt ze światem kultury od wewnątrz.

Dzięki Scenicznej Przygodzie z Chatką Żaka dzieci mogły uczestniczyć w szeregu warsztatów mających na celu pokazanie, jak wygląda praca na scenie. Podczas zajęć młodzi adepci kultury poznali działania związane między innymi z teatrem, muzyką, plastyką, tańcem, multimediami i animacją.

Dzieci wzięły udział m.in. w warsztatach: bębniarskich, akwarelowych, tanecznych i improwizacji teatralnej. Poznały tajniki pracy w radiu i telewizji. Wszystko zostało zwieńczone pokazami dla rodziców, które odbyły się w Sali Widowiskowej Chatki Żaka.

Zajęcia prowadzone były przez kuratorów linii programowych ACKiM UMCS, instruktorów oraz animatorów kultury z Chatki Żaka. Opiekunami grup byli pracownicy ACKiM UMCS oraz studenci kierunków pedagogicznych i humanistycznych przebywający na praktykach.

Celem przedsięwzięcia było stworzenie przestrzeni do budowania pewności siebie u dzieci oraz artystycznych międzypokoleniowych relacji, które ułatwiają wejście w świat kultury i sztuki. W warsztatach brały udział dzieci pracowników Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Paweł Bik

Fot. Franciszek Goszczyński

RE:AKTYWACJA w Chatce Żaka

Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka przechodzi reaktywację w pełnym tego słowa znaczeniu. 10 czerwca 2021 r. odbył się koncert przedstawiający środowisku kultury nowo wyremontowaną Chatkę Żaka z nowymi liniami programowymi.

Tego wieczoru Utalentowani Muzycyjni Córki i Synowie zagrali swój premierowy koncert na deskach Sali Widowiskowej. Jest to orkiestra, która powstała w marcu tego roku i działa pod batutą jej założyciela dr. hab. Tomasza Momota, kuratora linii DŹWIĘK w Chatce Żaka. *Nabór do orkiestry przeprowadziłem z pomocą Natalią Wilk w marcu z zachowaniem reżimu sanitarnego. Byliśmy pod wielkim wrażeniem, że zgłosiło się ponad 60 uczniów i studentów. Część z nich miała okazję zagrać koncert „CHATKA ŻAKA RE:AKTYWACJA”* – mówi dr hab. Tomasz Momot.

Fot. Karol Samborski

Lubelska Przestrzeń Kultury Studenckiej

Lubelska Przestrzeń Kultury Studenckiej czyli Lubelski PKS to projekt, do którego zaproszeni są wszyscy lubelscy studenci, którzy szukają przestrzeni do wspólnego działania we wszystkich możliwych formach

Fot. Karol Samborski

„CHATKA ŻAKA RE:AKTYWACJA” to pierwszy tak duży koncert w wyremontowanej Chatce Żaka. Bardzo nam miło było gościć tyle znamienitych postaci ze świata kultury, nauki i polityki. Mogliśmy wreszcie pokazać talent naszych wyjątkowych artystów, którzy rozwijają się twórczo pod opieką kuratorów linii programowej DŹWIĘK – dr. hab. Tomasza Momota i Natalii Wilk – dodaje Izabela Pastuszko, dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Podczas występu muzykom towarzyszyli wokaliści (studenci i wykładowcy), reprezentacja Akademickich Chórów Lubelskich, tancerze z Akademii Musicalu Chatki Żaka oraz tancerze z Grupy Tanecznej ZMYŚL.

Paweł Bik

kulturalnej aktywności. *Lubelscy studenci już niejednokrotnie udowodnili nam, jak ważne jest dla nich uczestnictwo w kulturze, zarówno z perspektywy widza, jak i twórcy. Chcemy, by w ramach projektu Lubelski PKS, każdy student mógł zaproponować swoją autorską formę działalności w Chatce Żaka i realizować projekty pod okiem doświadczonych artystów i animatorów kultury* – mówi Izabela Pastuszko, dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Akt kooperacji oficjalnie powołujący Lubelski PKS został podpisany 17 czerwca 2021 r. w ACKiM UMCS Chatka Żaka przez reprezentantów lubelskich uczelni wyższych i Miasta Lublin. *Bardzo się cieszę z rozpoczętej współpracy z lubelskimi uczelniami wyższymi i Miastem Lublin w ramach Lubelskiej Przestrzeni Kultury Studenckiej. Wszystkie jednostki mają swój ogromny wkład w rozwój kultury w Lublinie szczególnie wśród młodych ludzi, dlatego jestem głęboko przekonany, że nasza współpraca jedynie spotęguje działania i każdy student szukający przestrzeni dla swojej twórczości znajdzie zarówno miejsce, jak i odpowiednie wsparcie* – dodaje rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Pierwsze działania planowane są już na początek nowego roku akademickiego.

Paweł Bik

Koncert „CHATKA ŻAKA RE:AKTYWACJA”, 10 czerwca 2021 r.

Podpisanie aktu kooperacji lubelskich uczelni wyższych i Miasta Lublin, 17 czerwca 2021 r.

Fot. Karol Samborski

Fot. Karol Samborski

MEDIA AKADEMICKIE W CHATCE ŻAKA

98.2FM

AKADEMICKIE

RADIO
CENTRUM

TV
UMCS

www.centrum.fm

www.tv.umcs.pl

JESTEŚMY TU DLA WAS